

KURIER POZNAŃSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego Stanisław Czapiewski
Za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 340 Wydanie P

Poznań, piątek dnia 30 lipca 1937

Rok 32

Poznań, 29 lipca.

Sesja śląska

Parlament odbywa tzw. „sesję śląską” w związku z wygaśnięciem konwencji genewskiej. Jak wiadomo, konwencja ograniczała suwerenność państwa polskiego na terenie Górnego Śląska. Obecnie, gdy krępujące państwowość polską więzy opadły, powstała możliwość wprowadzenia na Górnym Śląsku takiego stanu prawnego, jaki odpowiada interesom państwa.

Przedmiotem obrad parlamentu są następujące ustawy: 1. rozciągnięcie na obszar Górnego Śląska przepisów o języku urzędowym sądów, prokuratury i notariatów, obowiązujących w dzielnicach zachodnich, a przyznających mniejszości niemieckiej uprawnień, z jakich korzysta ta mniejszość w Poznańskim i na Pomorzu; 2. rozciągnięcie na obszar Śląska ustawy o reformie rolnej; 3. ustawa o zniesieniu fidei - komisu pszczyńskiego i 4. ustawa o przejmowaniu na Śląsku gruntów na własność państwa za niektóre należności pieniężne.

Wszystkie te ustawy są wielkiej dla Śląska doniosłości. Ostatnie dwie związane są z przejściem przez państwo lasów pszczyńskich za zaległe należności skarbowe i skapitalizowane opłaty górnicze. Rozciągnięcie ustawy o reformie rolnej na teren Śląska ma znaczenie zarówno gospodarcze, jak społeczne i polityczne. Wiadomo, że znaczna część wielkiej własności ziemskiej na Górnym Śląsku znajduje się w ręku magnatów niemieckich lub przedsiębiorstw przemysłowych. Wiadomo dalej, że na Śląsku istnieje wielki głód ziemi, związany m. in. z bezrobociem w śląskim okręgu przemysłowym, które może znaleźć odzwierciedlenie w wsi. Reforma rolna na Śląsku nie rozwiąże całkowicie tych zagadnień, ale złagodzić może ich napięcie.

Odmienny, polityczny charakter ma ustawa o języku urzędowym sądów i ona też wywołała w Sejmie najobszerniejszą dyskusję.

Ustawa ta jest koncesją dla Niemców, daje im bowiem prawo używania w sądach, prokuraturze i notariatach języka niemieckiego. I słusznie zapytywali posłowie śląscy, czy ta koncesja jest celowa i potrzebna. Przecież ponad 90 pct ludności Śląska należy do narodowości polskiej i Śląsk jest jedną z najbardziej polskich dzielnic. Dlatego też w dziedzinie językowej winno obowiązywać na Śląsku te same prawa, co w Warszawie, Wilnie i Krakowie.

Przeciw ustawie przemawia jednak jeszcze względnie inny, a mianowicie — nie ma najmniejszej gwarancji, że ludność polska na Śląsku Opolskim otrzyma te same prawa językowe w sądach niemieckich, jakie obecnie ma uzyskać nieliczna mniejszość niemiecka na Górnym Śląsku. Raczej zaś na Śląsku Opolskim, gdzie Polacy są skupieni w dużej masie, a ludność ma charakter wiejski i nie rozumie niemieckiego

Powstanie Kozaków przeciw Stalinowi

Masowe mordy GPU w Kazakstanie — Zrozpaczona ludność chwyciła za broń —
Krwawe walki — Aresztowania wśród komsomolców

Moskwa. (ATE) Według wiadomości nadeszłych tu z Kazakstanu (na południu Rosji — red.) w ostatnich dniach miały wybuchnąć w szeregu miejscowości krwawe zamieszki skierowane przeciw Stalinowi.

Wypadki te zostały wywołane niestychanymi egzekucjami, jakich dokonano wśród miejscowej ludności, w czasie pobytu specjalnej komisji GPU z Moskwy, mającej na celu wytipowanie dążeń separatystycznych. Komisja poleciła rozstrzelać kilka tysięcy niewinnych osób.

Wywołało to powszechne oburzenie wśród ludności i rzucenie hasła „świętej wojny” przeciwko Moskwie. W walce tej po stronie powstańców znajdują się nawet partyjni działacze komunistyczni. W szeregu miejscowości, obsadzonych przez mniejsze oddziały GPU, powstańcy wybili je zupełnie, przy czym poprzecinali przewody komunikacyjne oraz uszkodzili radiostację w mieście Alma-Ata. Łupem powstańców padły również miejscowe banki, z których zrabowano 10 milionów rubli.

Ludność Kazakstanu, choć bardzo źle uzbrojona i słabo zorganizowana, walczy dzielnie z oddziałami GPU, stosując taktykę partyzancką. Los jej jest jednak przesądzony wobec użycia przez władze wojskowe samolotów, rzucających bomby na osiedla i na napotkane oddziały powstańcze.

W Moskwie mówi się jedynie, „że w Kazakstanie były jakieś wypadki, w które zamieszani są działacze partyjni i wyżsi urzędnicy”. Poza tym całą tę sprawę pokrywa się milczeniem.

Moskwa. (ATE) Represje, które ostatnio spadły na organizacje komsomolu, powiększają się stale. Prze-

prowadzono liczne aresztowania w moskiewskim i ukraińskim komitecie. W wielu pomniejszych organizacjach cały personel kierowniczy został usunięty ze stanowiska.

Aresztowani najwybitniejsi przedstawiciele komsomolu: Sałtanow, Il-

jinskij, Łukjanow, Fajnberg (wszyscy z moskiewskiej centrali), oraz Klinkow i Andrejew (z CK komsomolu Ukrainy) osadzeni zostali w więzieniu. Ciągają na nich oskarżenia o działalność „szpiegowską, dywersyjno - terrorystyczną i kontrewolucyjną”.

Wojna na Dalekim Wschodzie

Szanghaj. (PAT) Gen. Szih-Han, dowodzący gwardią cywilną w Chinach północnych, posiadający opinię przyjaciela Japończyków, przeciął linię kolejową pod Sui-Juan-Szaho (miejscowość ta jest położona o 10 km na północ od Pekinu). Następstwem tej zdrady było wycofanie się oddziałów 29 armii w kierunku Pao-Ting-Fu.

Tien-Tsin. (PAT) Według wiadomości ze źródeł chińskich wojska rządu nankińskiego zajęły ponownie Lang-Fang.

Nankin. (PAT) Zwołano nadzwyczajne posiedzenie rządu, w celu omówienia położenia, wytworzonego usta-

pieniem Sung-Cze-Juana ze stanowiska przewodniczącego Rady Politycznej Prowincyj Czahar i Ho-Pei.

Waszyngton. (PAT) Sekretarz stanu Hull oświadczył, iż otrzymał z Tokio zapewnienia rządu japońskiego w sprawie bezpieczeństwa cudzoziemców, mieszkających w Chinach północnych. Hull dodał, że rząd nankiński zajmuje podobne stanowisko.

Stany Zjednoczone, jak głoszą w kołach zbliżonych do Białego Domu, zamierzają stosować jak najściślejszą neutralność w razie gdyby te mocarstwa wypowiedziały sobie wojnę.

Japończycy zajęli Pekin

Szanghaj. (PAT) Z półoficjalnych źródeł Nankinu donoszą, że 29 armia chińska ewakuowała o godz. 8 Pekin, dokąd wojska japońskie wkroczyły nieco później. Komunikacja telegraficzna i telefoniczna jest przerywana.

Tokio. (PAT) Operacje wszczęte wczoraj rano przez wojska japońskie w Chinach północnych w celu usunię-

cia z okęgów Pekinu i Tien-Tsinu chińskiej 29 armii zostały przeprowadzone.

Wojska japońskie, otoczywszy Pekin od strony północnej, południowej i wschodniej, zdołały zmusić do ustąpienia 29 armię. Lotnicy japońscy bombardowali kwatery główną 38 dywizji w Nan-Juan, a 37 dywizji w Si-Juan. Następnie wojska japońskie odcięły odwrót w kierunku Pekinu.

Oddziały zdążające w kierunku Si-Juan wraz z oddziałami, znajdującymi się w Feng-Tai, rozpoczęły natarcie na wojska chińskie w Szan-Jamenkau, Wam-Ping i Luku-Cziao.

Tokio. (PAT) Według wiadomości otrzymanych z Pekinu, wojska chińskie 37 dywizji wycofały się z miasta, w którym panuje zupełny spokój. Z ulic usunięto barykady.

Japońskie władze wojskowe postanowiły przeprowadzić do końca zarządzania karne przeciwko chińskiej 29 armii. Samoloty urosły się dziś rano nad Pekinem, rzucając odezwy zawiadamiające o wycofaniu wojsk 37 dywizji z miasta i uspakajające mieszkańców.

Katastrofy kolejowe

Berlin. (Tel. wł.) W pobliżu Drezna na stacji Radebeul — Kotzenbroda zderzyły się dwa pociągi. Zginęło czterech kolejarzy.

Ruch kolejowy został przerwany, a pociągi idą drogą okrężną. Liczba rannych nie jest dokładnie znana, wynosić ma jednak przeszło 20 osób.

Tokio. (PAT) Na dworcu Okayama nastąpiło zderzenie pociągów pociągów pospiesznych. Lokomotywy zostały zupełnie rozbite.

Przeszło 30 pasażerów utraciło życie lub odniosło ciężkie rany.

Pożar na statku

Rio de Janeiro. (PAT) Na pokładzie statku „Jose Antunes” wybuchł pożar. 9 osób utraciło życie, a 10 doznało ciężkich poparzeń i ran.

Rewizje u Polaków na Śląsku Opolskim

Katowice. (Tel. wł.) Niedawno podawaliśmy o rewizji przeprowadzonej w centrali Związku Polaków w Niemczech oraz w Stow. Akademików Polskich w Berlinie. Obie nie dały wyniku.

Obecnie ze Śląska Opolskiego dochodzą wiadomości, że w parę dni po wygaśnięciu konwencji genewskiej „Gestapo” dokonało szeregu nagłych rewizji w lokalu wydawnictwa i organizacji polskich oraz w mieszkaniach licznych działaczy. M. i. przetrząsnięto gruntownie lokale w wydawnictwie „Nowin Codziennych”, „Rolnika” w Raciborzu, biura Zw. Polaków w Gliwicach, Raciborzu i Opolu, mieszkanie wiceprezesa Związku Polaków Bożka

w Markowicach. „Gestapo” szukało książek Wańkowicza („Na tropach Smętka”) i Wasylewskiego („Śląsk Opolski”), zakazanych w Niemczech, oraz zabronionych pieśni patriotycznych.

Rewizje dały wynik negatywny. U Bożka znaleziono jedynie 2000 egzemplarzy świeżo wydanej broszury pt. „Po 15 latach i po 15 lipca 1937 r.”, w której wyjaśnia się ludności polskiej na Śląsku Opolskim zmiany jakie zaszły wskutek wygaśnięcia konwencji genewskiej. Władze uprzednio nie zarządziły konfiskaty tej broszury. Zażęcie jej teraz wzbudziło tym większe zdziwienie.

leżycie języka niemieckiego lub go kalczy, ustawa taka byłaby na miejscu. I niewątpliwie Sejm zbytnio się pośpieszył uchwalając ją wbrew stanowisku mniejszości komisji.

Dyskusja sejmowa nad tą sprawą nie była obszerna. Zabierało w niej głos tylko kilku posłów, nie zaangażowanych w „szerszej polityce”, którzy poddali dość stanowczej krytyce politykę Niemiec w stosunku do Polaków zamieszkałych na rodzinnej ziemi w

średnią krytyką polityki Polski w stosunku do Niemiec.

Niestety, nie znalazł się ani jeden głos poselski, który by palcem wskazał na źródła, istotę, oraz skutki dzisiejszej polityki polsko - niemieckiej będąc w ten sposób wyrazicielem tego, co niezależnie od oficjalnych tendencji czuje i wie znaczna większość społeczeństwa.

Ale o niezależności w obecnym składzie naszego parlamentu mowy być nie może.

Po rozmowie Chamberlaina z Grandim

Zaniepokojenie w Berlinie w związku z możliwością zbliżenia włosko-brytyjskiego — Wielkie zainteresowanie tą sprawą w Austrii — Stanowisko Rzymu

Berlin. (PAT). Rozmowa Chamberlaina z amb. Grandim wywołała w tutejszych kołach politycznych bardzo duże wrażenie.

Chociaż poprawa stosunków między Rzymem i Londynem obserwowana jest w Berlinie już od dłuższego czasu, niespodziewane to spotkanie, a zwłaszcza niezwykle przyjazny ton przypisywany Chamberlainowi w stosunku do Grandiego nasuwa szereg uwag. Zrozumiałe to jest jeżeli się z jednej strony weźmie to, na którym nastąpiło zbliżenie niemiecko-włoskie, a z drugiej wagę, jaką istnienie osi Berlin—Rzym przedstawia dla zagranicznej polityki Rzeszy.

Zdają tu sobie jasno sprawę, iż tematem narad nie mogła być tylko sprawa nieinterwencji, lecz, że miano omawiać w pierwszym rzędzie całokształt zagadnień Morza Śródziemnego i polityki europejskiej. Ewentualne usunięcie pewnych zaognień włosko-brytyjskich nadać może inne oblicze nie tylko rozwojowi zatargu hiszpańskiego, lecz i całokształtowi polityki europejskiej.

Jako znamienity fakt podkreślają tu również, że rozmowa prowadzona była nie z Edenem, lecz z Chamberlainem, co wobec wyraźnej zapowiedzi którą uczynił swego czasu premier brytyjski, iż zastrzeżenie sobie wpływu na politykę zagraniczną, nadaje narodom tym większą wagę.

W oświetleniu Berlina inicjatywa do naprawy stosunków wychodzi ze strony W. Brytanii, przy czym przypuszczają, bez zbytniego optymizmu, iż zbliżenie to odbije się pozytywnie na przebiegu piątkowego posiedzenia Komitetu Nieinterwencji.

Panujący sceptycyzm co do ostatecznych realnych wyników prac Komitetu wzmocniło oświadczenie Majskiego. Wyjaśnia ono bowiem w oczach opinii europejskiej stanowisko Moskwy, polegające już otwarcie na sabotowaniu zasady nieinterwencji. Ostateczna odpowiedź Niemiec nie została jeszcze udzielona, jak słychać w kołach dobrze poinformowanych nie będzie ona odbiegać od zasadniczego stanowiska Rzeszy, trzymając się równocześnie przyjętego zasadniczo projektu kompromisowego.

W obliczu jednak niezwyklego zainteresowania sfer politycznych zbliżeniem brytyjsko-włoskim schodzi sprawa hiszpańska na razie na drugi plan i stwierdzić można, że w miarę jak próby wyrównania stosunków Rzymu i Londynu przybierają bardziej konkretne formy zaostrza się uwaga, z którą miarodajne czynniki niemieckie obserwują ich rozwój.

Wiedeń. (PAT). Zbliżony do kancлера Schuschnigga „Neuigkeits Weltblatt“ pisze na temat rokowań, prowadzonych w Londynie przez Grandiego

z Chamberlainem, że niewątpliwie musi dojść do odprężenia pomiędzy Anglią i Włochami.

Ton artykułu świadczy o wielkim zainteresowaniu jakie okazują tutejsze sfery polityczne w stosunku do tego zagadnienia. Odprężenie włosko-angielskie wywołać bowiem musi z natury rzeczy dwie zmiany położenia politycznego Europy środkowej. Zdaniem kół austriackich oś Rzym—Berlin straci wtedy na znaczeniu i Austria, związana obecnie na skutek protokółów rzymskich oraz umowy z 11 lipca znajdzie się w obliczu zupełnie nowych zagadnień polityki zagranicznej. Można jednak już teraz stwierdzić, że zwycięży niewątpliwie mocny tu obecnie kurs orientacji na zachód. Tym samym należy tłumaczyć obecną nieustępliwość rządu wobec austriackich narodowych socjalistów.

Rzym. (ATE). Rozmowa Chamberlaina z amb. Grandim oceniana jest przez prasę włoską, jako wyraźny dowód odprężenia.

Współpracownik polityczny „Corriere della Sera“ stwierdza z zadowoleniem, że od pewnego czasu mężowie stanu angielscy okazują zrozumienie dla włoskich interesów, co w przyszłości winno doprowadzić do przywrócenia dobrych stosunków. Dobre wrażenie zrobiła ostatnia podróż posta angielskiego Lansbury do Rzymu.

Mussolini był zawsze zwolennikiem przyjaznych stosunków pomiędzy obu państwami, co niejednokrotnie podkreślał. Z ostatnich oświadczeń min. Duff Coopera wnosić można, iż Anglia jest skłonna uznać Imperium Włoskie. Wówczas nie byłoby powodów do tarć między obu rządami.

Amb. Potocki o prowokacji Żydów

Nowy Jork. (PAT). Przed wyjazdem na urlop do Polski amb. Potocki udzielił dłuższego wywiadu korespondentowi „Dziennika Polskiego“ w Detroit w sprawie ostatnich wystąpień Żydów.

Ambasador zaznaczył, że niektórzy przewodcy Żydów amerykańskich przemawiając w imieniu ogółu, reprezentują faktycznie tylko pewną ich część. Swymi niepowołanymi wystąpieniami sprawiają oni, że położenie Żydów polskich ulega zaognieniu.

Zamiast zgłaszać nieprzemyślane protesty i tendencyjnie interpretować działania rządu przewodcy winni pomagać swym współpracownikom w Polsce

przez czynne popieranie akcji w kierunku udostępnienia obszarów emigracyjnych, uwzględnienia polskich żądań surowcowych oraz starać się przyczynić do ogólnej poprawy gospodarczej.

Od redakcji. Nie znamy dokładnej treści wspomnianego wywiadu, jednak już na podstawie podanego powyżej krótkiego streszczenia trudno nie wyrazić zdziwienia, że oficjalny przedstawiciel Polski tak łagodnie traktuje to nacechowane typowo semickim tupetem mieszanie się do naszych spraw wewnętrznych i przedstawianie ich celowo w fałszywym świetle.

Walki pod Tien-Tsinem

Tokio. (PAT) Po północy w Tien-Tsinie wywiązała się zacięta walka pomiędzy 38 chińską dywizją a wojskami japońskimi. Terenem starcia była najbardziej gęsto zamieszkała część miasta pomiędzy wschodnimi dzielnicami a stacją kolejową. W walce brała udział artyleria.

Komunikat wydany przez dowództwo japońskie głosi, iż oddziały chińskie rozpoczęły ostrzeliwać wojska japońskie. Chińczyków zmuszono wkrótce do zaprzestania ognia. O świcie wojska japońskie były panami położenia i nie poniosły żadnych strat.

Tien-Tsin. (PAT) Reuter donosi, iż o godz. 2 rano wojska japońskie, zajmując wszystkie trzy dworce w mieście, zaczęły ostrzeliwać ogniem karabinów maszynowych oddziały milicji chińskiej.

Władze chińskie przyznają, że Japończycy zajęli Fung-Czau i Feng-Tai.

Tien-Tsin. (PAT) O godz. 6 rano w dzielnicach północnej i wschodniej miasta było słychać odgłosy wy-

strzałów. Chińskie działa przeciwlotnicze ostrzeliwały aparaty japońskie krążące bez przerwy nad miastem i jego okolicami.

Konsulat japoński ogłasza, iż dwa pociągi upadły w koncesji japońskiej, co nie pociągnęło jednak za sobą żadnych ofiar w ludziach.

Tokio. (PAT) Ag. Domei donosi: Z Tien-Tsinu nadchodzą wiadomości o starciach pomiędzy wojskami japońskimi a chińskimi. Około dwóch tysięcy żołnierzy 38 dywizji oraz policja dziś rano zaatakowały oddział policji japońskiej.

Wojska japońskie zajmują chińsko-japoński instytut, stację wschodniej linii kolejowej, most Wan-Kuo i arsenał. Chinczycy stracili około 300 zabitych i rannych. W koncesji włoskiej i francuskiej padł jeden żołnierz włoski i jeden francuski.

Japońskie samoloty wojskowe unosiły się nad Tien-Tsinem, nie rzuciły jednak bomb.

Zabiegi o nowe Lokarno

Londyn. (PAT) Jak się dowiadujemy w końcu ubiegłego tygodnia Foreign Office wystosowało do pozostałych 4 mocarstw lokarneńskich notę wyłuszczającą brytyjski punkt widzenia na dalszą procedurę prowadzenia wstępnych rokowań dla ewentualnego zawarcia nowej umowy zachodnio-europejskiej.

W nocy tej rząd brytyjski proponuje utworzenie specjalnego komitetu rozpoznawców lokarneńskich, w któ-

rych gronie miałyby być dokładnie zbadane i przedyskutowane wszystkie zagadnienia techniczne, powstające przy odnowieniu traktatu zachodnio-europejskiego.

W myśl propozycji Londynu każde z państw lokarneńskich, tj. W. Brytania, Francja, Niemcy, Włochy i Belgia, wysłałoby po jednym rzeczoznawcy do tego komitetu, który podjąłby natychmiast badania nad techniczną stroną ewentualnego traktatu.

Hotel komunistyczny

Warszawa. (Tel. wł.) Władze bezpieczeństwa dokonały rewizji w lokalu przy ul. Wroniej 62/64 w kilkunastu pokojach. Okazało się, że był tam właściwie hotel komunistyczny, do którego przyjeżdżali agitatorzy i kurierzy z kraju i z Sowietów.

Aresztowano kilkanaście osób niemal wyłącznie Żydów, wśród nich parę studentek Uniwersytetu Warszawskiego. (w)

O odszkodowanie

Warszawa (Tel. wł.) Pełnomocnik artystki dramatycznej Gorczyńskiej, która zażądała odszkodowania od miasta w wysokości 100 tysięcy zł za wypadek autobusowy, podjął rokowania bezpośrednio z Zarządem Miasta o polubowne załatwienie sporu.

Gorczyńska przebywa w Krynicy i kończy kurację a po powrocie do Warszawy podda się ponownemu badaniu lekarskiemu, aby można było ocenić stopień utraty jej zarobkowania. (w)

Olbrzym powietrzny

Berlin. (PAT) Ostatnio zakłady Dorniera w Friedrichshafen wykończyły nowy typ 4-motorowego samolotu długodystansowego. Samolot ten ma 26 m długości, rozpiętość jego skrzydeł wynosi 36 m, wysokość 5,77 m; każdy z motorów liczy 600 koni parowych.

Mimo dużych rozmiarów aparat ma być nadzwyczaj szybki, osiągając 380 km na godzinę. Model tego samolotu ma być wystawiony na międzynarodowej wystawie lotniczej w Hadze.

Nowa konstytucja Estonii

Tallin. (PAT) Po pięciomiesięcznych obradach estońskie Zgromadzenie Narodowe przyjęło nową konstytucję, w której główne postanowienia są następujące:

Prezydent republiki jest obierany na lat sześć w głosowaniu bezpośrednim, powszechnym i tajnym. Parlament składa się z dwóch izb. Prezydent mianuje i odwołuje rząd. W razie votum nieufności Izby Deputowanych prezydent może odwołać gabinet i ogłosić nowe wybory.

Konstytucja nie przewiduje kościoła państwowego.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 29. 7. 1937 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była mocna.

W pożyczkach państwowych nie dokonano żadnych obrotów — z braku odpowiedniego materiału. Z pożyczek komunalnych płacono za 4% oblig. m. Poznania z 1929 r. 46,50.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4 1/2% listy zast. złote w zlocie 55,75, za 4 1/2% złotych listy zast. 56,75 — przy większym braku materiału, oraz za 4% listy zast. konwert. 47,50.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 102, — bez oddawców, natomiast obracano H. Cegielski po 25, —.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papierzy procentowe

4 1/2% oblig. m. Poznania z 1929 r. 46,50 P.
4 1/2% listy zast. złote w zlocie przestemplo-
wane Pozn. Ziem. Kred. (dawn. 4 1/2%
dol. listy zast. w zł — 8,941 zł za 1 dol.)
55,75 P.
4 1/2% złote listy zast. serii L. Pozn.
Ziem. Kred. 56,75 P.
4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K.
47,50 P.

Akcje bankowe i przemysłowe

Cegielski H. 25, — +
Tendencja mocna.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 29. 7. 1937 r.

STANDARTY: pszenica 742 g/l.

Ceny orientacyjne:

Zyto nowe zdane do przemiału	21.25— 21.75
Usposobienie mocne.	
Pszenica	26.75— 27.00
Usposobienie stałe.	
Jęczmień 673—678 g/l.	18.50— 19.00
Jęczmień 700—717 g/l.	19.50— 20.75
Usposobienie wyciekające.	
Usposobienie spokojne.	
Maki żytnie standarty nowe	
żytnia gat. I 0-70%	30.50
Usposobienie spokojne.	
Maki pszenne standarty nowe	
pszena gat. I 0-65%	37.50
pszena gat. II 65-70%	29.00— 30.00
pszena gat. IIIA 65-75%	26.50— 27.50
pszena gat. III 70-75%	22.50— 23.50
Usposobienie spokojne.	
Otreby żytnie stand.	16.75— 17.25
Otreby pszenne grube stand.	18.25— 18.50
Otreby psz. śr. przemiału stand.	17.50— 17.75
Otreby jęczmienne	16.00— 17.00
Rzepak zimowy	49.00— 51.00
Gorzycza	33.00— 35.00
Groch Wiktorja	23.00— 25.00
Makuch lniany w taflach	23.75— 24.00
Makuch rzepak. w taflach	18.25— 18.50
Makuch ston. w taflach 42—43%	23.75— 24.50
śrut Soja	24.00— 25.00
Śroma pszena lizem	2.65— 2.90
„ pszena prasowana	3.15— 3.40
„ żytnia luzem	2.85— 3.10
„ żytnia prasowana	3.60— 3.85
„ owsiana luzem	3.05— 3.30
„ owsiana prasowana	3.55— 3.80
„ jęczmienna luzem	2.75— 3.00
„ jęczmienna prasowana	3.25— 3.50
Siano zwykłe luzem	5.35— 5.55
„ zwykłe prasowane	6.00— 6.30
„ nadnośne luzem	6.45— 6.95
„ nadnośne prasowane	7.45— 7.95
Ogólne usposobienie stałe.	
Ogólny obrót: 1737.1 tonn. w tym żyta 590	
tonn. pszenicy 68 tonn. jęczmienia 123 tonn.	
owsa 50 tonn.	

Władomości

Władze miasta Bremy poleciły, by dzieciom przy opuszczaniu szkoły wydawano uroczyste tzw. „paszport przodków“ (Ahnenpass). Zbieranie potrzebnych danych trwać ma przez cały czas nauki szkolnej. Prawdopodobnie podobne paszporty będą w całej Rzeszy.

W międzynarodowym mistrzostwie szachowym w Garmisch Partenkirchen pierwsze miejsce zajął dr Euwe z 4 punktami. Aliechin i Bogolubow mieli po 3 1/2 p., Saemisch 1 punkt.

W miejscowości Wała nad granicą polską wybuchł wielki pożar tartaku. Szkody wynoszą około 250 tys. marek.

Ubiegłej nocy odbyły się nad Lionem i w okolicy wielkie manewry lotnicze wojsk francuskich. W ćwiczeniach przede wszystkim położono nacisk na obronę przeciwlotniczą.

We Francji na lotnisku Bernay w St. Martin lotnicy Henry Norris i Andre Garnier pobili dwa międzynarodowe rekordy szybkości na 100 i 1000 km na aparatach lekkich. Szybkość na 100 km wyniosła 307,52 km/godz. (dawny rekord 306,382 km/godz.), na 1000 km — 287,282 km/godz. (dawny rekord 260,2 km/godz.)

Havas donosi z Salamanki, że gen. Franco złagodził b. przewodcy Falangi hiszpańskiej Manuelowi Hedilla dwukrotną karę śmierci na dożywotnie więzienie. Hedilla wrogo ustosunkował się do dekretu gen. Franco o złączeniu partii politycznych. Złagodzenie kary śmierci nastąpiło na skutek interwencji ambasadora niemieckiego.

Min. Eden oświadczył, że położenie w Chinach jest poważne, jednak nie podejmie inicjatywy zwolnienia Rady Ligi, bowiem dwa wielkie mocarstwa, a mianowicie Stany Zjedn. i Japonia nie należą do Ligi.

Czytajcie i abonujcie

„Ilustrację Polską“

Pojedynek pancerny z pociskiem

FAKTY i OCENY

Korupcja wyborcza

Jak wiadomo, książkę J. H. v. Pless w liście otwartym ogłosił, że dał w swoim czasie „pokaźną sumę” kierownictwu B. B. W. R. na cele wyborcze. W związku z tym ogólnie spodziewano się wyjaśnienia kierowników dawnego B. B., nikt jednak z ich grona nie zabrał głosu w tej sprawie.

„Czyżby — zapytuje „Robotnik” — do prawdy pp. kierownicy dawnego BBWR nie rozumieli, że oskarżenia tego rodzaju, jak to, które przypadkiem zgłosił pod ich adresem p. J. H. Pless, są traktowane, jak świat długi i szeroki, bardzo a bardzo surowo? W niektórych Stanach Ameryki Północnej, w Kanadzie, w Danii — powstają z takich ujawnień procesy o korupcję wyborczą.”

Kierownicy dawnego B. B. mogą odpowiedzieć, że... papiery i książki B. B. W. R. zostały spalone, o czym swego czasu powiadomiono społeczeństwo. Nie ma więc potrzebnych materiałów...

Cale szczęście!

Za miesiąc będą otwarte w myśl reform jędrzejewiczowskich licea pedagogiczne. Dotychczas jednak nie ma programu nauczania w tych liceach, wykładowców jak i podręczników.

Cale szczęście, że — jak podaje „Myśl Narodowa” — nie ma również kandydatów na słuchaczy.

Uratowany Żyd

Żyd Zandberg z Łodzi, mimo zakazu władz polskich, które w stosunku do wojny w Hiszpanii stanęły na stanowisku nieinterwencji, pojechał walczyć po stronie „czerwonych”. Traf chciał, że go przychwycono i skazany został na śmierć przez trybunał powstańczy. Wykonanie wyroku wstrzymane zostało dzięki interwencji polskiej dyplomacji i obecnie — jak donosi prasa żydowska — robione są starania, aby powrócił do Polski. Komentując to, pisze „Orędownik”:

„Ale niepodobna nie zauważyć przy tym pewnych rzucających się w oczy faktów. Zandberg, obywatel polski, który nie był zdolny służyć, jako żołnierz krajowi, którego był obywatelem, znajduje nagłe siły i możliwość służenia „czerwonym” hordom bolszewickim przeciw narodowej armii hiszpańskiej.”

A dopiero gdy go przychwycono

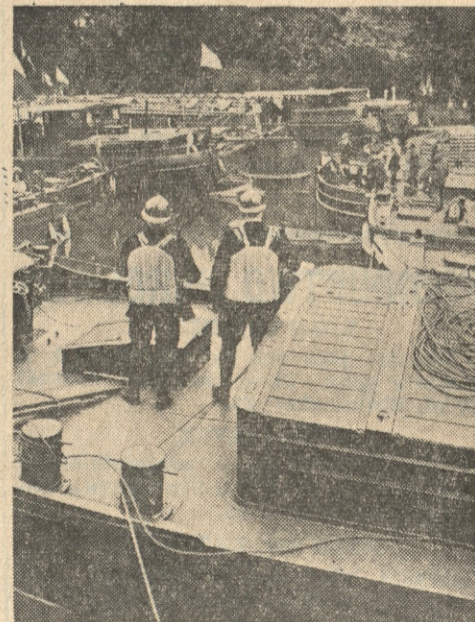
„przypomina sobie nagle, że jest obywatelem polskim i zamiast szukać pomocy u tych, którym służył, śle rozpaczliwe i alarmujące orędzie do tej Polski, która mu dotąd nie była potrzebna. To już zakrawa na jakąś niesamowitą wprost ironię. Rząd polski interweniuje w tej sprawie. Zandberg unika stryczka. Mało tego. Czynnione są jeszcze starania o jego bezpieczny powrót do Polski.”

Polska dla Żydów jest tylko azylem, bazą ochronną, gdzie przyjmie się każdego, mimo wszystkich wykroczeń.

Konfiskata broszury

W połowie lipca Maria Jehanne-Wielopolska, współpracowniczka „Kurieru Porannego”, rozesała w olbrzymiej ilości gratis swoją broszurę pt. „Biskup Sapieha w zupełnej zgodzie z prawem i co z tego za wniosek?”. Broszura ta, zawierająca nieprzytomny atak na duchowieństwo katolickie, obecnie została skonfiskowana i sprawę skierowano do prokuratora.

Na marginesie nasuwa się pytanie: skąd biorą się pieniądze na tego rodzaju wystąpienia?

Francuska gwardia cywilna usuwa zapory z berlinek, które utworzyli na Sekwanie strajkujący robotnicy transportowi.

nikarz francuski D. Doullain. Podany przez niego opis jest wymowny.

„Atak wykonało 30 tys. ludzi, w oddziałach ani jednego piechura lub konia, same czołgi, wozy pancerne, auta ciężarowe, artyleria na wozach motorowych. Cała ta masa natarła z dużą szybkością w obłokach dymu benzynowego wśród grzmotu dział i trzasku kulomiotów, zmiołła jak lawina z przedpoła czołowe oddziały przeciwnika, za nią w odległości kilkuset metrów dążyła na wozach ciężarowych piechota...”

„Pierwsza linia czołgów dobiegła już do głównego stanowiska, gdy nastąpił kontratak fali ciężkich czołgów armii czerwonej. Czoło masy atakującej stanęło, zawiązał się pojedynek artyleryjski, ale lekkie włoskie i niemieckie czołgi nie wytrzymały ognia ciężkich maszyn pochodzenia sowieckiego, prowadzonych przez doskonałą i opanowaną załogę rosyjską. Nastąpiło zamieszanie. Dalsze nacierające linie zatrzymały się również. Blotnisty teren przedpoła zapelniał się masą wozów, nie mogących manewrować. Na drogach widniały długie unieruchomione kolumny pancerne. Ciężka artyleria obrony skupiła na nich gwałtowny ogień, nastąpił bezładny odwrot. Pościg prowadził samoloty, wywołując miejscami panikę...”

Przebieg bitwy musiał być w istocie dotkliwy, skoro w trzy miesiące po niej Mussolini oświadczył, że powodzenie ochotników włoskich pod Bilbao nie jest dostatecznym zadośćuczynieniem za porażkę pod Guadalajarą.

Przykłady zacytowane są bardzo pouczające, są ostrzeżeniem, wskazują wyraźnie, że istnieje granice, poza które nie powinna się posuwać akcja wojsk zmotoryzowanych. Entuzjaści motoryzacji doznali większego lub

mniejшого rozczarowania. Przede wszystkim taktyczne wyzyskanie szybkości czołgu napotyka często na przeciwności terenu, zaś artyleria przeciwczołgowa wyrosła na niebezpiecznego przeciwnika. Czołgi obu stron ginęły szybko i łatwo. Wystarczy tu często jedna butelka benzyny rzucona bezpośrednio z zasadki pod nawpół ślepy czołg, by stanął w płomieniach, a kosztuje on 4 — 5 mil. franków.

Praktyka hiszpańska wykazała również, że duża szybkość czołgów włoskich i niemieckich, uzyskana kosztem osłabienia pancerza, nie zabezpiecza ich nawet przed zwykłą kulą karabinową wystrzeloną z bliskiej odległości. Czołgi rosyjskie są lepiej opancerzone, ale gorsze technicznie.

Największego rozczarowania doznali może Niemcy. Ich czołgi w Hiszpanii pochodzą z rezerwy niemieckich dywizji motoryzowanych, przeznaczeniem których jest błyskawiczny atak na Paryż bez ogłoszenia wojny, mający jednym uderzeniem złamać cały opór narodu francuskiego.

Dotychczasowe walki oddziałów zmotoryzowanych w Hiszpanii miały zbyt epizodyczny charakter, by można było na nich oprzeć wnioski decydujące tym bardziej, że jedną z przyczyn niepowodzenia było niewątpliwie nieumiejętne przygotowanie i wykonanie operacji. W każdym jednak razie jasnym jest, że walka pancerna z pociskiem nie została jeszcze rozegrana. Pojedynek trwa dalej.

E. D. HENNING-MICHAELIS
generał

Niezwykła uchwała

Komisaryczny prezydent Warszawy i wódz miejskiego sektora „O. Z. N.” p. Starzyński, poirytowany krytyką jego gospodarki w samorządzie Warszawy, a zwłaszcza broszurą W. Studnickiego, ogłosił, że występuje na drodze sądową przeciw swoim — „oszczercom”.

Wprawdzie opinia publiczna nie bardzo wie, na czym polegają owe „oszczerstwa”, jako że nawet przy dzisiejszych stosunkach i praktykach prasowych istnieje jeszcze pewna możliwość krytyki, — ba, szef obecnego rządu, gen. Składkowski w zeszlórocznej rozmowie z dziennikarzami oświadczył wyraźnie, że uznaje walkę polityczną, nawet ostrą, i uważa ją za konieczną w życiu publicznym. Jednak przy tym wszystkim społeczeństwo nie tylko Warszawy ale całego kraju powitało z zadowoleniem zapowiedź tego procesu, ponieważ spodziewa się, że oświetli on należycie stosunki panujące obecnie w samorządzie i przyczyni się do zdemaskowania pewnych metod politycznych, polegających z jednej strony na przesadnej autoklamie, a z drugiej na zamykaniu ust krytyce przeciwników.

Odbyna się to nie tylko za pomocą gróźb procesowych. Obywatelstwo ziem zachodnich, przywiązane gorąco do samorządu miejskiego, dziwi się zapewne, dlaczego prasa stołeczna tak mało zajmuje się gospodarką komisarzy na warszawskim ratuszu. Pisma socjalistyczne i „demokratyczne”, pełne ogólników na temat udziału ludności w rządach państwem, domagające się ciągle nowych, „uczciwych” wyborów parlamentarnych i samorządowych, nabrały wody w usta i storkość więcej interesują się Madrytem, Walencją, Barceloną niż Warszawą. Rozdzierają szaty nad losem samorządu łódzkiego, ale Warszawa jakby ich nie obchodziła.

Dlaczego? Miejmy nadzieję, że zapowiedziany przez p. Starzyńskiego proces przyniesie odpowiedź na to pytanie.

Tymczasem zajmijmy się inną stroną tej ciekawej sprawy. Urzędująca przy komisarycznym tymczasowym prezydencie miasta Tymczasowa Rada Miejska, nie czekając na wynik procesu, wydała już swój wyrok — potępiając nie tylko „oszczerców”, ale także „inspiratorów” akcji przeciw p. Starzyńskiemu. Kogo tu szanowny „bajrat” warszawski miał na myśli, o tym pomówimy innym razem.

Tymczasem niech wystarczy krótkie stwierdzenie, że idzie tu o jedną z wielu wewnętrznych rozgrywek w

obozie rządowym.

Po tym może przydługim, ale koniecznym wstępie, przejdźmy do rzeczy głównej.

W obronie p. Starzyńskiego wystąpiła prócz „bajratu” także pewna organizacja zawodowa, a mianowicie legionieści-tramwajarze. Oto treść uchwały (dosłownie według komunikatu „Iskry”):

„Zgromadzeni legionieści jak najostrożniej piętnują metody walki, prowadzonej od pewnego czasu przeciw legionieści, prezydentowi miasta Warszawy, a godzącej właściwie w Państwo i Naród”.

Ciekawa uchwała — nieprawdą?

Oczywiście wolno każdemu piętnować ostro, ostrzej jak najostrożniej wszystko, co mu się nie podoba w życiu publicznym. Ale powyższa uchwała niezależnie od tego ostrza nasuwa pewne uwagi zarówno pod względem jej przedmiotu jak i podmiotu.

Przedmiotem jest tymczasowy prezydent Warszawy p. Starzyński, którego zwalczanie uznane zostało za „godzenie w Państwo i Naród”. Kto twierdzi, że p. Starzyński źle gospodaruje na ratuszu stołecznym, że wprowadził on błędną politykę gospodarczą jako wiceminister skarbu (np. w sprawie kartelu drożdżowego). — to „godzi w Państwo i Naród”?

No, to już za gruba przesada. Autorzy uchwały zapomnieli, że obrona narodu i państwa przed atakami prasowymi i słownymi należy do prokuratora i sądu. Broszura Studnickiego, artykuły adw. Kowalskiego z Łodzi i innych nie były skonfiskowane. Nikomu nie wytoczono sprawy o „godzenie w Państwo i Naród”. Więc cóż to takiego?

Obóz „sanacyjny” stale utożsamiał państwo z rządem i jego przedstawicielami. W danym jednak wypadku chodzi tylko o zwykłego urzędnika komisarza samorządu miejskiego. Zresztą gdyby walka z p. Starzyńskim istotnie była szkodliwa dla państwa i narodu, to raczej „Ozon” powinien by się ująć za jednym ze swych sztabowców lub jeśli idzie o legionistę, to — Związek Legionistów, czyli w obu wypadkach p. Koc.

Deklaracja p. Koca i przemówienia jej komentatorów, wśród których najpłodniejszym jest p. Starzyński, stawiają wysokie wymagania działalności politycznej. Gdyby praktyka szła w zgodzie z teorią, to powyższa uchwała wogóle nie byłaby powzięta, lub przynajmniej nie pozwolono by jej publikować.

Niesłychane znaczenie czołgu w ostatnim okresie wojny światowej, uwięzionej w okopach, przyczyniło się potężnie do wyzwolenia strategii z więzów wojny pozycyjnej. Czołg wraz z samolotem stały się pionierami walki ruchomej, wywołały przewrót w wyposażeniu technicznym armii, wprowadziły do jej organizacji liczne jednostki całkowicie motoryzowane, duże zmiany w metodach walki. Entuzjaści motoryzacji przewidywali, że bronie motoryzowane staną się ośrodkiem armii dokoła którego będą się grupowały liczniejsze, ale słabsze siły walki oddziały innych broni.

Przewidywania te sprawdzane tylko na manewrach, nie liczyły się jednak z faktem, że jednocześnie z rozwojem technicznym czołgu wzrastała znacznie siła obrony ogniowej przeciwczołgowej, skupionej przede wszystkim w specjalnej artylerii przeciwczołgowej. Szeroka motoryzacja swej armii przeprowadza bez zastrzeżeń Anglia, gdzie zapanowała zasada, że na polu bitwy nie ma obecnie miejsca dla piechura. Ogień „oczyszcza” pewien pas terenu ze wszystkiego, co żyje. Prawie tą samą drogą poszła Italia. Sowiety, wreszcie Niemcy. Francja była bardziej powściągliwa, motoryzacja jej armii, dokonywana według wskazań gen. Weyganda, nie ma tak szerokiego charakteru a w nowej francuskiej ustawie znajduje się nawet uwaga, że broń przeciwczołgowa niszczy czołg tak samo, jak kulomiot piechotę.

Po raz pierwszy doniosłość motoryzacji armii została w pewnym stopniu praktycznie sprawdzona w czasie toczącej się obecnie domowej wojny hiszpańskiej. Mocarstwa europejskie znalazły tu pole doświadczalne nie tylko dla sprawdzenia technicznej sprawności broni motorowych, ale i masowego użycia czołgów; jako jednostki bojowe wystąpiły one dwukrotnie. W bitwie pod Madrytem fala czołgów rządowych uderzyła na stanowisko powstańców, przetrwała głęboko ich front i... stanęła — piechota nie nadszła za nią. Pod bliskim, morderczym ogniem artylerii powstańczej czołgi zostały zmuszone do odwrotu ze stratami.

Bardziej dramatyczny wynik dał atak pod Guadalajarą zmotoryzowanych oddziałów pomocniczych pod dowództwem gen. Bergonzoli. Składały się one przeważnie z ochotników włoskich. Naocznym świadkiem był dzien-

W imię jakich wytycznych ideowych?

Ukazał się pierwszy numer „Młodej Polski”, miesięcznika będącego organem „Związku Młodej Polski”, czyli organizacji „młodzieżowej” „OZN”. Zawiera on m. i. krótki artykuł p. Koca.

Artykuł ten nie przynosi nic nowego. Jedynym charakterystycznym jego szczegółem jest to, że p. Koc pisze w nim nie o „konsolidacji” narodu, jak to się mówiło dotychczas, ale o „ujednoczeniu”. Mocno to trąci hitlerowskim „Gleichschaltung”.

Równocześnie PAT donosi, że gdzieś nad Pilicą odbył się obóz dla kierowników „Związku Młodej Polski”.

„Kulminacyjnym — donosi PAT — punktem ideowej pracy kursu, było przemówienie kierownika obozu, p. Jerzego Rutkowskiego o konieczności dokonania wstrząsu w życiu społeczeństwa polskiego dla wydobycia z niego uspiętej energii narodowej.

„Po przemówieniu tym wywiązała się dyskusja o wysokim napięciu uczuciowym, która zawiązała uczestników obozu nierozwalnymi więzami wielkiego przeżycia i mocnym postanowieniem wytrwałej pracy dla zbudowania wielkiej i potężnej Polski.”

Cóż o tym sądzić? Ano — zbiór frazesów niczego nie wyjaśniający, jak się tego można było spodziewać.

Dokonano także pierwszych nominacji w „Związku Młodej Polski”. Jest tam naturalnie „szef sztabu”. Ale jest także kierownik „drużyn ochronnych”. Czyli jakby hitlerowskie „S. S.”?

Za miesiąc kiedy się ukaże nowy numer „Młodej Polski” znowu może przeczytamy o chęci dokonania „wstrząsu” i postanowieniu „wytrwałej pracy”. Nie dowiemy się jednak — w imię jakich zasad i wytycznych?

Wyrok w sprawie 24 narodowców

Pierwsza sprawa o granice bojkotu legalnego

Łomża. — Sąd Grodzki w Łomży rozpatrywał sprawę 24 narodowców z Sokół, oskarżonych o wywchanie w sierpniu 1936 roku przemocą klientów chrześcijan ze sklepów żydowskich, zamykanie tych sklepów, oraz przez zagrożenie pobiciem właścicielom tych sklepów, czyli kupcom żydowskim, gdyby nie zechcieli przed zamknięciem przerwać targu dziennego.

Sprawa ta z art. 255 k. k. — o groźbę karalną znana jest opinii publicznej głównie z tego powodu, iż z obawy, by nie wywołała nowych rozruchów w Sokolach, powiatu wysokomazowieckiego na wniosek Sądu Grodzkiego zatwierdzony przez Sąd Najwyższy w Warszawie została przeniesiona do Łomży, gdzie po całodziennym przewodzie sądowym w dniu 22 czerwca r. została odroczone na cztery tygodnie, tj. do dnia 20 lipca r.

W okresie pokwitania naturalna woda gorzka Franciszka Józefa stanowi stary, wypróbowany środek domowy, dzięki któremu ustępuje niezwłocznie większość zmian i to niezależnie od odcinka przewodu pokarmowego, w którym takowe powstały. Zalecana przez lekarzy.
Tg 21 169

Wielce szanowny dżentelmen o żydach!

Syjonistyczny „Nowy Dziennik“ zamieścił artykuł swego korespondenta londyńskiego dotyczący debaty palestyńskiej w angielskiej izbie gmin.

W korespondencji tej czytamy m. in.:

„Z miejsca powstaje pierwszy przyjaciel Arabów sir Arnold Wilson, członek partii konserwatywnej.

„Wielce szanowny dżentelmen powiedział, że nieszczęśliwi Żydzi z Polski mają otrzymać wiadomość ze strony parlamentu brytyjskiego, iż zamyka się dla nich podwoje Palestyny. Ale wielce szanowny dżentelmen musi pamiętać, że przyrost naturalny Żydów w Polsce wynosi 50 tys. rocznie, wobec czego jest wykluczone, aby syjonizm mógł spełnić nadzieje, chociażby części 16 milionów Żydów.

„Szanowny dżentelmen wspominał o ulotkach do polskich Żydów. Uważam za obrazę Żydów podejrzewać ich, iż nie byli lojalni wobec swoich rządów. Niemiecki Żyd narażał się dla Niemiec, polski dla Polski, angielski dla Anglii. Nie jest to dla nich żadnym komplementem, jeśli się powiada, iż mogliby nie spełnić swych patriotycznych obowiązków z powodu syjonizmu. Nie można Żydom wyrządzić większej krzywdy, jak uważać, że mogą wśród normalnych okoliczności nie zachowywać wierności krajom, w których żyją od 10-ciu, 12-tu, 14-tu pokoleń.“

Jest to znowu przyczynek do antypolskiej roboty za granicą. Przedmówca p. Wilsona atakował widocznie robotę żydostwa, za którym ujął się p. Wilson. My wiemy co innego. My pamiętamy jak Żydzi dochowywali wierność Polsce, chociażby w wojnie bolszewickiej.

Ludność Palestyny

Ostatnia statystyka rządu palestyńskiego podaje, iż Palestyna liczy obecnie 1.316.124 dusz. Mahometan było 805.173, Żydów 389.390, chrześcijan 110.146. Mahometanie stanowią 61 pct, Żydzi 30 pct, a chrześcijanie 9 pct ogółu ludności.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO OSIEDLE

Zebnanie plenarne w poniedziałek 9 sierpnia o godz. 20 w świetlicy własnej przy ul. Witkowskiej 21.

KOŁO JEŻYCE

Zebnanie plenarne w poniedziałek 2 sierpnia o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65.

KOŁO ŚW. LAZARZ

Zebnanie plenarne w poniedziałek 2 sierpnia o godz. 20 na sali kawiarni „Eska“ przy ul. Marsz. Focha 72.

KOŁO ŚRÓDMIEŚCIE

Ósma lekcja kursu kandydatów we wtorek 3 sierpnia o godz. 20 na sali Stronnictwa Narodowego św. Marcin 65.

Obecnie sąd po przeprowadzonej rozprawie 10 narodowców uniewinnił, a 14 skazał po 2 miesiące aresztu, zawieszając 10 oskarżonym wykonanie kary.

Tak zakończyła się w pierwszej instancji sprawa o granice bojkotu legalnego.

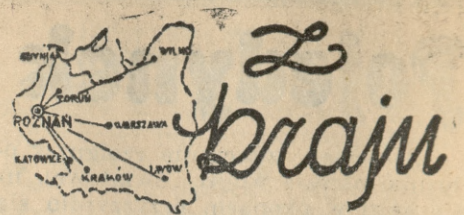
Żydzi protestują

Warszawa. — Delegacja centralnego związku żydowskiego drobnych kupców złożyła w ministerstwie spraw wewnętrznych memoriał w sprawie ghetta żydowskiego wprowadzonego na jarmarkach i placach rynkowych w niektórych miastach.

W memoriale wskazuje się, że przykład Kalisza, gdzie podzielono rynek na część żydowską i polską znalazł już naśladowców.

Między innymi w Kaletach na Śląsku zarząd miasta oddał plac rynkowy w dzierżawę Chrześcijańskiemu Związkowi Kupców, który nie chce wynająć żydowskiemu handlarzom sklepu lub straganu.

Ciekawi jesteśmy, czy protest ten co pomoże. Przecież... „bojkot ekonomiczny — owszem!“

JEDENASTĘ TYSIECY PODAŃ O ULASKAWIENIU

Władze wymiaru sprawiedliwości zaobserwowały w ostatnich czasach znaczny wzrost liczby podań, kierowanych za pośrednictwem sądów i urzędów na imię Głowy Państwa w sprawie darowania skutków prawomocnych orzeczeń sądowych, dyscyplinarnych itd. W ciągu ubiegłego roku przesłano do kancelarii cywilnej Prezydenta R. P. przeszło 11000 podań osób zabiegających o ulaskawienie.

Znaczny odsetek podań w sprawach ulaskawieniowych stanowią zabiegi ukaranych za rozmaite wykroczenia administracyjne i skarbowe.

EPILOG „MARSZU ŻYDOWSKIEGO DO PALESTYNY“

Głośny był swego czasu nieudany marsz żydowski do Palestyny, organizowany przez adwokata Ripplę, który wyszedł z Warszawy w liczbie około 300 młodych Żydów i został pod Pyrami rozpedzony przez policję. Wówczas to pod adresem policjantów adw. Roppel miał krzyknąć: „mordercy i bandyci“.

Na tym tle toczył się wczoraj przed Sądem Grodzkim w Warszawie proces przeciwko adw. Ripplowi, który przyznał się, że w podrażnieniu użył takich słów pod adresem policjantów. Oskarżyciel domagał się dwóch lat więzienia dla oskarżonego; sąd skazał go na 300 zł grzywny. W sprawie tej została przez oskarżyciela zapowiedziana apelacja.

ZNOWU DELEGACJA ŻYDOWSKA U MINISTRA

W tych dniach, jak donosi prasa żydowska, została przyjęta w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych delegacja żydowskiego Centralnego Związku drobnych kupców, interweniująca w sprawie świeżych zajęć na jarmarkach i targach w niektórych miastach. Chodzi mianowicie o odseparowanie się sprzedawców chrześcijańskich od straganiarzy żydowskich, w czym za przykładem Kalisza poszło również kilka innych miejscowości. Żydzi skarżyli się, że w Kaletkach nawet miasto wydzierżawiło cały plac targowy Związkowi Kupców Polskich, który teraz nie chce absolutnie oddać stoisk Żydom.

Według doniesienia tejże prasy żydowskiej w sprawie Kalisza premier miał oświadczyć na interwencję posła Sommersteina, iż nie dopuści do żadnego „ghetta“ i magistrat kaliski podzieli miejsca na rynku według kolejności ogłoszeń.

ZAJŚCIA PRZYTYCKIE PONOWNIE PRZED SADEM

Wobec uwzględnienia przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, co stało się na skutek pominięcia w poprzednich instancjach niektórych podanych świadków, zajęcia przytyckie będą w najbliższym czasie przedmiotem ponownej rozprawy sądowej. W szczególności słuchani będą świadkowie odnośnie oskarżonego Frydmana, który pierwotnie był skazany na 5 lat więzienia.

PRZYJAZD KSIĘSTWA KENTU

Z Katowic donoszą, że w piątek oczekiwany jest tam przyjazd księstwa Kentu, którzy przyjeżdżają samochodem bez otoczenia jako turyści i będą tu gościć generalnego dyrektora Śląskich Kopalni i Cynkowni S. A. Poklewskiego, zaprzyjaźnionego z księciem z czasu studiów w Oksfordzie. Planowany jest następnie wyjazd do Krakowa, po czym księstwo Kentu udadzą się na dłuższy pobyt do Łańcuta jako goście hr. Potockiego. Z Polski udadzą do księstwo Kentu w dalszą podróż turystyczną do Jugosławii.

PRZYGOTOWANIA W WIŚLE DO „TYGODNIA GÓR“

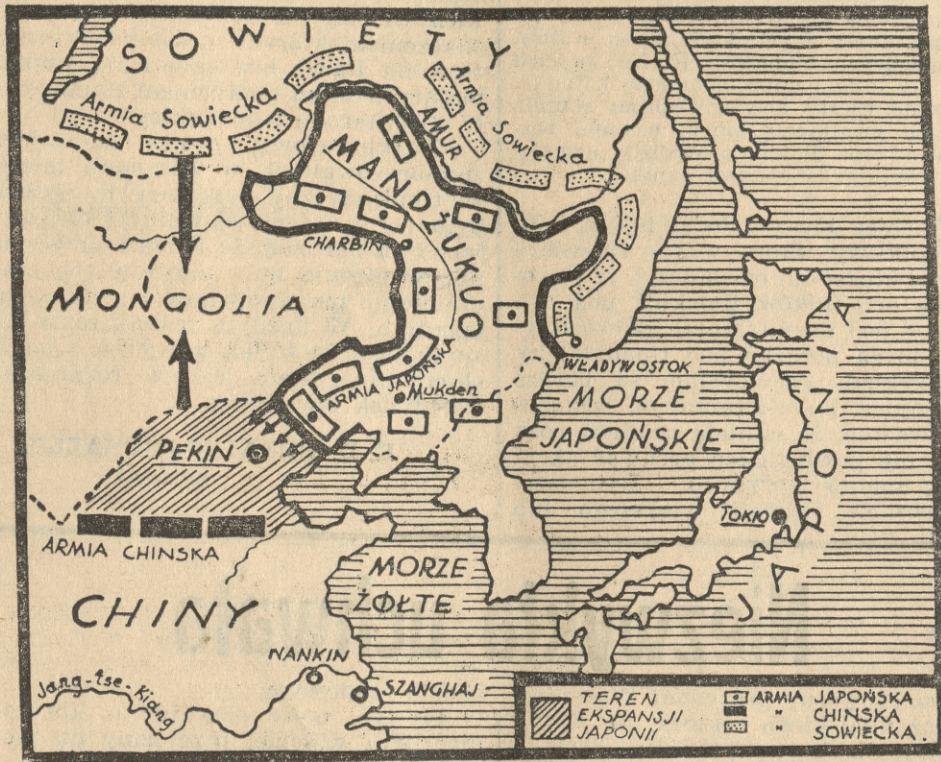
W związku ze spodziewanym w tym roku licznym napływem turystów z okazji „Tygodnia gór“ i 66 pct niżki kolejowej, czynią się we Wiśle przygotowania już od dłuższego czasu. Pominąwszy zwiększony ruch budowlany, jaki na miejscu zaznacza się od dość dawna i któremu zawdzięcza się powstanie piękny Dom Zdrojowy, ratusz, gmach pocztowy oraz niektóre hotele, wszędzie widzi się dążenie do przyozdobienia tego wybijającego się zdrowiska śląskiego. Na wykończeniu jest także pomnik źródła Wisły dłuta prof. Łaszczyki. Na siedmiometrowej skale wznosi się wykonana z brązu postać dziewczyny śląskiej trzy metry wysoka.

Szczególną też uwagę poświęcono przygotowaniu znakomitych naogół dróg tamtejszych ze względu na spodziewany olbrzymi ruch samochodowy.

ECHO GŁOSNEGO PROCESU

W Truskawcu Ukrainiec — Włodzimierz Biłas usiłował zastrzelić Mikołaja Motyka, jednakże zamach się nie udał, ponieważ rewolwer się zaciął.

Należy wyjaśnić, że zamachowiec jest bratem Wasyla Biłasa, straconego swego czasu za napad na pocztę w Gródku Jagiellońskim. W napadzie tym brał również udział Motyka, który potem w toku procesu „współ“ innych. Na tym tle pewnie doszło do obecnego zamachu.

TEREN WALK CHIŃSKO-JAPOŃSKICH

Z ruchu narodowego

BUDZYN. Popołudniu zebrał się członkowie miejsc. koła S. N. na posiedzeniu w lokalu p. Hekierta, celem omówienia przede wszystkim sprawy wyboru nowego Zarządu Powiatowego oraz „Kalendarza-Informatora chrześcijańskich firm i zakładów handlowych“ na terenie naszego kraju. Na delegatów do wyboru Zarządu Powiatowego wybrano 3 członków z urzędu, apelując do reszty, by zechcieli także uczestniczyć w liczbie jak największej na zebraniu wyborczym. W dyskusji nad wydawczym przez S. N. wielkim „Informarem“ kupieckim orzeczone zbojkotować bezwzględnie tych wszystkich kupców miejsc., którzy towar swój nadal nabywać będą w hurtowniach żydowskich. Zebranie zakończono hasłem wzmocnienia karności i sprężystości organizacyjnej tut. placówki S. N. (bd)

CZERSK. Odbyło się wielkie zebranie Stronnictwa Narodowego, na które przybyły setki narodowców z miasta i okolicy, wśród nich wielu kandydatów, posiadających legitymacje tymczasowe. Na salę przybyło kilku policjantów i wywiadowców śledczych, którzy zażądali, aby zaopatrzeni w legitymacje tymczasowe opuścili zebranie. Wywołało to wielkie oburzenie wśród zgromadzonych, jednak w ostateczności na zarządzenie prezydium zgromadzenia ok. 700 osób musiało salę opuścić. Zebraniu przewodniczył p. J. Ostrowski senior, który udzielił głosu ks. plk. Wryczy, proboszczowi z Wiela, entuzjastycznie witanemu burzą oklasków. Drugi referat wygłosił mgr Dargas. W dyskusji przemawiali jeszcze studenci pp. Czapiewski i Ostrowski. Postanowiono w dniu 15 sierpnia br. urządzić wielką pielgrzymkę Stronnictwa Narodowego na Kalwarię do Wiela. Zebranie zakończono odśpiewaniem „Roty“ oraz okrzykami na cześć Wielkiej Polski i Romana Dmowskiego.

OSTRÓW. W środę odbyło się wspaniałe zebranie Stronnictwa Narodowego przy świetnie wypełnionej sali Hotelu Polonia. Zebranie zagał prezes koła p. Kądzierzak. Godzinne doskonałe przemówienie często przerywane gorącymi oklaskami, wygłosił r. kpt. Grzegorzczak z Łodzi. Mówca skupił uwagę zebranych na froncie zmagania narodu polskiego z obcym i wrogim pod każdym względem elementem żydowskim. Walcząc o polski charakter życia publicznego, kulturalnego i społecznogospodarczego, musimy zmobilizować nie tylko w skutecznej samoobronie lecz i w ofenzywie wszystkie zdrowe żywioły społeczeństwa. Jedynie solidarny nieugięty ruch narodowy, prowadzący do obecnego zamachu.

nych przez Stronnictwo Narodowe doprowadzić może do zwycięstwa w Polsce programu Wielkiej Narodowej Polski.

„Hymnem Młodych oraz okrzykami na cześć Narodowej Polski i jej przywódców zebranie zamknięto.

— W niedzielę 22 sierpnia odbędzie się w Ostrowie wielki rejonowy zjazd Stronnictwa Narodowego. Wezmą w zjeździe udział narodowcy z czterech południowych powiatów. (os)

RAWICZ. Ostatnio odbyły się w Miejskiej Górze i Sarnowie publiczne zebrania Stronnictwa Narodowego przy licznych udziałach społeczeństwa. Referaty, przedstawiające obecne położenie polityczne i gospodarcze Polski, wygłosił b. poseł p. Górczak. Referaty przyjęte zostały przez zebranych bardzo gorąco. W dyskusji przemawiali liczni obywatele, a nawet przeciwnicy polityczni Stronnictwa Narodowego. W konkluzji dochodzone do jednogłosego wniosku, że utworzyć i unarodowić gospodarkę polską mogą tylko rządy narodowe. (rs)

STRZELNO. W lokalu p. Muszyńskiego odbyło się zebranie tut. koła S. N. pod przewodnictwem kierownika p. Stefana Płocienniczaka. Referat pt. „Aktualna kwestia żydowska“ odczytał p. Wł. Namieśnik. W dyskusji przemawiali pp. Płocienniczak i Plewiński. — Na organizacyjne zebranie sekcji żeńskiej S. N. przybyło około 40 osób. Referaty programowe i organizacyjne wygłosili pp. Płocienniczak i Plewiński. W dyskusji przemawiali pp. drowa Koehlerowa, Wegnerówna i Namieśnik. Postanowiono rozpocząć kurs kandydatek. — W Jeziorach Wielkich odbyło się zebranie koła S. N., któremu przewodniczył p. Cz. Matczak. Referat nt. aktualnych zagadnień politycznych wygłosił p. M. Plewiński ze Strzelna. Zebrani, uchwalili urządzić w dniu 1. 8. br. uroczyste przewzięcie nowych członków i zabawę taneczną. (sn)

Śrem. Zebranie miejscowego koła Stronnictwa Narodowego odbyło się przy udziale 200 członków i sympatyków w sali hotelu Centralnego. W komunikatach powiadomiono o wyroku uniewinniającym w sprawie karnej członka S. N. Janusza Chudzińskiego i ostrzeżono przed pewnymi osobami, które kwestują i zbierają prenumeratę pism bez zezwolenia władz. Z kolei delegat zarządu okręgowego wygłosił interesujący referat, w którym przeprowadził porównanie ruchu narodowego zagranicą i w Polsce i omówił udział masonerii i żydostwa w tzw. „sprawie wawelskiej“. W dyskusji nad przemówieniem poruszono zagadnienie miejscowego żydostwa i ich przyjaciół. Zebranie zakończono odśpiewaniem Hymn Młodych. (sn)

Włochy konkurentem Anglii w świecie arabskim

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego”)

Paryż, 27 lipca.

Decyzja W. Brytanii podziału Palestyny nie zaskoczyła zbytnio francuskich kół politycznych. Było bowiem dla nich jasne, że już od dłuższego czasu Londyn czyni co może, by mieć wolne ręce na Bliskim Wschodzie i w Afryce. Dlatego zrzekł się mandatu nad Irakiem, zastępując go układem, zapewniającym specjalne przywileje, zwłaszcza dla lotnictwa brytyjskiego, dlatego przyznał wreszcie niezależność Egiptowi, dlatego teraz zdecydował się na podział Palestyny, wiedząc jednak doskonale, że nowy ten pomysł nie wzbudzi entuzjazmu ani Żydów, ani Arabów. W. Brytanii zdecydowana jest jednak przejść do porządku dziennego nad tymi niezadowolonymi i bronić ustalonego przez siebie porządku. Wyjątkowo poważne kontyngenty policji, wojska — podobno około 30 tys. — setki czołgów, samolotów, gotowe są do wystąpienia w każdej chwili.

Ta koncentracja wojsk angielskich w Palestynie może być wytłumaczona bliskim wprowadzeniem w życie powziętej decyzji. Osoby kompetentne dopatrują się jednak w tej na małą skalę mobilizacji jeszcze innych przyczyn. Otóż mniej więcej od roku zaistniał na szachownicy politycznej nowy fakt, który wpłynął bardziej niż jakikolwiek inny na ostatnie postanowienie W. Brytanii w Palestynie. Tym faktem jest nie tylko ogólny wzrost potęgi Italii w Europie i Afryce, ale także wzrost jej wpływów w świecie muzułmańskim, zagrażający interesom angielskim. Może to najistotniejszy klucz zagadki sprawy palestyńskiej.

Wzmocnienie propagandy włoskiej w Egipcie dało się już odczuć w czasie wojny abisyńskiej. Popieranie natomiast przez Rzym ruchu panarabskiego, wystąpiło w całej pełni w czasie tryumfalnej podróży Mussoliniego do Libii. Ceremonia wręczenia mu przez przedstawicieli mahometan symbolicznego miecza — jako protektorowi Islamu — nie uszła uwagi. Do tego szeregu wypadków należy wreszcie dorzucić sprawę hiszpańską, dzięki której wzmocniły się lotnicze bazy włoskie na Morzu Śródziemnym zagrażając Gibraltarowi i Suezowi, czyli drodze do Indji.

To wszystko razem wpłynęło w dużej mierze na decyzję Anglii w problemie palestyńskim. Trzeba wiedzieć — jak słusznie pisze w „Paris-Midi” p. Georges Virieu — że syjonizm miał być dla W. Brytanii nowym bastionem nad Morzem Śródziemnym. W zagadnieniu Palestyny chodziło mniej o sam pojedynek Arabów i Żydów, jak o zwycięstwo Anglii nad nacjonalizmem arabskim, służącym za parawan imperialistycznym ambicjom Włoch.

Według p. Virieu wielka ankieta, przeprowadzona ostatnio w Palestynie przez specjalnie tam wydelegowaną Brytyjską Komisję Królewską przyniosła sensacyjne rewelacje o wzroście wpływów włoskich w świecie muzułmańskim. Czyż bowiem Rzym nie

zamierza stworzyć w Harrarze wielkiego ośrodka kulturalnego i uniwersyteckiego Islamu? Czy nie zorganizował, przy pomocy swoich stowarzyszeń nawigacyjnych, pielgrzymek do Mekki za bajecznie niskie ceny? Czy propaganda radiowa włoska, prowadzona przez stację Bari, nie kładzie specjalnego nacisku na poszanowanie przez Włochów muzułmanów, na budowanie dla nich meczetów i szkół?

Praca ta Włoch wydaje zresztą już owoce. Powstały bowiem liczne kluby faszystowskie pomiędzy Arabami. Szefowie Islamu nakazali muzułmanom wstrzymać się od uczczenia uroczystości koronacyjnych angielskich. Polecili im natomiast, by ze specjalnym entuzjazmem obchodzili w tym roku urodziny Mahometa, co uczynili, umieszczając jego obraz pomiędzy portretami... Mussoliniego i Hitlera.

Propaganda włoska dociera do wszystkich warstw społecznych Islamu. I tak dano do zrozumienia arabskim studentom szkoły rolniczej w Palestynie, którzy z powodu udziału w zeszlorocznych zaburzeniach musieli w niej przerwać swe studia, że mogą je z powodzeniem ukończyć w Rzymie. Poważna ich część propozycję tę przyjęła. Za ich przykładem poszli także liczni intelektualiści arabscy zapisując się na wyższe szkoły włoskie. Nie dość na tym. Na lotniskach włoskich zaprawiają się do lotów piloci muzułmańscy, a rzesze tu-

rystów i dziennikarzy zwiedzają Półwysep Apeniński. Z drugiej strony i w samej Palestynie prowadzona jest intensywna propaganda, mająca na celu zdobycie na rzecz Włoch jak najszerszych warstw społeczeństwa. I tak w Palestynie udało się przedsiębiorcom włoskim pozyskać poważne rynki budowlane, budowy dróg itd. Do pracy nad nimi angażuje się bezrobotnych muzułmanów! W Transjordanii wreszcie jedyny istniejący szpital jest włoski.

Wszystkie powyższe szczegóły i wiele, wiele innych — zapewnia p. Virieu — znajdują się w owym raporcie Komisji Królewskiej. W świetle tych rewelacji rozumiemy lepiej, iż rywalizacja żydowsko-arabska dla Anglii schodzi na drugi plan. Na czoło natomiast wysuwają się istotne interesy W. Brytanii, strzeżące zażętnie drogi morskiej do Indji, jak również i dróg lądowych i powietrznych do niej prowadzących. Dlatego Anglia zdecydowana jest bronić nawet zbrojnie powziętych przez siebie decyzji co do podziału terytorialnego Palestyny, a specjalnie owej polaci wybrzeża przyznanego Żydom.

I. BRIARES.

Przy grypie i jej skutkach należy dbać o codzienne, regularne wypróżnienie i w tym celu używać niewielką ilość naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa**. Tg 21 170

Szlakiem Kominternu

Podejrany humanitaryzm polskich socjalistów

Władze partyjne PPS i Związek Stowarzyszeń Zawodowych w Polsce, na zlecenie swych międzynarodówek, organizują w okresie od 31. 7. do 8. 8. rb. tzw. „Tydzień Czerwonej Hiszpanii”. Podczas owego tygodnia będzie przeprowadzona intensywna zbiórka pieniężna, głównie pod kątem zakupów broni i materiałów wojennych dla „Czerwonej Hiszpanii”. Ofiarodawcom ma być zagwarantowana dyskrecja co do nazwiska względnie nazw organizacji a to w obawie przed ewentualnym nieprzychylnym ustosunkowaniem się do tego czynników miarodajnych. Prócz tego będą się odbywać zebrania zamknięte, a na zakończenie dnia 8. 8. rb. tak w Warszawie, jak i w ośrodkach prowincjonalnych, zgromadzenia publiczne. Na każdym zebraniu i zgromadzeniu ma być przeprowadzona zbiórka pieniężna i wygłaszane apele o składanie większych ofiar na rzecz „czerwonych towarzyszy”.

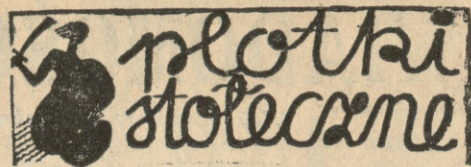
Nie od rzeczy będzie tu uwaga, że akcja na rzecz „Czerwonej Hiszpanii” kroczy nie tylko wytycznym ścieżką przez Komintern szlakiem, ale również i odbywa się ściśle według kominternowskiego kalendarzyka. Czyżby było porozumienie, którego tak solennie wyrzekają się w „Robotniku”? Ukoronowaniem tygodnia będzie sprowadzenie do Warszawy stu dzieci hiszpańskich,

ewakuowanych z terenów zajętych przez powstańców. Dzieci te mają być utrzymywane z „dobrowolnego” opodatkowania się członków partii i związków zawodowych, w którym to kierunku przez władze partyjne i związkowe ma być przeprowadzona odpowiednia propaganda i nacisk.

Polacy w Niemczech czekają...

W dniu 24 czerwca rb. rada naczelna Związku Polaków w Niemczech przyjęła do wiadomości fakt wystosowania przez zarząd Związku pisma do kanclerza Rzeszy z prośbą o audiencję, w czasie której delegacja Związku mogłaby kanclerzowi przedstawić położenie ludności polskiej w Niemczech.

Do chwili obecnej sprawa audiencji nie została załatwiona, mimo, że od daty wysłania pisma dzieli nas dłuższy okres czasu, a rzeczywistość dnia codziennego przynosi coraz to inne i nowe dowody i fakty nierespektowania przez niższe komórki niemieckiej administracji państwowej wypowiedzi kanclerza, stwierdzających m. i., że narodowemu socjalizmowi obce są tendencje do germanizowania ludności nie-niemieckiej w Rzeszy.

28 lipca

Przy okrągłych stolikach w sali konferencyjnej Głównego Urzędu Statystycznego zebrało się kilkudziesięciu przybyłych na zaproszenie urzędu z racji wydania Małego Rocznika Statystycznego. Opóźnił się w tym roku cokolwiek. Ale za to czerwona książeczka jest grubsza o blisko 100 stron. Zawiera kilkanaście wykresów i kilka kartogramów. Materiał niechybnie bogatszy i pełniejszy, niż lat poprzednich.

*

Osobliwa książeczka. „Vade mecum” człowieka, który chce poznać kraj. Rzeczywistość to realna, nie operująca żadnymi fantazjami, ale najcudowniejszą poezją cyfr i liczb. Twarda w swej prawdziwości, nieubłagana w konsekwencji. Nazwano ją „księgą ubogich”. Można i tak, jeżeli chodzi o zobrazowanie polskiej rzeczywistości. A równocześnie powiedziano o niej jako o świetnym eksponacie, który na wystawie paryskiej powinien wzbudzić uznanie.

Doprawdy? Gdy to usłyszeli sami twórcy Małego Rocznika Statystycznego, zdumieli: nie brali nawet pod uwagę możliwości wysłania go na wystawę, aby zaprezentować się obcom. A przecie ten Mały Rocznik stał się dla wielu innych urzędów przedmiotem zazdrości i wzorem do naśladowania. Stał się u innych ojcem podobnych publikacji.

*

Dziwna książeczka. Właściwie to księga. Przeszło 400 stron małego formatu kieszonkowego, lecz pełna cyfr, zestawień, tablic. Owoc wielkiego trudu kilkudziesięciu ludzi.

Należy do najpopularniejszych wydawnictw w Polsce. Tegoroczny nakład wynosi 70.000 egzemplarzy. Z czymżeż można porównać jego wzięcie? Z elementarzem powszechnym lub katechizmem. Jest w ręku wszystkich. I jest czytany z pożytkiem.

Należy do osobliwości państwowych. Mianowicie jest samowystarczalny. Coś nieprawdopodobnego! Wydawnictwo o przeszło 400 stronach, kosztujące tylko — złotówkę! Więc najtańsze. A mimo to, jeżeli nie uwzględnimy kosztów redakcyjnych, bo te wchodzi w koszt urzędu statystycznego, lecz uwzględnimy tylko koszt druku, papieru, introligatorni, w ogóle koszt publikacji — to Rocznik jest dochodowym przedsięwzięciem państwowym.

*

Lubię zaglądać weń, tak jak w rozkład jazdy lub atlas. Cóż to za przyjemność, urządzona tanim wysiłkiem. Trzeba jedynie rozpuścić trochę fantazji — i w drogę!

Wędruje się po kraju, po miastach, odświeża się wspomnieniami, przeżywa gorące troski, ekscytuje się zjawiskami podniosłymi, pograża w smutku wobec zjawisk przygnębiających — w ogóle ma się gamę uczuć, przeżyć, radości i smutków.

*

Z zaciekawieniem szukamy w skorowidzu pozycji: samochody. Jest. Strona 186. Nie wiele jest do studiowania: w r. 1931 było maksimum naszego rozkwitu; liczyliśmy wtedy 30.760 samochodów. A potem cyfry następujące: rok 1932 — 27.964, r. 1933 — 25.266, r. 1934 — 26.133, r. 1935 — 24.821, r. 1936 — 24.659, r. 1937 — 27.426. W Europie wyprzedzamy Jugosławię, Bułgarię, Grecję, Litwę i Estonię. Ale bije nas — Finlandia!

A gdy weźmiemy poszczególne województwa, to się okaże, iż w woj. stanisławowskim mamy 290 samochodów, wołyńskim — 285, nowogródzkim — 220, poleskim — 193 i tarnopolskim — 179. Są to cyfry z roku bieżącego!...

Są tak wymowne, że zbyteczne więcej je omawiać...

*

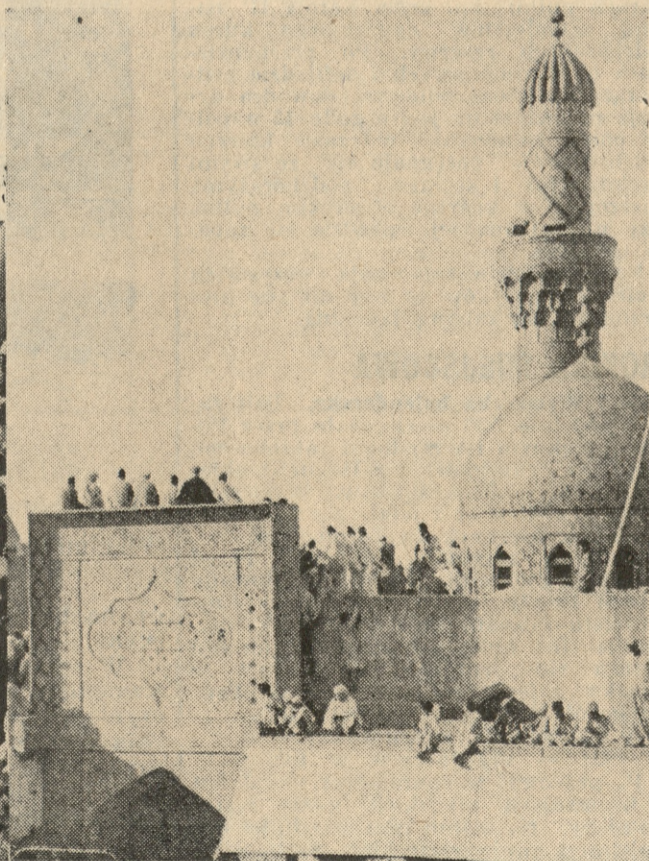
Rocznik wychodzi po polsku, angielsku, francusku. Już teraz przystępuje się do pracy nad rocznikiem przyszłorocznym.

Jedna prośba wielka: drukujcie w drukarni polskiej! Ł. Mejlachowicz w Grodnie jest niechybnie drukarnią taną, ale znajdziecie Panowie również taną i również precyzyjną drukarnię — polską! Z pewnością!

Ta umowa, jeśli ją urząd ma z drukarnią żydowską, — musi ulec zmianie!...

WARSZAWIANIN

W Bagdadzie odbyła się wielka demonstracja Arabów przeciw podziałowi Palestyny. W świątyni Haidarkhana odprawiono nabożeństwo, po czym tłumy Arabów ruszyły w pochodzie z transparentami przez miasto, wykrzując głośno przeciw Żydom.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Piątek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
 Rufina m. | Ignacego Jojoli
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
 Ludomira | Zdobysława

Słońca: wschód 4.09, zachód 19.43
 Długość dnia 15 godzin 39 minut
 Księżyc: wschód 22.08, zachód 12.44
 Faza: Ostatni. kwadra

Lipiec
30
Piątek

Ważne numery telefonów:
 Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
 Straż ogniowa: 19-57, 30-50
 Policja: 42-21
 Posłańcy: 15-60 i 28-36
 Posażki taksówk.: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeż. 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niegolewskich) 77-82; Plac Świąteczny 49-80; Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-35; Rynek Wildecki 66-35; W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.

Poczt. biuro zleceń: 49-28, Zegarynka: 07 Centr. międzym.: 60, Inform. tel.: 09, Biuro napr. 08.

Woda w WARCIE poziom: - 0,44 m. temper.: + 16,5

NOCNY DYŻUR APTEK

Sródmieście: Apt. św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12; — Apt. Zielona, ul. Wrocławska 31; — Apt. pod Białym Orłem, St. Rynek 41; — Apt. Sapieżyńska, pl. Świeżyński 1; — Apt. przy Rynku Śródeckim 1; — Jeżyce: Apt. pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76 (mieszkanie Staszica 1); — Łazarz: Apt. przy ul. Matejki 1; — Apt. Plucifńskiego, ul. Marsz. Focha 72; — Wilda: Apt. przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3; — Solacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12; — Górczyn: Apt. Karpńskiego, ul. Marsz. Focha 158; — Dębice: Apt. przy ul. Dębickiej 6; — Główna: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 53; — Staroleka: Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 29 lipca 1927 r.

O godz. 10 przed południem, pod fundamentami zakładów graficznych M. Putiatyckiego przy ul. Północnej 16/17 otworzyła się szczelina o niezbadanej głębokości, 11 metrów długa i 8 metrów szeroka, pochłaniając filar sufitowy oraz wielką ilość ciężkich zwojów papieru. Izolowane zagrożone miejsce i zarządono częściowo usunięcie maszyn.

KRONIKA KOŚCIELNA

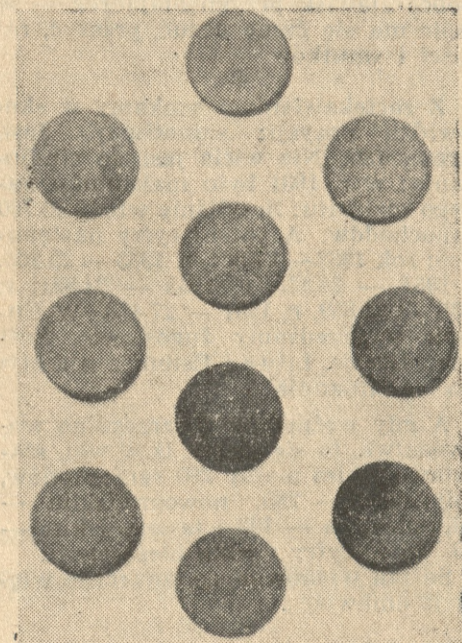
* **W kościele OO. Franciszkanów** rozpoczyna się w niedzielę o godz. 12 w południe wielki odpust Porcjunkuli (Najśw. Panny Marii Anielskiej), który trwać będzie 36 godzin. Po południu, o godz. 17, odprawione będą uroczyste nieszpory z wystawieniem Najśw. Sakramentu, kazaniem i procesją, poczyni rozpoczyna się adoracja Najśw. Sakramentu, która trwać będzie przez całą noc aż do następnego poniedziałku wieczora.

W drugi dzień odpustu: pierwsza msza św. o godz. 5, potem msze św. co pół godziny; o godz. 10 suma z kazaniem. Po południu o godz. 19 nieszpory z kazaniem i procesją, poczyni nastąpi reposesycja Najśw. Sakramentu. Odpust całko-

Skarbonka w żołądku kury

Pyzdry. (cs) Pani Stanisława Iszczykowa z Pyzder (ul. Sienkiewicza 16) kupiła ostatnio na targu kurę za 2,10 złotych.

Wielkie było jej zdziwienie, gdy w żołądku zabitego ptaka znalazła jedenaście sztuk 10-groszówek i 4 sztuki

Fotografia monet znalezionych w żołądku kury z Pyzder; pięć pieniążków zagubili dzieci.

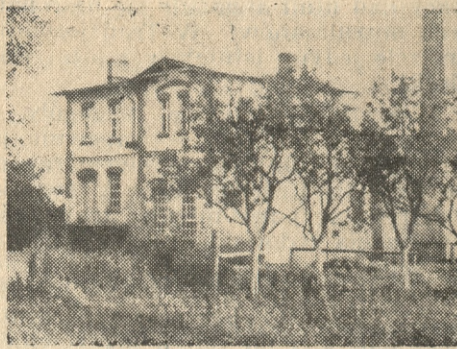
2-groszówek. Monety były pozbawione zupełnie wypukłego rysunku. Krażki metalu zostały idealnie wypolowane przez żwir i kawałki kamieni, które kura polykała celem roztarcia w żołądku spożywanych twardych ziaren.

Jakim sposobem pieniądze dostały się do żołądka kury, sprzeczanej na targu w Pyzdrach, jest — jak dotąd — tajemnicą.

Skandaliczna afera w pow. toruńskim

Toruń (z) Dopiero teraz ujawniono skandaliczną aferę, która przed kilkutygodniami wydarzyła się w Lubiance, w pow. toruńskim.

Przed około 2 i pół laty wydzierża-

Nieczynna mleczarnia w Lubiance

wił nieczynną mleczarnię w Lubiance, która jest własnością polskiej spółdzielni, pewien Szwajcar narodowości niemieckiej Walter Mauser. Dzierżawca przez dwa lata regulował zapłaty

z wszelką dokładnością i dopiero w ostatnim półroczu powstawały coraz większe zaległości za dostawy mleka.

Wreszcie w nocy z 5 na 6 lipca br. Mauser wszelkie ruchomości załadował na dwa samochody ciężarowe i 2 wozy i znikł bez śladu. Nazajutrz dostawcy wszczęli dochodzenia na własną rękę i stwierdzili, że Mauser zbiegł do Gdańska. Zawiadomiony telefonicznie toruński wydział śledczy rozesłał telefonogramy do wszystkich przejść granicznych, lecz było już za późno.

Oszusta, który poszkodował rolników z Łązyna, Lubianki, Bierzysłowa i innych okolicznych wsi na około 13 tys. zł, zaginał bez śladu. Dotychczas nie wiadomo, jak wielkie są zaległości jego wobec urzędu skarbowego.

Należy zaznaczyć, że Mauser poszkodował głównie polskich rolników, a Niemcom w przeddzień ucieczki wypłacił zaległości.

Dochodzenia w tej sprawie prowadzi Prokuratura w Toruniu.

Inż. Temler miał towarzyszkę niedoli

W związku z naszym artykułem z dnia 27 bm. pt. „Rozkład jazdy swoje, kolej — swoje” pisze nam pan K. M. z Ostrowa Wlkp., że zgadza się zupełnie, iż w wagonie do Zakopanego, wchodzącym w skład pociągu, który wyszedł z Poznania w dniu 20 bm, nie było trzeciej klasy, aczkolwiek klasa ta jest zaznaczona w rozkładzie jazdy.

Pan K. M. chciał w Ostrowie ulokować w tym wagonie swoją żonę z 3-letnią córeczką, by w drodze do Zakopanego oszczędzić im trudu przesiadania się w Krakowie. Konduktor oświadczył mu, że trzeciej klasy nie ma

w wagonie do Zakopanego, li tylko jest I i II klasa, wobec czego pan K. M. musiał żonę z dzieckiem ulokować w okropnie przepełnionym wagonie idącym do Lwowa i przesiadanie w Krakowie było konieczne.

List swój kończy pan K. M. uwagą, że kolej w ten sposób „ułatwia” pasażerowi tak daleką drogę i pozbawia go ochoty do podróżowania.

Autor listu zamierza pójść w ślady inżyniera Temlera z Poznania i złożyć odpowiednią skargę w dyrekcji kolejowej.

Szczegóły nadużyć W. Szelmeczki będziemy mogli podać dopiero po ukończeniu dochodzeń. (jr)

KRONIKA POLICYJNA

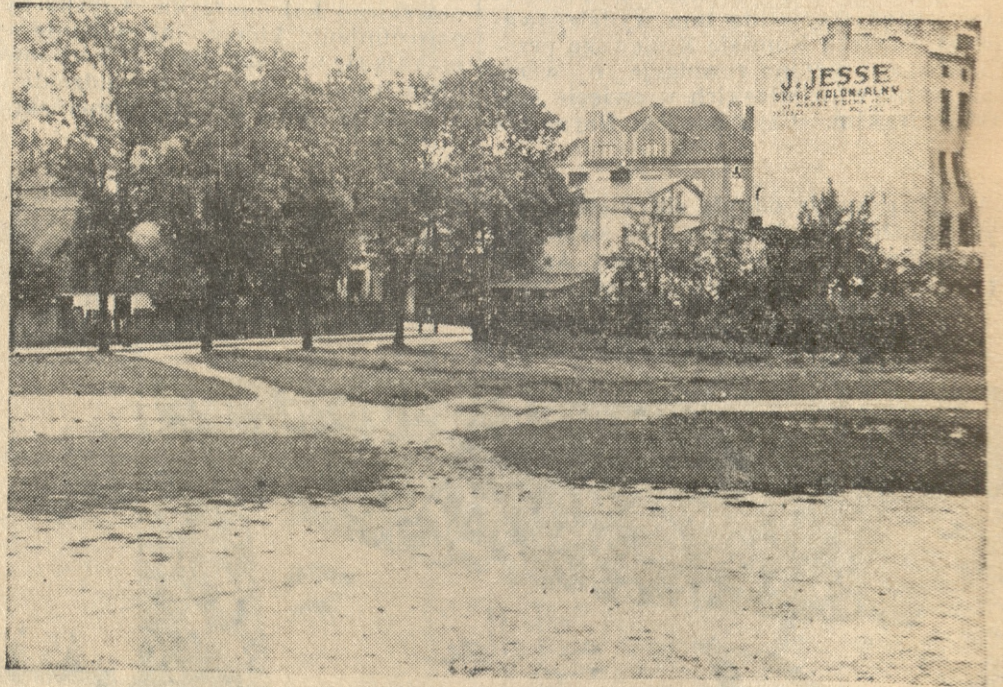
* **Bez mieszkania i bez biletu.** Za jazdę koleją bez biletu zatrzymała poli-

O skwer i dzieciniec dla Górczyna

Z dnia na dzień rozbudowujący się Górczyn, liczący blisko 5 tys. mieszkańców, nie posiada dotąd ani jednego parku względnie dziecinca. Nic też dziwnego, że liczna w tej dzielnicy gromada dzieci, nie mając odpowiedniego miejsca do zabaw, niejednokrotnie jako teren swoich rozrywek wybiera uli-

wydzierżawiany był jako pole uprawne. Od 1930 roku z powodu zbyt wysokiej tenuty dzierżawca terenu wypowiedział umowę, tak że od przeszło siedmiu lat plac jest bezużyteczny, szpecąc całą dzielnicę.

Wspomniany plac oglądał wprawdzie szereg komisji, które orzekły, że

Plac miejski przy ul. Górczyńskiej i Kosynierskiej, gdzie mieszkańcy Górczyna proponują urządzenie skweru i dziecinca.

ce, na których panuje dość ożywiony ruch.

W sprawie urządzenia dziecinca, względnie parku publicznego w Górczynie, czytelnicy naszych pism zwracają uwagę, że istnieje przy ul. Górczyńskiej i Kosynierskiej bardzo zaniedbany plac, który z powodzeniem można by przerobić na miły skwer i dzieciniec. Plac ten, będący własnością gminy m. Poznania, przez szereg lat

teren odpowiedzialny na urządzenie dziecinca. Skończyło się jednak — jak dotąd — na oglądaniu miejsca pod przyszyby dzieciniec. Plac nadal leży obojętnie, a dzieci w dalszym ciągu porzabawione są odpowiedniego miejsca do zabaw.

Zywimy nadzieję, że sprawą urządzenia w najbliższym czasie skweru i dziecinca dla Górczyna zajmą się władze miejskie. (jr)

KRONIKA WOJSKOWA

* **Zakończenie kursu podchorążych.** W niedzielę 1 sierpnia o godz. 10 w koszarach pułku im. króla Karola II nastąpi zakończenie dywizyjnego kursu podchorążych rezerwy. Po przemówieniach okolicznościowych i defiladzie podchorążych, którą odbierze dowódca dywizji, przewidziany jest o godz. 13 wspólny obiad żołnierski, w czasie którego podchorążowie pożegnają się ze swymi przełożonymi i kolegami podchorążymi. Wieczorem w kasynie oficerskim pułku, przy ul. Bukowskiej, odbędzie się zabawa taneczna.

Podchorążowie zapraszają wszystkich swoich sympatyków na wspomniane uroczystości i na zabawę taneczna.

KRONIKA MIEJSCOWA

* **Wycieczka holenderska.** Dziś rano o godzinie 7.30 przejeżdżała przez Poznań, pięknym i wygodnym autobusem, wycieczka krajoznawcza z Holandii, składająca się z 23 uczestników. Wycieczka przybyła z Niemiec i udała się na Pomorze, biorąc kierunek na Toruń. (pt)

* **Pod zarzutem nadużyć.** Przed trzema tygodniami został aresztowany 42-letni żonaty urzędnik kwestury Uniwersytetu Poznańskiego, Wincenty Szelmeczka (ul. Łukaszczyka 23), któremu zarzuca się nadużycia finansowe w związku z jego urzędowaniem w „Tow. Przyjaciół Młodzieży Akademickiej”.

W. Szelmeczka, zanim został — w roku 1933 — urzędnikiem w kwesturze U. P., pracował w charakterze urzędnika w tramwajach miejskich, gdzie został zwolniony. Na stanowisko urzędnika administracji uniwersyteckiej Szelmeczka dostał się za rektoratu prof. Rungego.

100 zł dla niezamożnych dziewcząt w dniu ślubu

Wągrówiec. (wg) Sp. rotmistrz wojsk polskich Franciszek Łakiński, zmarły mniej więcej 100 lat temu, pozostawił po sobie olbrzymi majątek, który testamentem, sporządzonym w r. 1837, przeważnie przeznaczył na cele dobroczynne. Nie zapomniał także o niezamożnych dziewczętach, które na mocy tego testamentu otrzymywały w dniu swego ślubu 60 talarów, o ile ślub swój zawierały w dniu imienin fundatora, tj. 4 października (św. Franciszka) i najmniej 5 lat zamieszkiwały na terenie Wągrówca. Jako fundusz przeznaczony kwotę 6000 talarów z tym, że wypłata miała nastąpić z odsetek, uzyskanych z powyższego kapitału.

Testament wykonywano skrupulatnie aż do początku wojny światowej. Potem poszło wszystko w zapomnienie. Dopiero teraz w 19. roku odzyskanej niepodległości Zarząd Miejski, na czele z p. burmistrzem Wachowiakiem postanowił legat ten uruchomić. Kwotę 6 tys. talarów przeliczono na 10.325,58 zł. Z uzyskanych odsetek od tego kapitału otrzymywać będą odtąd co roku trzy niezamożne dziewczęta, ślubujące w dniu 4 października, kwotę 100 zł.

Pamięci zasłużonego działacza

Toruń (z) W pierwszą rocznicę zgonu zasłużonego działacza narodowego i kulturalnego, pierwszego prezydenta m. Torunia, dra Ottona Steinborna, autora rozprawy naukowej pt. „Polskość Torunia w ub. 700-lecie”, zostanie odsłonięta na gmachu Książnicy m. im. Kopernika przy ul. Wysokiej tablica brązowa projektu inż. architekta Ulatowskiego. Odsłonięcia dokona prezes Tow. Naukowego, ks. prał. Mańkowski.

Ponadto komitet obywatelski uczczenia pamięci śp. dra Steinborna uchwalił ufundować bibliotekę w rodzinnej wsi zmarłego, w Nowych Suminach.

Z POMORZA

* **TORUŃ.** Dotychczasowy nac. Urzędu Śledczego, Stanisław Mittlener, został przeniesiony do Warszawy, a stanowisko jego objął insp. Buliński.

— Ostatnio rozpoczął się kurs dla nauczycieli i nauczycielek języka polskiego z Westfalii. W kursie bierze udział 25 osób. Kurs potrwa do 20 sierpnia. Również przybyła ostatnio do Torunia grupa 37 dziewcząt z Westfalii na kolonie letnia.

— W walce z wykroczeniami drogowymi policja ukarała 53 osoby mandatem doraźnym.

— Bronisławowi Słupińskiemu skradziono wagę osobową wartości 388,— zł. Policja ujęła sprawcę.

— Przy ul. Bydgoskiej tramwaj najechał na furmanke, która wyjeżdżała z ul. Sienkiewicza. Na szczęście wypadek nie pociągnął za sobą groźniejszych następstw.

— Wielokrotnie karany złodziej i włóczęga Marian Gurbala bezpośrednio po opuszczeniu więzienia okradł na Kępie Bazarowej bezrobotnych, którzy w poszukiwaniu pracy wędrowali do Gdyni. Sąd Grodzki skazał go na 7 miesięcy więzienia, a paserkę Helenę Sarnowską na 6 tygodni aresztu.

— W Chelmży w pow. toruńskim odbyły się zawody sportowe KPW, do których staneli zawodnicy z całego szeregu miast. Pierwsze miejsce uzyskała drużyna chelmżyńska, a w konkurencji pań drużyna Toruń I. (z)

— Od dłuższego czasu Zarząd Miejski prowadzi prace przy przebudowie ul. Wały na odcinku pomiędzy placem Teatralnym a ul. 3 Maja. Będzie to nowoczesna dwukierunkowa arteria komunikacyjna. Po wycięciu starych drzew został odsłonięty widok na monumentalny gmach dyrekcji kolejowej.

29 lipca 1937

Temperatura 7 godz. + 14,4, 13 godz. + 14,8.

Ciśnienie
7 godz. 749,3 mm, niskie
13 godz. 749,9 mm.
tendencja barom.: ciśnienie stałe

Zachmurzenie
7 godz. pochmurno, deszcz
13 godz. pochmurno, deszcz

Wiatr
7 godz. kierunek zachodni, szybkość 7 m/sek.
13 godz. kierunek zach., szybkość 9 m/sek.

Opad
w ciągu poprzedniej doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 0,5 mm, rodzaj opadu: deszcz.

Temperatura w dniu 28 lipca br. była:
najwyższa + 17,4 o godz. 12
najniższa + 13,1 o godz. 6

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:

Pogoda w ciągu dnia zmienna, zachmurzenie z przejaśnieniami, ciepło, bez opadów.

Woli śp. rotmistrza Łakińskiego stało się żadość.

Przy tej okazji warto wspomnieć, że tuż pod Wągrówcem znajduje się przy szosie gnieźnieńskiej mały pagórek le-

śny, na którym wznosi się piramida, mieszcząca szczątki doczesne śp. rotmistrza Łakińskiego. Na tej piramidzie znajdował się za czasów zaborczych napis w języku niemieckim, podający datę urodzenia i śmierci oraz okres udziału w potyczkach wojsk polskich. Z chwilą odzyskania niepodległości napis ten zdarto i dotąd nie zastąpiono go polskim napisem. Prawdopodobnie w najbliższym czasie za staraniem p. burmistrza Wachowiaka napis zostanie wykonany.

Para nóg ludzkich na torze kolejowym

Przy torze znaleziono zwłoki dwóch mężczyzn

Wągrówiec. (Tel. wł.) Wczoraj w godzinach porannych znaleziono na torze kolejowym Wągrówiec—Kobylice parę nóg ludzkich. W odległości kilkunastu metrów znaleziono zastygły już tułów mężczyzny.

Nad tym samym torem kolejowym

w odległości mniej więcej 2 km znaleziono drugie zwłoki mężczyzny.

W tej chwili władze stoją przed wielką zagadką. Po południu udała się na miejsce komisja sądowo-lekarska.

Z WIELKOPOLSKI

* **CZARNKÓW.** Za nielegalne przekroczenie granicy odpowiadali przed Sądem Grodzkim poborowi Niemcy niej. Oelke i Noetzel z Romanowa Dolnego. Sąd skazał oskarżonych na 14 dni więzienia.

— Jarmark który się odbył we wtorek nie cieszył się dużą frekwencją kupujących. Slaby ruch należy przypisywać pracom w polu. (cn)

* **GRODZISK.** Król Belgów Leopold III nadał najwyższe odznaczenie, order Leopolda I, naszemu rodakowi i grodziszczanowi ks. kanonikowi Edmundowi Majkowskiemu, obecnemu proboszczowi w Kopiancy. Znanemu wielkopolskiemu uczonemu za zasługi na polu zbliżenia polsko-belgijskiego. Ks. Majkowski, który jest członkiem Król. Belg. Akademii i członkiem honorowym kilku towarzystw naukowych belgijskich prowadzi od szeregu lat akcje propagandy naszej kultury na terenie zaprzyjaźnionego kraju.

— W ostatnich dniach do Grodziska przybyli domokraci, którzy sprzedają krawaty „chinskic”. Oczywiście krawaty są pochodzenia żydowskiego. Obywatelstwu przypomina się hasło „Swoj do swego i po swoje”. (pg)

* **INOWROCŁAW.** Tragiczny wypadek wydarzył się na szosie Inowrocław — Gniezko w pobliżu wsi Szadlowice. Jadący w nietrzeźwym stanie na motocyklu Jan Krajniak całym rozpedem wpadł na przydrożne drzewo. Motocykl został rozbity, a jego właściciel odniósł poważne rany, ciężkie obrażenia głowy i liczne kontuzje wewnętrzne. W ciężkim stanie przewieziono nieszczęśliwego motocyklistę do szpitala miejscowego.

— Kwesta uliczna, z której zysk przeznaczony był na półkolonie letnie dla dzieci bezrobotnych m. Inowrocławia dała 198,65 zł.

— Na zabawie wiejskiej w Murzynku pod Gniezkowem znajdowali się m. in. Fr. Kołodziejki z Lipianki, sofer Fr. Frankowski z Poznania i jego znajoma Zofia Stawarczykówna z Gniewkowa. Między Stawarczykówną a Kołodziejką doszło do zatargu. W drodze powrotnej Kołodziejki dogonił Stawarczykównę idącą w towarzystwie Frankowskiego i uderzył tego ostatniego twardym przedmiotem w głowę. Po chwili oddał do niego strzał, który na szczęście chybił. Zajęcie to znalazło swój epilog przed bydgoskim Sądem Okr. na sesji wyjazdowej w Inowrocławiu. Kołodziejki za usiłowane zabójstwo skazany został na 10 mies. aresztu.

— Doroczne dożynki kujawskie odbędą się dnia 15 sierpnia w Murzynnie. Każda gmina z terenu pow. inowrocławskiego wystąpi z regionalnymi tańcami.

— Teatr Zdrojowy wystawił głośny dramat Rostworowskiego „Niespodzianka” z gościnnym występem Stanisława Wysockiego w roli matki. Szuka cieszności się dużym powodzeniem. (mz)

* **KEPNO.** Na wtorokowe posiedzenie Rady Miejskiej przybyło 16 radnych zaledwie 9-ciu. Przyjęto sprawozdanie z rewizji kasy miejskiej za miesiąc czerwiec i lipiec, następnie wysłuchano sprawozdanie rachunkowe z wykonania budżetu administracyjnego i przedsiębiorstw miejskich za rok 1936-37, które przyjęła rada do zatwierdzającej wiadomości. Nowotworzącym się ulicom nadano nast. nazwy: wybiegającej od Wawrzyniaka do Szpitalnej ulice Zieleniec; wybiegającej od Wawrzyniaka poprzez ul. Szpitalną i Dąbrowskiego biegnąca obok ogródków działkowych do mostu kolejowego Kepno—Rychtal ulica Parkowa i ulice od Dąbrowskiego ku cmentarzowi ulice Gimnazjalna. Sprawy nieodpowiedniego miejsca dla targów na nabiał, poruczone Zarządowi Miejskiemu do rozpatrzenia.

— W czasie pełnej jazdy na szosie Kepno — Bralin tuż przy wieży wodociągowej odpadło przy takśowej samochodowej jedno z przednich kół. Sofer i pasażer wyszli z tej katastrofy bez szwanku.

— W ub. sobotę podczas burzy uderzył piorun w stodołę plebańska napełniona tegorocznym sprzętem żniwnym. Stodoła spłonęła. Straty ponieśli dzierżawcy stodoły gospodarze W. Sadowski i St. Luczak. (km)

Jad żmii wyleczył kobietę

Świecie n. W. W miejscowości Swaróżyn zdarzył się nienotowany dotąd w dziejach medycyny wypadek.

45-letnia Kunegunda Patrosik, robotnica sezonowa w Swaróżynie, została podczas zbierania gałęzi w lesie pokąsana przez jadowitą żmiję w lewą i prawą nogę.

Miejsca ukłucia żądłem jadowitej żmii po kilkunastu minutach nabrzimiała i czerniała zupełnie. Jednak biedną wyrobnicę nie stać było na lekarza, a że od 15 lat cierpiała na nieuleczalny reumatyzm, który znie-

* **KLECKO.** Zarząd Miejski na ostatnim swym posiedzeniu rozpatrywał oferty nadesłane na konkurs przez kandydatów ubiegających się o stanowisko weterynarza i kierownika rzeźni w Klecku. Konkurs rozstrzygnięto na korzyść p. Alfreda Jerzykiewicza, lekarza weterynaryjnego, zamieszkałego ostatnio w Poznaniu. Nowy weterynarz rozpocznie w Klecku urzędować od września rb.

* **KOSTRZYN.** W najbliższym czasie rozpocznie się budowa Domu Katolickiego, który stanie przy ul. Dworcowej.

— Tow. św. Wincentego a Paulo urządzi w niedzielę 8 sierpnia rb. w ogrodzie i sali „Sokola” wielce urozmaiconą imprezę. Dochód przeznaczają się na zakup węgla. (dk)

* **KOŚCIAN.** Ponowna rekrutacja górników i robotników do Belgii ogłasza tutejsze starostwo. Zgłoszenia do rekrutacji przyjmują zarządy miejskie i gminne do dnia 3 sierpnia. — Przed komisją rekrutacyjną stawają mogą robotnicy względnie górnicy, którzy już pracowali w kopalniach. Zgłoszenia po terminie nie będą uwzględnione.

— Okręg XI Wlkp. Zw. Śpiewaków organizuje na zjazd śpiewaczy do Sremu w dniu 8-go sierpnia pociąg popularny z Kościana do Sremu. Odjazd przewidziany jest na godz. 8,30, powrót o godz. 23. Pociąg popularny zabiera też osoby z poza kół śpiewaczy. (ko)

* **KŚIAŻ.** Odpust Matki Boskiej w Włoszczykach zamienił się tego roku we wielką manifestację religijną okolicznej ludności katolickiej. Przed cudowny obraz M. B. Szkaplerznej przybyły z korną modlitwą patnicze pielgrzymki nawet z dalszych stron. Uroczystą mszę św. celebrował ks. wik. Czesław Kwiniak z Książa, a podniosłe kazanie odpustowe wygłosił ks. proboszcz Kostrzewski z Chwałkowa kościelnego.

— Miejscowa policja przytrzymała dwóch domokrądców, którzy na terenie gminy wiejskiej rozsprzedawali podrobiony towar. Na zarządzenie Sądu Grodzkiego w Sremie podejrzanym dokonanie szeregu przestępstw osadzono w więzieniu karno-śledczym w Sremie. Z uwagi na tożsamość się śledztwo nie można ujawnić bliższych szczegółów afery.

* **MOGILNO.** Towarzystwo Gimm. „Sokół” w Mogilnie w ostatnim półroczu zaczęło gwałtownie upadać. By nie dopuścić do zupełnego zastojów, zwołano na dzień 26 bm. do sali Domu Katolickiego nadzwyczajne walne zebranie, któremu przewodniczył z ramienia zarządu okręgowego w Inowrocławiu radca Trzcziński. Do licznie zebranych drubów i gości przemówił przewodniczący radca Trzcziński, nakreślając zaśluzę i czynny jakie „Sokół” mogliński poniosł w walce z zaborcami i walce o niepodległość. Następnie zwrócił się z apelem o podtrzymanie ducha sokolego w Mogilnie. Po tej linii potoczyły się obrady. Po sprawozdaniach zarządu dzielnego zarządowi absolutorium. W dalszym ciągu przystąpiono do wyboru nowego zarządu, w skład którego weszli pp.: prezes — dyr. banku Edm. Witkowski, I wiceprezes — Alojzy Niewitecki, II wiceprezes — Stanisław Krusiński, sekretarz — Marian Kieszkowski, skarbnik — Cezary Nowak, naczelnik — Antoni Kaczmarek, gospodarz — Rojewski, bibliotekarz — Józef Konieczka, oraz Leonard Feicht, Stan. Piszcza i Porada — lawnicy. Komisje rewizyjną tworzą pp.: kupiec Antoni Jasiński, Andrzej Konieczka i Franc. Krokowski. Do sądu honorowego wybrano pp.: radce Trzczińskiego ze Świerkówa, Stan. Streka i Edm. Piszcza.

— W związku z pożarem u rolnika Krügera w Radlowie, jako podejrzanego o podpalenie, aresztowano parobka Stojakowskiego Jerzego którego osadzono w więzieniu przy Sądzie Grodzkim w Mogilnie.

— Wścieklizna u psów w tut. powiecie nie ustaje. Ostatnio stwierdzono urzędowo wściekliznę u psa własności rolnika Andrzeja Szulgita w Goryszewie, oraz u krowy własności Wardy Stanisława w Gozdaninie. Również u pogryzionej krowy przez psa w majątności Gozdanin, stwierdzono wściekliznę, wobec czego krowa natychmiast zabito. Starostwo zarządziło wszelkie środki zapobiegawcze w gminach: Mogilna-wschód, Gębice, oraz Strzelno-południe. (rój)

Pg 28 601/2-Z. 309/10-311/12

Skradli stóg żyta

Bnin. (bl) W Bielawach w leśniczówce niewysłędzeni dotąd sprawcy skradli w nocy stóg żyta, zawierający osiem wozów zboża.

Poszkodowanym jest p. Ignacy Sosnowski. Stratę swą oblicza na 650 zł. Policja prowadzi dochodzenia.

* **NAKŁO.** W Sadekach, Polak-rzeźnik Hinz, sprzedał swą nieruchomość wraz z rzeźnictwem Niemcowi Gustawowi Gottfriedowi.

— Gromada Bnin koło Sadek obchodziła uroczystość w ub. niedzielę stulecie swego istnienia. Uroczystość rozpoczęła się uroczystym nabożeństwem w kościele parafialnym w Sadekach, które odprawił ks. prob. Kaja. Po nabożeństwie organizację przededyfowały władze. Po południu na dziedzińcu miejscowej szkoły odbyły się różne imprezy.

— Kat. Stow. Młodzieży meskiej w Łobżenicy obchodziło w niedzielę 5-lecie swego istnienia. Uroczystości rozpoczęły nabożeństwem. Po nabożeństwie odbyła się wspaniała akademія, a po południu zawody sportowe.

— W dniu 1 sierpnia odbędzie się w Wyrzysku „Dzień lotniczy”. W dniu tym odbędzie się poświęcenie szybowca zakupionego przez powiat. (nc)

* **OSTROW.** Bezrobotnych zatrudnia młasto przy robotach ziemnych w liczbie 300. Z Funduszu Pracy otrzymało miasto w tych dniach dodatkową zapomogę w kwocie 20 000 zł na dalsze zatrudnienie bezrobotnych.

— Burmistrz m. Ostrowa p. Wacław Cegiela rozpoczął ulup wypoczynkowy. Zastępuje go p. wiceburmistrz Stosik.

— Pielgrzymka parafialna do Czestochowy wyrusza z Ostrowa w piątek 6 sierpnia pod kierownictwem ks. dziekana Płotki.

— Na wieczny spoczynek odprowadzono tu przedwcześnie zmarłego śp. Jana Wagnera. W pogrzebie wzięły liczny udział organizacje powstańcze i wojskowo-wychowawcze, dalej Kurkowe Bractwo Strzeleckie i Tow. Właścicieli Domów, którego zmarły był syndykiem. Kondukt żałobny prowadził ks. Musiała w asyście czterech księży. (os)

* **ZNIN.** Zam. w Lubcu u roln. p. Herberta robotnik rolny niej. Kawczyński rzucił się z widłami na swego pracodawcę zadając mu szereg bardzo niebezpiecznych ran.

— W tych dniach zostały rozpoczęte prace przy budowie Domu Katolickiego.

— Nieczynny od roku tut. „Rolnik” rozpoczął swą działalność.

— Odbyło się tu nadzwyczajne walne zebranie Koła Śpiewaczego. Na prezesa wybrano jednogłośnie p. Józefa Pankowiaka. Dalszy zarząd pozostał w niezmiennym składzie.

Z GDYNI I WYBRZEŻA

WYJAZD MS. „PIŁSUDSKI”

W dniu wczorajszym wyszedł z Gdyni polski transatlantyki motorowiec „Piłsudski” na 8-dniową morską wycieczkę turystyczną do Amsterdamu, Oslo i Kopenhagi. Na statku znajdowało się 494 pasażerów, których powrót do Gdyni przewidziany jest dnia 5 sierpnia rb.

JARMARKI

* **DOBZYCA.** Jarmark ogólny odbędzie się w środe 4 sierpnia.

* **ZBASZYN.** Jarmark na konie i bydło odbędzie się we wtorek 10 sierpnia.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 28 bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość), mieszczką w Poznaniu:

Kierownik drukarni Mieczysław Stolpiak i Maria Hoffmannówna; drogerzysta Stanisław Kordylewski w Chorzowie i biuralistka Irena Ledwowska; pomocnik eksped. Edmund Przybylski i fryzjerka Leokadia Halaszówna; rob. Stanisław Pawlak i pracown. Helena Wandel; siodlarz Franciszek Konarski i Regina Janiewiczówna; elektrotechnik Jarosław Schmude i eksped. Monika Woźnińska; ślusarz Czesław Rogalski i nakładaczka Marta Jedrzejczakówna.

Zgony:

Dnia 28 lipca 1937 r. zapisano następujące zgony: Leonarda Cwojdzińska z domu Bogusławska, 47 lat; Maria Mazczakowa, 68 lat; Jan Kazimierz Kozłowski, szeregowiec, 20 lat; Maria Niedźwiecka z domu Polczyńska, wdowa, 84 lat; Michał Jodłowski, murarz, 81 lat; Krystyna Maria Przybyłkówna, 4 lat, 4 mies., 13 dni; Franciszek Golan, robotnik, 61 lat; Agnieszka Grzeszkowiakowa z domu Piotrowiakówna, 75 lat, wdowa; Kazimiera Lisowa z domu Wawrzyniakówna, 31 lat.

Dnia 29 lipca 1937 r. zapisano następujące zgony:

Włodzimierz Nagorzański, podpułkownik w stanie spoczynku, 54 lat; Zofia Strzeszyńska z domu Złyszewska, 43 lat; Ludwika Hejducka z domu Andrzejewska, 74 lat; Wincenty Kniat, emeryt. urzęd. prywat., 73 lat; wdowa Franciszka Grocka z domu Piechel, 82 lat; Maria Różańska, 21 godzin.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

DROGA NA BEZDROŻE

Nowe „udogodnienie” turystyczne — Kolejka nie poptaca, więc trzeba radzić. — Przymusowe przejażdżki dla wycieczkowiczów. — Nos dla tabakiera, czy tabakiera dla nosa? — Czesi chcą znać zdanie Rary Ochrony Przyrody. — Co będzie z górską zwierzyną?

Zakopane, w lipcu.

Przed paru tygodniami dowiedzieliśmy się z gazet, radia i najrozmaitszych publikacji, że w Tatrach powstaje nowe „udogodnienie” turystyczne, jakaś wspaniała perła skalna z Kasprowego do Morskiego Oka. Odbyły się, według komunikatów, jakieś posiedzenia komisji z delegatami związków, towarzystw, ministerstw itp. Jeżeli już akcja zaczyna się ze szczytu Kasprowego, nikt nie powinien mieć wątpliwości czyja ręka nią kieruje. Warto jednak zastanowić się nad sprawą aby ogół w czas zorientował się w nowym barbarzyństwie rzekomych dobroczyńców polskiej turystyki w Tatrach.

Przed niespełna rokiem obradowała w Zakopanem Komisja Parku Narodowego w Tatrach, na której m. in. rozpatrywano kwestię budowy dróg i ścieżek turystycznych we wnętrzu Tatr. Były rozmaite projekty: chciało nawet wprowadzić koniki huculskie, wzorem znanego sposobu poruszania się w Czarnohorze. Po kolei jednak, zwolna powstały wnioski, które zasadniczo zamykały plany dalszej rozbudowy istniejącej już sieci dróg i turystycznych ścieżek, upadły niedorzeczne pomysły szos poprzez Tatry, zgodzono się oficjalnie na kres dalszych inwestycji.

Obecny na posiedzeniu delegat Wydziału Turystyki ministerstwa komunikacji złożył wtedy formalne oświadczenie, że wstrzymuje się od decyzji. Ten i ów, zaskoczony niezwykłym gestem, zaczął domyślać się ukrytej zasady.

I nie trzeba było na nią długo czekać.

Linociąg pompuje na Kasprowy Tęm „ceprów”; bez żadnego względu na to, czy pasażer chce, czy nie chce — musi zapłacić za przejazd. Zdarzały się komiczne wypadki, że władze kolejarskie nie wypuszczaly poza peron warszawski uczestników pociągu popularnego z Wilna do Zakopanego. Bo każdy musiał jechać tam gdzie chciała kolej a nie pasażer, który płaci i... wymaga. Większość podróżynych zostawała w Zakopanem lub własnym przemyśle po drodze; mniejszość windowała się z przegadami na Kasprowy. Demorośli narciarze rzucali się na osłep w jeden z dwu kotłów: Goryczkowy lub Gąsienicowy. O tym, że twórcy kolejki mieli dostać dyplomy honorowych chirurgów za ośm set polamanych odnoży niefortunnych „skijarzy” krążyły szeroko dowcipne wersje.

Jednakże nadeszło lato a z nim widmo fiaska dla kolejarzy. Bo komu by się chciało jechać za drogę „dudki” na trawiastą kope, która nigdy żadnym wycieczkowym punktem w lecie nie była. Okazało się przeto, że kolejka jest „niezbędnie potrzebna” na pożytek budującego się „obserwatorium”. Ale to nie wszystko; zaczęto kombinować nowe drogi piesze, aby zachęcić do korzystania z kolejki.

Uchwały są na to, by je omijać. Dlatego też zaprojektowano nowe percy w rodzaju „kanałów odpływowych” dla przyszłych tłumów. Na Czerwone Wierchy na Liliowe, do Hali Gąsienicowej. I w taki oto sposób przyszła kolej na nowe „udogodnienie” w postaci miejscami granicowej ścieżki do Morskiego Oka. Wiadomo, że Kasprowy leży w narożniku granicy i wszelkie drogi po szczytach posuwać się muszą granicą państwa. Do Morskiego Oka nie można poprowadzić nowej percy, by nią nie zaczęć o terytorium czeskie. Zaproszono tedy na wspólną konferencję przedstawicieli turystyki czeskiej. (Ta nieosobowa forma odnosi się do inicjatywy „Pezet-enu” czyli Polskiego Związku Narcisarskiego, który dostał „z góry” mandat wybudowania ścieżki). Niespodzianką wiele przykra okazała się niezgoda przedstawicieli czeskiej turystyki, którzy oświadczyli, że w braku przedstawiciela Państwowej Rady Ochrony Przyrody nie mogą się na porządek lub uchwały zgodzić.

Co będzie z całą sprawą — niedaleka przyszłość pokaże. Dziś wypada tylko jak najgoręcej przeciwstawić się zupełnie niepotrzebnej budowie tras

tak jak jest pomysłana przez twórców, będzie uciążliwa dla turysty nie wprawionego w trudy górskiej, chociażby po umocnionej ścieżce, wędrowki. Słusznie też przypuszcza Rafał Malczewski, że „...bitych sześć godzin powędruje średniej miary turysta, a kolejkowy trupiszon chyba będzie biwakować po drodze, by żywcem dobrnąć do autobusowej przystani na morenie... Co zaś do wypłoszenia zwierzyny, to właściwie w każdym wypadku możemy dać sobie radę. Nie wiem tylko, czy tak, jak z tarpanem, uda się nam wskrzesić tatrzańską kozicę. Wątpię, czy po najdłuższym pobycie w Tatrach zwykła koza z Mydlnik Krakowskich zamieni się w wspaniałe stworzenie górskie...”

Dr Jerzy Młodziejowski.

ŻYCIE KULTURALNE

JESZCZE SPRAWA DR J. DÜRRA

Od p. Idalii Pawlikowskiej, wdowy po śp. Tadeuszu Pawlikowskim otrzymujemy następujący list:

Wielce Szanowny Panie Redaktorze! W ilustrowanym Kurierze Codziennym z dnia 26 lipca (dodatek literacko-naukowy) ukazał się artykuł dr Jana Dürra pt. „Zmierzch legendy Pawlikowskiego”, w którym autor wbrew opinii Dyrektora Teofila Trzczińskiego, dr Zygmunta Nowakowskiego, red. Witolda Noskowskiego i całego szeregu innych przedstawicieli świata literatury i sztuki dyskredytuje w sposób bezwzględnie krzywdzący działalność śp. mego męża jako dyrektora Teatru Miejskiego w Krakowie.

Sady swe opiera zaś p. Dürr na kilku przez siebie odkrytych „dokumentach”, które nie są niczym innym, jak osobistymi wypowiedziami paru osób, utrzymanymi częstokroć w charakterze plotki czy inwektywy i odnoszonymi się niemal wyłącznie do różnych, fałszywie na ogół oświetlonych szczegółów prywatnego życia śp. mego. Wypowiedzi te, które mogły po prostu powstać pod wpływem chwilowych osobistych uraz czy niechęci i nie były bynajmniej przeznaczone do publikacji publicznej, za którą trzeba już brać pełną odpowiedzialność, — wystarczają jednak p. Dürrowi do tak skrajnie arbitralnych wniosków, jak np., że „Pawlikowski nie chciał przyznać teatrowi roli w budowie niepodległości, nie rozumiał teatru, jako narzędzia potężnego oddziaływania społecznego” etc. O poziomie i rzetelności dokumentów p. Dürra świadczy zaś najlepiej chociażby jedna taka z cytowanych opinii: „dla mnie Pawlikowski był zawsze kretynem — mam na to setki dowodów”.

Zanim wrócę się do szeregu poważnych i kompetentnych osób, które pamiętają czasy dyrekcji Pawlikowskiego w Teatrze Krakowskim, z prośbą o wyrażenie odpowiedniej opinii, pozwolę sobie najkategoryczniej zaprotestować przeciwko lekkomyślnemu zniesławianiu pamięci zasłużonego człowieka, który całe swe życie poświęcił teatrowi i sztuce.

TEATR

Stanisławskiego Teatr Artystyczny będzie w r. 1938 obchodził czterdziestolecie istnienia. Przygotowania są już w toku. Na jubileuszową sztukę obrano Tolstoja „Owoce oświecenia”, mówiąc nawiasem bardzo słabą komedię satyryczną.

225 przedstawień rzędem zyskała na początek nowa sztuka Bernsteina „Le Voyage”, grana w Paryżu w teatrze Gymnase. Teraz zamknięto teatr na wakacje, ale 4 września seria pojedzie dalej. Rolę główną kobiecą gra odkryta w swoim czasie przez Jacques Copeau, słynna Valentine Tessier.

LITERATURA

Uroczystości ku czci Leopardiego z okazji setnej rocznicy jego zgonu zakończyły się we Włoszech wielkim obchodem w rodzinnym mieście poety: w Recanati. Przemawiał minister oświecenia Bottai, obecne były władze, przedstawiciele senatu, Akademii Włoskiej itd. itd. Rodzina Leopardiego, ofiarowała do użytku publicznego bibliotekę poety, która stanie się ośrodkiem studiów nad jego twórczością.

ZE ŚWIATA FILMU

Film Pagnola „Angèle” wrócił na ekran w Paryżu po paroletniej przerwie z ogromnym sukcesem. „Temps” zaznacza, że jest to „jeden z najświetniejszych filmów, które na terenie międzynarodowym bronią prestiżu kinematografii francuskiej”. Oczywiście nie widziliśmy tego filmu w Polsce i zapewne już nie zobaczymy. Żydowskie biura pośrednictwa nie troszczy się o filmy artystyczne, a polscy właściciele kin nie spieszą jakąś podjąć walkę o odzyskanie prawa filmowego.

MIĘDZYNARODOWA WSPÓLPRACA NA TERENIE MUZYKI

W Międzynarodowym Kongresie Zjednoczenia pisarzy i krytyków muzycznych oraz dramatycznych, który odbył się w końcu czerwca w Paryżu w pięknych salach lewego skrzydła Palais royal — zajmowanych obecnie przez biura międzynarodowego stowarzyszenia tzw. Coopération intellectuelle — brało udział przeszło 50 delegatów.

Reprezentowane były następujące państwa: Anglia, Austria, Belgia, Bułgaria, Czechy, Francja, Niemcy, Polska, Portugalia, Rumunia, Szwajcaria i Węgry. Delegatami polskiego stowarzyszenia pisarzy i krytyków muzycznych byli: Michał Kondracki, Mateusz Gliński i dr Henryk Opieński.

Prace kongresu trwały przez cztery dni i zajmowały całe przedpołudnia; celem obrad, pod koniec nawet trochę burzliwie ożywionych, choć zawsze utrzymywanych w granicach wielkiej kurtuazji, było, poza załatwieniem administracyjnych spraw, uzgodnienie

wytycznej akcji stowarzyszenia; akcja ta według określenia przewodniczącego francuskiego krytyka dramatycznego p. Edmunda Séé, powinna dążyć do stworzenia z centralnego komitetu organu wykonawczego, który by z prawdziwą znajomością rzeczy zajął się jako prywatny organ między państwowy pośrednictwem w wymianie czynników propagandowych, np. wynajdując odpowiednich prelegentów, zajmując miejsce nie zawsze bezinteresownych agencji i agentów w polecaniu sobie wzajemnym sztuk teatralnych i t. p.

Z niektórych referatów można się było dowiedzieć ciekawych rzeczy; i tak delegat belgijski mówiąc o stosunku rządu do przedsięwzięć artystycznych w jego ojczyźnie objaśnił między innymi, że władze belgijskie uważają teatr dramatyczny, liryczny (tj. operę) i muzykę w ogóle, jako wartości kulturalne tej samej bezwzględnej potrzeby, co szkoły i szpitale; dlatego subwencjonuje je w równej mierze jak te ostatnie; nie dodał tego co wszyscy z obecnych wiedzieli, że operę brukselską — słynną La Monnaie — zapewnia przy tym zawsze kulturalna belgijska publiczność — począwszy od bardzo muzykalnej rodziny królewskiej. Słuchający tych wywodów delegat polski — z melancholią przeniósł się myślą pod pomnik Bogusławskiego w Warszawie...

Członkowie kongresu podejmowani byli z nadzwyczajną gościnnością, za którą należy się specjalne podziękowanie pp.: Leroy sekretarzowi komitetu przyjęcia i Golestanowi, krytykowi muzycznemu „Figara”, sekretarzowi Zjednoczenia krytyków francuskich.

Miasto Paryż urządziło dla członków kongresu przyjęcie we wspaniałych salach ratusza z popisami gwiazd paryskich teatrów; wspólna wycieczka samochodowa pozwoliła obejrzeć nieznanne wielu uczestnikom zjazdu dalsze okolice Paryża: piękną dolinę „de la Chevreuse” wraz z mało już widocznymi śladami dawnego gniazda Jansenizmu: Port royal i w pobliżu znajdujące się piękne ruiny klasztoru Cystersów z XIII wieku w Cernay.

W dniu zamknięcia kongresu odbyło się w pawilonie „de la porte Dauphine” (w lasku bulońskim) śniadanie wydane przez francuskie stowarzyszenie pisarzy dramatycznych prezydowane przez ministrów: Huymansa i Yvon Delbosa — z szeregiem nieuniknionych mów...

Obecnie, kiedy minęły „piękne dni Arenjuezu” — zastanowić się wypadnie nad pożytkiem, jaki dla nas owa międzynarodowa współpraca przynieść może. Że nie jest ona, na razie przynajmniej, bezwzględnie międzynarodową, dowodziła choćby nieobecność w Paryżu delegatów włoskiego oraz niemieckiego; krytyk niemiecki, który brał udział w zjeździe, występował w charakterze nie specjalnym, lecz czysto osobistym. Najbardziej i najaktywniej w dyskusjach brały udział delegacje: rumuńska, portugalska i belgijska. Luki w delegacjach były oczywiście odbiciem międzynarodowych politycznych stosunków, a równocześnie dowodem, że o współpracę wszystkich ze wszystkim jest i będzie zawsze trudno... Ale nawet w tych niekompletnych kadrach warto było zamienić naszą obecność, poczynić przydać się mogącą na przyszłość znajomości i wspomnieć, że i u nas coś się robi, choć może znacznie więcej robić powinno...

Dr Henryk Opieński

Pisma nadesłane

„Zapiski Tow. Naukowego w Toruniu”. T. X. Zesz. 7. Treść: Z. Wojciechowski: „Jeszcze o Mieszku. Nieco polemiki i uzupełnień. W tym słowo o pochodzeniu dynastii zachodniopomorskiej”. — Ks. P. Czaplewski: „Rewir dykacja fary i klasztoru w Nowem z r. 1541”. — Recenzje. — Polemika. — Kronika. — Adr. Red. Toruń, Wysoka 16.

„Zapiski Tow. Naukowego w Toruniu”. T. X. Zesz. 8. Treść: Ks. P. Czaplewski: „Co posiadali Krzyżacy na Pomorzu przed jego zajęciem w roku 1308?” — W. Jakóbczyk: „Z działalności Juliana Krajewicza”. — Ks. A. Marikowski: „Cechy rzemieślnicze we wsi Czarzu w XVIII wieku”. — Recenzje. — Kronika. — Adr. Red. Toruń, Wysoka 16.

„Turysta w Polsce”. Nr. 7. Treść: „Wycieczki w domach L. T. P.” — Jim Paker: „Koleja do Narocy”. — A. Wasilewski: „Polskość, ryby i grzyby”. — R. Malczewski: „Ziemia radosna”. — Wielki sukces „Dni Krakowa”. — „Najmłodsza turystyka”. — S. E.: „Lisków”. — Dr. M. Opłowiec: „Polskie Tow. Krajoznawcze”. — Kronika turystyczna. — Adr. Red. Kraków, ul. Piłsudskiego 19.

MUZYKA

„Krażownik pancerny Potemkin”. Pod takim tytułem wystawiono w Leningradzie operę Czyszkowa, osnutą na słynnym bunie marynarzy w czasie rewolucji 1917 roku. Muzyka jest oparta na ukraińskich pieśniach ludowych.

RUCH REGIONALNY

Piśmiennictwo śląskie. Świeżo wydany zeszyt śląskiego kwartalnika regionalnego pt. „Zaranie śląskie” jest 50 z rzędu od chwili ukazania się w 1907 r. po raz pierwszy tego zasłużonego czasopisma. Na treść obecnego zeszytu złożyły się utwory literackie młodych sił śląskich, które wzięły udział w „Żywym Dzienniku” urządzonym przez Instytut Śląski w Katowicach. Najliczniej występują tutaj utwory poetyckie, po czym z kolei drugie miejsce zajmują nowele, wśród autorów tychże znajdujemy Morcinka, A. Fierle i szereg młodszych, mniej znanych. Zesumowaniem literackiego dorobku są artykuły wstępny dr Papego o Śląsku — ziemi obiecanej, tudzież Pawła Musiולה i Jana Opolczyka o „Współczesnym ruchu literackim na Śląsku” i „Polskich poetach ludowych na Śląsku”. (J. St.)

Książki nadesłane

„Korespondencja Hieronima Rozdrażewskiego”. T. I. 1567 — 2. 7. 1582. Wydał ks. Paweł Czaplewski. Toruń 1937. Nakł. Tow. Naukowego w Toruniu. T. 30.

„Księga Theudenkusa”. Wydał Leon Kozy. Toruń 1937. Towarzystwo Naukowe w Toruniu. T. 35.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Co mówi statystyka kotłów Polski Zachodniej?

W przemówieniu, wygłoszonym w dniu 15 czerwca 1936 r. na walnym zebraniu Centralnego Związku Przemysłu Polskiego w Warszawie, prezes A. Wierzbicki, chcąc zobrazować uwstecznienie techniczne fabryk polskich, powołał się na statystykę Stowarzyszenia Dozoru Kotłów w Warszawie (obejmującego swym zasięgiem województwa centralne, wschodnie i południowe), mówiąc m. in. co następuje:

„Kocioł parowy ma tę nieprzyjemną cechę, że jeśli za długo pracuje, musi być unieruchomiony, bo inaczej wybuchnie. A ponieważ może wybuchnąć — budzi respekt dla siebie. Więc jeżeli przedsiębiorstwo może w ogóle coś ze swych instalacji odnowić, to przede wszystkim odnawia kotły. Otóż obraz naszej wytwórczości kotłów jest prawdziwym memento mori, jeżeli chodzi o sprawność techniczną naszego przemysłu. Byłby obrazem wprost nie do wiary, gdyby nie to, że obowiązek poddawania wszystkich kotłów stałemu specjalnemu nadzorowi gwarantuje ścisłość rejestracji kotłów i ich wieku. Niedawno w Sejmie miałem możność przytoczyć dane statystyczne Warszawskiego Stow. Dozoru Kotłów, z których wynikało, że w ciągu ostatnich pięciu lat zostało u nas zaledwie odnowione 1,39 pct ogólnej ilości kotłów i że w tym tempie idąc, potrzebowaliśmy 350 lat na to, ażeby odnowić wszystkie nasze kotły, podczas gdy granicą sprawności kotła jest wiek lat 30“.

Mówca nie znał zapewne statystyki poznańskiego Stowarzyszenia Dozoru Kotłów (obejmującego swym zasięgiem województwa poznańskie i pomorskie). Gdyby bowiem znał tę statystykę, mógłby stwierdzić, że stan „rozbrojenia“ fabryk wielkopolskich i pomorskich jest jeszcze groźniejszy, aniżeli w województwach centralnych, wschodnich i południowych, jak o tym informuje następująca tablica:

Wiek kotłów w Polsce.

Wyszczególnienie	Woj. centralne i wschodnie i południowe		Woj. poznańskie i pomorskie	
	Woj. centralne i wschodnie i południowe	Woj. pomorskie	Woj. poznańskie i pomorskie	Woj. pomorskie
Ilość kotłów w 1935 r.	18.284	5.478	2.368	7.848
Ilość kotłów o wieku ponad 30 lat	6.747	2.677	1.429	4.106
Ilość kotłów o wieku poniżej 30 lat	12.537	2.801	939	3.742
Stosunek ilości kotłów o wieku powyżej 30 lat do ogół. ilości kotłów	36%	49%	60%	52%

Krótkie informacje gospodarcze

— W pierwszym kwartale rb. strajki w Polsce pociągnęły za sobą stratę 918 538 robotnikodni wobec 2 131 936 robotnikodni, straconych w pierwszym kwartale r. ub.

— W Wilnie odbyło się uroczyste poświęcenie nowopowstałej chrześcijańskiej spółdzielni stolarskiej pn. „Rozwój“. Członkami spółdzielni są robotnicy należący do chrześcijańskich związków zawodowych.

— W Nieświeżu została zorganizowana spółdzielnia spożywców. Otwarcie spółdzielni odbędzie się z końcem bm.

— W czerwcu rb. zgłoszono na terenie woj. poznańskiego jedną upadłość oraz wszczęto w 2 wypadkach postępowanie układowe. Odnośnie przedsiębiorstwa mają swoje siedziby na prowincji.

— Suma strat powstałych na terenie woj. poznańskiego w r. 1936 wskutek kradzieży i rozbojów wynosi 2 579 tys. zł, czyli w porównaniu z r. 1935 zmniejszyła się o 300 tys. zł. Ilość wykrytych wszystkich przestępstw na terenie Poznańskiego wynosi około 10 pct.

— W dniach od 3 do 12 września rb. odbędzie się w Pradze Jesienne Międzynarodowe Targi.

— W związku z porozumieniem czeskich stron rządowych w sprawie monopolu zbożowego i cen zboża z nowych zbiorów, prasa słowacka wskazuje na to, że krzywdząca Słowację różnica cen została nadal utrzymana, wskutek czego rolnicy słowaccy otrzymując za zboże niższe ceny niż rolnicy czescy narażeni są na dotkliwe straty.

— Rumuńska Rada Ministrów wydała rozporządzenie zabraniające wywozu kukurydzy w związku ze słabymi zbiorami w rb.

— W dniach od 24 września do 10 października rb. odbędzie się w Hadze wystawa pod hasłem „Mieszkanie i wypoczynek“. Ponieważ Holandia jest rynkiem wolno-dewizowym, było by rzeczą pożądaną ulokowanie tam przy pomocy wystawy pewnych partii towarów polskich.

— Hiszpania była największym eksporterem rącej w Europie. Obecnie, na skutek hiszpańskiej wojny domowej, powiększył się znacznie wywóz rącej z Włoch.

— W 1936 r. wyprodukowano w St. Zjednoczonych ogółem 3 797 897 samochodów osobowych i 818 377 wozów ciężarowych. Wartość sprzedanych maszyn wyniosła 3 959,2 mln. dolarów. W chwili obecnej zarejestrowanych jest w St. Zjednoczonych 24 197 685 samochodów osobowych i 4 023 606 wozów ciężarowych.

Jeśli — jak to stwierdził prezes Wierzbicki — w Królestwie, w Małopolsce i na Kresach Wschodnich w ciągu ostatniego pięciolecia odnowiono zaledwie 1,39 pct ogólnej ilości kotłów, to w Wielkopolsce i na Pomorzu odno-

wiono jeszcze mniej, bo zaledwie tylko 1,19 pct ogólnej ilości kotłów.

Jeśli inne województwa potrzebowałyby 350 lat na to, ażeby odnowić wszystkie swoje kotły (renowując je w obecnym tempie), to Wielkopolska i Pomorze potrzebowałyby... 418 lat na ten cel!

Groźne w swej wymowie, fakty powyższe świadczą, iż przedsiębiorstwa przemysłowe nie mając z czego amortyzować swego majątku muszą cofać się technicznie, muszą rozbrajać się.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Sprawa egzekucji w rolnictwie.** Min. Skarbu wydało w dniu 24 bm. zarządzenie, mocą którego przedłużono o 2 tygodnie, przewidziany w obowiązujących przepisach egzekucyjnych 4-tygodniowy okres zmiany, podczas którego dokonywanie licytacji przedmiotów zajętych u właścicieli, użytkowników lub dzierżawców gospodarstw rolnych na pokrycie tak zaległości skarbowych, jak i wszystkich innych wierzytelności jest niedopuszczalne. Zarządzenie to odnosi się do wszystkich rolników.

Z KRAJU

(k) **Wahania na giełdach walutowych.** Na wczorajszych giełdach walutowych nie zanotowano poważniejszych zmian kursowych. Mimo to wahania z godziny na godzinę były dość poważne. Dewiza na Paryż miała tendencję nieco mocniejszą. W terminowych notowaniach franka w Londynie również notuje się odprężenie. Z pozostałych dewiz większe wahania wykazywały kursy dolara.

(k) **Wskaźnik produkcji przemysłowej w czerwcu.** Obliczany przez Instytut Badań Konjunktur Gospodarczych i Cen wskaźnik produkcji przemysłowej spadł w czerwcu rb. z 85,4 do 83,9, czyli o 1,9 pct, utrzymując się jednak na poziomie o 17 pct wyższym, aniżeli w tym samym miesiącu r. ub. Wzrost produkcji wystąpił w przemyśle włókienniczym, gdzie spadek w poprzednim miesiącu był wyjątkowo silny, oraz w kopalniach rudy żelaznej. We wszystkich pozostałych gałęziach produkcji rozmiary wytwarzania zmniejszyły się szczególnie silnie w przemyśle metalowym i mineralnym, które właśnie w poprzednich miesiącach wykazywały szczególnie silny wzrost. Przyczyna tego ogólnego spadku ma charakter przejściowy i polega na tym, że w poprzednich miesiącach, kiedy ceny surowców i półfabrykatów wykazywały dość znaczną tendencję wzrostową, a nawet istniały bezpośrednio trudności w zaopatrzeniu się w surowiec, powiększono ogólne zapasy, aby zabezpieczyć się przed rosnącymi cenami. Obecnie, w okresie uspokojenia ruchu cen przemysłowych, zapasy te ulegają likwidacji oddziaływując przejściowo hamująco na rozwój produkcji.

(k) **Walka ze zwykłą cen.** Ostatnio jedna z większych krajowych wytwórni szrub i wyrobów kutych podwyższyła cenę w granicach do 11 pct na osie do wozów, narzędzia, imadła kute do rur, piece i dusze do żelazek. Na skutek interwencji Min. Przem. i Handlu zwykła ta została całkowicie cofnięta przez zainteresowaną firmę.

(k) **Kara za niezgłoszenie się do rejestru kartelowego.** Orzeczeniem min. przem. i handlu z dnia 27 bm. ukarano grzywną w wysokości 20 tys. zł Sp. Akc. „Leonowit“ Tow. Fabryki wyrobów Azbestowych i Gumowych w Łodzi za niezgłoszenie do rejestru kartelowego umowy kartelowej, zawartej z firmą „Semperit“ Oesterreichisch-Amerikanische Gummiwerke Actiengesellschaft w Wiedniu. Zarazem wzywano Sp. Akc. „Leonowit“ o zgłoszenie tej umowy do rejestru kartelowego pod rygorem ponownej grzywny w wysokości 50 tys. zł.

(k) **Skąd płyną źródła przewagi niemieckich spółdzielni kredytowych?** Na ostatnim posiedzeniu Komitetu Ekonomicznego Ministrów omawiano m. in. sytuację spółdzielni kredytowych na ziemiach zachodnich. I cto wyszedł na jaw sensacyjny fakt, że niemieckie spółdzielnie kredytowe, których jest o wiele mniej niż polskich, udzieliły w ub. r. więcej kredytów, aniżeli spółdzielnie polskie. Jak się okazało, spółdzielnie te korzystają z pożyczek „Hollaendische Buitenlandbank“ w Amsterdamie. Interesy tego banku przedstawiają się wręcz oryginalnie. Pobiera on mianowicie minimalne odsetki, które z końcem roku zostają spółdzielniom niemieckim zbonifikowane. Wszelkie transakcje na Polskę załatwia filia tego banku, mieszcząca się w lokalu „Deutsche Bank“ w Gdańsku. Filia ta zajmuje tylko dwóch urzędników, a kredyty udzielane przez ten bank dochodzą do dziesiątków milionów

rocznie. Mimo, że kredyty udzielane Polsce przynoszą stałe deficyty, suma udzielonych pożyczek wciąż wzrasta.

Z ZAGRANICY

(z) **Sprawa upaństwowienia przemysłu hutniczego w Niemczech.** Pisma niemieckie omawiają obszernie sprawę kierownictwa państwowego w przemyśle metalowym, jako następstwo dekretu premiera Goeringa. Po b. optymistycznej ocenie ogłoszonego dekretu, przewidującej olbrzymie i nieograniczone skutki nowych zarządzeń, zwraca uwagę obecna powściągliwość w ocenie bezpośrednich wyników akcji rządowej. Prasa przyznaje, iż niedobór żelaza w Niemczech w ostatnich czasach był oczywisty nawet dla laików i wyraża nadzieję, że akcja premiera Goeringa szybciej temu zaradzi, niż inicjatywa prywatna. Prasa nie ludzi się jednak co do tego, iż nawet tak radykalne zarządzenia niezależnie w zupełności Rzesze od zagranicznych rynków rudy żelaznej. Przytoczone jest m. in. oświadczenie kierownika urzędu surowcowego Rzeszy, iż w końcu 4-letniego planu gospodarczego, połowa przetwarzanego w Niemczech żelaza pochodzącego będzie z rudy krajowej. Z oświadczenia tego wynika zatem — konkluduje prasa — iż wszelka możliwa intensyfikacja produkcji może zaledwie stopniowo powiększyć procent rudy krajowej w olbrzymiej sumie zapotrzebowania niemieckiego. To też jak stwierdza np. „Essener National Zeitung“ Niemcy zmuszone będą utrzymać i nadal dówóz rudy zagranicznej, która przetwarzana będzie w hutach niemieckich, niezależnie od stopniowego zwiększania dopływu rudy krajowej. Z drugiej strony, jak wynika z głosów prasy, czynniki odpowiedzialne liczą się z częściowym oporem gospodarki prywatnej zapewnianą zresztą, iż opór ten będzie likwidowany z całą surowością prawa.

(z) **Targi jesienne w roku bież.** Mimo że targi coraz bardziej tracą na znaczeniu jako instrument wymiany handlowej, to jednak ilość urządzanych na świecie targów jest jeszcze dość znaczna. W drugim półroczu 1937 r. odbędą się następujące ważniejsze targi europejskie: targi w Królewcu od 15 do 18 sierpnia, w Zagrzebiu od 28 sierpnia do 6 września, w Lipsku od 29 sierpnia do 2 września, Targi Wschodnie we Lwowie od 4 do 16 września, Targi Jesienne w Pradze od 3 do 12 września, targi w Reichenbergu (Czechosłowacja) od 15 do 22 sierpnia, Targi Dunajskie w Bratisławie od 12 do 19 września, targi w Strasburgu od 4 do 19 września, Targi Wiedeńskie od 5 do 12 września, targi w Bari (Włochy) od 5 do 25 września, targi w Utrechcie (Holandia) od 7 do 16 września, targi w Belgradzie od 11 do 21 września.

Z WYDAWNICTW

(w) **Zmiany i nowości w „Małym Roczniku Statystycznym“.** W wydanym na r. 1937 „Małym Roczniku Statystycznym“ wprowadzono szereg zmian i inowacji. Przede wszystkim Rocznik został powiększony o 100 stron. Po raz pierwszy uwzględniono w nim następujące działy: ruch naturalny ludności w miastach, użytkowanie gruntów wg. województw z uwzględnieniem wielkości gospodarstw, państwowe majątki rolne, dochód społeczny, wysiew zbóż i zbiory owoców, szczegółowe dane o lasach, rzemiosło, spółdzielniach niezwiązkowych i kartelach, działalność T. O. R., ruch budowlany, spożycie mięsa, domy składowe w Polsce, wywóz drewna, wywóz i przywóz surowców, sieć komunikacyjna oraz drogi nowozbudowane według podziału terytorialnego za lata 1924-1936, rozmieszczenie samochodów w Polsce, sprawy tonażu oraz udział trampów w przewozach polskiej floty handlowej, udział węgla i koksu w przewozach kolejowych i wodnych, przewóz turystów na P. K. P. oraz wycieczki morskie, kredyty zbożowe i budowlane, daty zmian walutowych, zarobki, strajki, emerytury, statystyka lekarzy i pomocy lekarskiej, wydatki skarbu państwa na szkolnictwo oraz szereg innych danych z zakresu szkolnictwa i nauki, turystyka, ruch emerytów w 1936 r., kary administracyjne, karne, skarbowe oraz przestępstwa, zadłużenie skarbu państwa i samorządów, długi państwa i budżet, wydatki i dochody Funduszu Kwaternowego, monopoli, fundusz obrotowy reformy rolnej itd. Poza tym zmieniono i rozbudowano cały szereg innych działów, jak np. sprawy reformy rolnej, bilansu płatniczego, cen hurtowych itd.

Stosowanie wyroków N. T. A.

W ustosunkowaniu się władz podatkowych do podatników i w rozpatrywaniu rzeczowym ich podań i odwołań, można zaobserwować znaczną poprawę. Wszakże i obecnie zdarzają się jeszcze wypadki formalistycznego traktowania spraw, nie wchodząc w służność naprowadzanych faktów, wypadki dowolnej interpretacji przepisów. Jest jeszcze sporo urzędników mniej wyrobionych, którzy uważają za ujmę dla swojego autorytetu, zejść ze swego pierwotnego negatywnego stanowiska. Nie pamiętają oni o postanowieniu ustawy o państwowej służbie cywilnej, wymagającym, by w stosunkach urzędowych z interesantami byli bezstronniymi, uprzejmi i w granicach dopuszczalnych służyli im nawet radą i pomocą. Mają się oni jakby za prokuratorów obywateli źle, ich zdaniem, pojmujących interesy skarbu państwa. Nie zdolni do rozpatrzenia całokształtu argumentów i wysnuć z nich logicznych wniosków, przypisują nadmierne znaczenie okolicznościom ubocznym, nie zawsze nawet dostatecznie sprawdzonym, i na tej podstawie wydają orzeczenia i postanowienia często nie słuszne i niezasadne.

Jedną na tym podłożu sprawą rozpatrywaną była przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym, który w wyroku z dnia 9 marc 1937 r. L. rej. 10182/34 załatwił się z nią krótko i dosadnie. Oto jego istotne części:

„W wyroku z 18 września 1933 L. rej. 9497/31 Najwyższy Trybunał Administracyjny stanął na stanowisku, że na skarżącej nie ciążył obowiązek podatkowy, gdyż zatrudniła w swym przedsiębiorstwie tylko jednego pracownika. Zapatrywaniem tym była związana władza pozwana w myśl art. 89 ust. 2 rozporządzenia o Najwyższym Trybunale Administracyjnym poz. 806/32 Dz. Ust., i to bez względu na to, na jakiej podstawie Trybunał to zapatrywanie wyposażył i czy ono pod względem faktycznym lub prawnym jest słuszne, gdyż nawet zapatrywanie pod względem materialnym niesłuszne wiąże władzę pod względem formalnym. Nie może więc zwolnić władzy od obowiązku zastosowania się do zapatrywania Trybunału ani fakt, że w deklaracji na nabycie świadectwa przemysłowego podała skarżąca 2 pracowników, a to tym więcej, że w odwołaniu skarżąca twierdziła inaczej, a Trybunał oparł wyrok na tej okoliczności, że pozwana władza nie kwestionowała tego twierdzenia odwołania, ani fakt, że według ksiąg kasy chorych płatnicza zatrudniła od 6 maja 1929 dwóch pracowników, a to tym więcej, że płatnicza podniosła w tym względzie przez władzę wątpliwość wyjaśniła w piśmie z 1 marca 1934, podając, że drugi pracownik, zgłoszony do kasy chorych, to parobek zatrudniony w gospodarstwie rolnym.

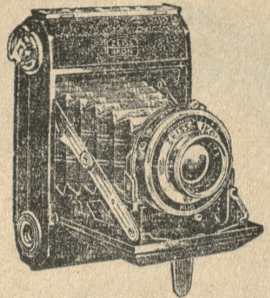
Z tych zasad Trybunał uchylił zaskarżone orzeczenie jako niezgodne z prawem, nie mając potrzeby rozpatrywania dalszych zarzutów skargi.“

Aczkolwiek zacytowany powyżej wyrok N. T. A. w sprawie ze skargi Balbiny Fijak w Strzyżminie, pow. Międzybórz, odnosi się do orzeczenia komisji odwoławczej, to jednak wypowiedziane we wstępie ogólne uwagi o urzędnikach mają pełne zastosowanie, gdyż wiadomo, że opracowanie odwołań i sformułowanie wniosków na komisję odwoławczą należy do zakresu działania urzędników.

I jeszcze jedna uwaga. Ze strony urzędników tego typu, o których mówiłem na wstępie, słyszy się niejednokrotnie utyskiwania na zbyt wielką ilość odwołań, zażaleń i skarg do N. T. A. w sprawach w ich pojmowaniu mniej ważnych. Wyczuwa się niejednokrotnie nastawienie, liczące na to, że podatnikowi nie opłaci się wnieść środków prawnych z uwagi na ich koszt i zachody, nie będące w odpowiednim stosunku do spornej sumy podatku. Rzeczywiście wielu podatników rezygnuje w takich wypadkach z obrony. W konkretnym wypadku chodziło o stosunkowo drobną sumę podatku, gdyż zaledwie o 200 zł, którą skarżąca, mimo podań o wstrzymanie płatności, uiścić musiała. Obecnie przysługiwać jej będzie zwrot wraz z odsetkami i kosztami egzekucyjnymi.

JERZY NIKODEM.

Handel i rzemiosło nie hańbią, lecz są dźwignią społeczeństwa. Słowa nie znaczą. Czynem popierają Związek Polski (Poznań, Poczta 27)

To już
ostatnia chwila,
aby przed wyjazdem na wakacje
zaopatrzyć się

w **FOTOAPARAT**

FOTO-GREGERA

Poznań, 27 Grudnia 18

**PODWAJA SIŁY
USUWA ZMĘCZENIE**

**SILV-OZON
MOTOR**

uwstrzeżać się nasładowictwa!!

TAPETY - CERATY - LINOLEUM
Koczorowska i Borowicz
tylko Poznań, Al. Marcinkowskiego 24
naprzeciw I a-ku Gospodarstwa Krajowego.

Meble

wprost z fabryki dlatego ko-
rzystnie. Magazyn bogato za-
opatrzone. Pomykaj, Rynek Śró-
decki, własna pracownia tapicer-
ska. P 28 966-29,20

Fabryka maszyn górniczych i konstrukcyj żelaz-
nych na Górnym Śląsku poszukuje

zdolnego kalkulatora warsztatowego

dla wszelkiej budowy maszyn, oraz jednego

heblarza

do heblarki dług. 4 mtr. Oferty z życiorysem i odpisami świadectw do adm. Kuriera Pozn. dg 23 855.

KUPNO OKAZYJNE!

„TATRA” 4 cyl. 24 K. M.

limuzyna 6-osobowa, w dobrym stanie
sprzedam. Oferty „PAR” pod nr „56,347”

Pg 29 016-56,347

SPÓŁKA OSADNICZA W POZNANIU SP. AKC.

Poznań, Rzeczypospolitej 1. — Tel. 31-16.

Najstarsza instytucja parcelacyjna w Poznaniu, koncesjonowana przez Minister-
stwo Rolnictwa i Reform Rolnych **załatwia** wszelkie prace wchodzące w zakres
parcelacji wiejskiej oraz **poleca**

parcele budowlane

na bliższych i dalszych peryferiach miasta Poznania.

Spółka Osadnicza, jako najstarsza instytucja parcelacyjna, oparta na silnych
podstawach daje najzupełniejszą pewność tak pod względem finansowym jak
i przelewu własności. dg 23 856

Zgromadzenie SS. Urszulanek
S. J. K. ogłasza, że z począt-
kiem roku szkolnego 1937/38
otwiera

trzyletnie Liceum Gospodar-
stwa Wiejskiego w Lipnicy,
pow. szamotulski.

Informacyj udziela kancelaria
SS. Urszulanek S. J. K. Pnie-
wy pod Poznaniem telef. 20.
dg 23 852

**Tanie wycieczki do Niemiec na
25. Międzynarodowe Targi Wschodnie
Königsberg Pr.**

od 15—18 sierpnia 1937 r.

Międzynarodowe Targi Wzorów
Targi Techniczne
Wystawa rolnicza połączona
z pokazem zwierząt
Wystawa rzemieślnicza
Wystawy fachowe
Pawilony obcych Państw

Ponad 100 000 m² powierzchni terenu
wystawowego. 2 400 wystawców —
200 000 zwiedzających, między nimi
5 000 gości zagranicznych

ZNACZNE ULGI!

Ulgi taryfowe na kolejach i okrętach
Bezpłatne zwiedzanie zabytków miasta
Königsberg
Tanie hotele i pokoje
Tanie wycieczki towarzyskie w Prusach
Wschodnich
Wycieczki rolnicze pod kierownictwem
fachowców

Dalsze informacje oraz legitymacje targowe udziela
honorowy przedstawiciel Targów „Deutsche Ostmesse”

„MERKATOR” Sp. z o. o.

Tow. Ochr. Ubezp. i Powierniczej
Poznań, Al. Marsz. Piłsudskiego 25.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde
dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo,
i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogło-
szenie nie może przekraczać 100 słów, w tym
5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1611
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje
się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświą-
teczne przyjmuje się do godz. 10.45.

1. DOMY - PARCELE

Domek

pięciopokojowy, łazienka ogród —
sprzedam. Mosina, Lipowa 1.
zdg 13 891

Kamienica

II piętro, Wilda, dochód 3.000
cena 28.000, wpłaty 15.000 Ziel-
ke, Górna Wilda 54, telefon 70-11
zdg 13 889

Wille

Sołacz, jednomieszkaniowa, 5
pokoi, wygodny ogród, cena 26.000
wpłaty 20.000. — Oferty Kurier
Poznański zdg 13 885

Dom

czynszowy na sprzedaż w Ko-
ścianie. Oferty Kurier Pozn.
zdg 13 920

Kamienice

nowa siedmiomieszkaniowa sprze-
dam 27 000, wpłaty 20 000, —
Gruszczyński, Marcinkowskiego
nr 17 a.

Dom

niewykończony w Poznaniu, do-
bre położenie, składem sprzedam
lub zamienię na mniejszy. Zgło-
szenia Kurier Poznański
zdg 14 018

Kamienica

nowa bardzo solidnej budowy —
dochód 5.200, — cena 43.000, wpła-
ty 35.000, — Majka, Ratajczaka 10
zdg 14 108-9

Dom

dobrym stanie, gaz, elektryczność,
woda, z piekarnią, składem kolo-
nialnym mieście powiatowym, in-
teres dobrze prosperujący, za go-
tówkę sprzedam. Cena około 20
tysięcy. Pośrednicy wykluczeni
Oferty Kurier Poznański
zdg 13 989-90

Kamienice

sprzedam przy Parku Wilsona, z
powodu wyjazdu, mieszkania 3,
4 pokojowe, łazienka, wpłaty
65 000. Oferty poważnych reflek-
tantów Kurier Poznański
zdg 14 282

Willa

nowa pobliżu Ostroroga, 5 pokoi,
komfort i mieszkanie 4 pokoje,
nowy dom, ul. Świerdzkiego. —
Wiadomość Plac Wolności 8,
m. 7, tel. 11-41. zdg 14 268

Dom

willa dwumieszkaniowa, duży
ogród — 19 000, wpłaty 12 000, —
Kossmann, Fredry 6. zdg 14 299

Wille

dochodowa, bezpodatkowa, przy
centrum sprzedam, osiemkrotny
czynsz, wpłaty 30 000, Krzesiń-
ski, Piekary 8. zdg 14 257

2. PIENIĄDZ

Rolnik

poszukuje celem kupna większo-
go majątku krowego 6.000, —
Ekwiwalent, oprocentowanie —
zapis. Zgłoszenie Kurier Pozn.
zdg 14 148

Pożyczki

inwestycyjne i konsolidacyjne w
każdej ilości kupie. Zgłoszenia
skrzynka pocztowa 412.
zdg 13 956

Kilka

tysięcy złotych wypożyczyć pod
dobry zastaw na krótki czas,
również w drobnych sumach. —
Oferty Kurier Pozn. zdg 13 995

7 000

pierwsza hipoteka lub inne zabez-
pieczenie na dom czynszowy war-
tościowy przedmieście poszukuje.
Oferty Kurier Pozn. zdg 14 283

Poszukuję

6—10.000 zł na pierwszą hipotekę
na dom czynszowy w Kościanie.
Oferty Kurier Pozn. zdg 13 919

Wspólniczka

poszukiwana do rozszerzenia do-
brogo interesu 3—4000. Oferty
Kurier Poznański zdg 14 122

**3 LETNISKI
i UZDROWISKA**

Krynica

centrum Pensjonat Dra Lazar-
skiego idealnie położony przy lesie
trzytygodniowy pobyt z ryczałtem
150.— zł zdg 13 330

Krynica

Pensjonat
„Dom Katolicki”
naprzeciw Nowych Łazienek —
przyjmuje tylko Polaków. Bieżą-
ca ciepła, zimna woda, wyborowa
kuchnia, na żądanie diety czys-
na. Pokoje z utrzymaniem 8 zł.
dg 23 814

Letnisko

okolica piękna, dobra kuchnia —
dziennie 2,80. Zgłoszenia Agen-
tura Kuriera Poznańskiego —
Skoki. ng 47 274

Letnisko

nad jeziorem, dwór — przesłanie
położone park, plaża, ogromne
jeziorno, las, duże słoneczne poko-
je, doskonała komunikacja z Po-
znania 3 km od stacji Mościsz-
czyca, poczta Lubiąż, telefon Da-
lewo 2. ng 47 275

Muszyna

Pensjonat „Jaworzyna” — dla
chrześcijan. Średnio sześć złotych.
Mgr. S. Hetperowa. dg 23 853

Pojezierze chojnickie

Letnisko Charzykowy

Największy w Polsce ośrodek
sportów wodnych nad 19 km dług.
jez. „Lukomie” w pobliżu Choj-
nic. Regul. komunikacja autobu-
sowa. Hotel-pensjonat „Belle-
vue”. Własny port, żagłówek, wio-
ślarki, kajaki do dyspozycji go-
ści. Prospekty bezpłatne.
zdg 14 162

Puszczykowo

1—2 osobowy pokój utrzymaniem.
Słoneczna 15. zdg 14 210

4. OSOBISTE

Wszyscy

wiedza, że w Śniadali Sobczyń-
skiego, Ratajczaka 2, zesz. naj-
zdg 13 603-4

Weksl

13 na nazwisko Bolesław Koteras
wystawione przez Teresę i Fel-
liksa Menzel — unieważniam. —
Bolesław Koteras, Poznań, 14 Zy-
dowska 30. zdg 14 141

6. OZENKI

Panna

inteligentna, przystojna, lat 27,
z majątkiem 8.000, — pragnie po-
znać kawalera stanowisku pań-
stwowym, gospodarza. Oferty
Kurier Poznański zdg 13 906

Panna

z gospodarstwem 250 mórg, wyso-
ka, przystojna, wydzie zamaż,
kawalera do 38 lat. Do przejścia
potrzebna gotówka 15.000. Oferty
Kurier Poznański zdg 13 905

Kawaler

lat 36, wzrostu niżej średniego —
zajmujący stanowisko kierownic-
cze w przeds. przemysłowo-hand-
lowym (przyszłość zapewniona),
nawiaże korespondencje w celu
matrym. z pania do lat 28 —
ładna i dobrego charakteru, po-
siadająca dla wspólnego dobra
gotówkę od 6 — 10.000 zł. Zgło-
szenia z fotografią do Kuriera
Poznańskiego zdg 14 001. (Pośred-
nicy wykluczeni).

Znane

z olbrzymiego doboru pań — pa-
nów najpoważniejsze biuro

Echo

łatwia zapoznanie najszybciej.
Poznań, św. Marcina 57, tel. 50-30.
Prospekty darmo. zdg 14 149

Zdg 12 984

podane 27. 7. 37. proszę adres oso-
ba zainteresowana celem kore-
spondencji. Toła. zdg 14 212

7. SPRZEDAŻE

Chcesz korzystnie kupić

Meble

być zadowolony z usługi to z ca-
łym zaufaniem na Jeznicką 10
(Świętosławska).

**„Dom Okazyjnego
Kupna”.**

Pg 28 934-28,30

Motocykl
„Phänomen”
motorem Sachs 2,75 KM 2 bie-
gi i wolny światło elektryczne.
Bezpodatkowy. Rejestracja jak
rower. Cena

695, —

Wul - Gum,
Poznań, Wielkie Garbary 8.
Pg 28 573-19,79

Essex

Six limuzyna w nadzwyczajnym
stanie sprzedam. Zgłoszenia Kur-
ier Pozn. zdg 11 819

Domek

skanalizowany, światło elektr. 5
pokoi, kuchnia, 3 ubikacje war-
sztatowe, chlew, 2 morgi ogrodu
powiat Jarocin, Kościół, szkoła,
poczta, gotówka 15 tysięcy. Of-
erty Kurier Pozn. zdg 14 090

Meble

wprost Fabryki, Pomykaj, Rynek
Śródecki, Wielki Wybór. —
Pracownia tapicerska.
Pg 28 967-29,21

Motocykl

N. S. U.”

3 KM 2 biegi
i wolny. Bez-
podatkowy —
rejestracja
jak rower

**Najsilniejszy, Najtańszy
Motor**

Poznań, Dabrowskiego 5.
dg 23 700

„Meble W. Paetz”

Najnowocześniejsze wzory, niskie
ceny. Poznań, Wrocławka 15. Co-
roczna wystawa na Targach Mię-
narodowych. Ng 46 499

Kawiarenka

w lecie specjalność lody. Lazzar.
Adama Jeskiego, skład 25.
zdg 13 823

Skład

kolonialny, dobrze zaprowadzony,
z mieszkaniem, zaraz z powodu
starości sprzedam. — Solarski,
Wielka 14 — 8. zdg 13 991

Większą

ilość ram brązowych tania pół
ceny sprzedam. Zgłoszenia Kur-
ier Poznański zdg 13 997

Skład

kolonialny — mieszkanie sprze-
dam tania, dzierżawa 40, — Smi-
churski, Swarzędz. zdg 13 999

Skład

żelaza, naczyń kuchennych, do-
brze zaprowadzony sprzedam ta-
nio Smichurski, Swarzędz, Rynek
12. zdg 14 000

Kolonialkę

biegu, samotnemu, Kościan, po-
wód choroby. Wskaże Kurier
Poznański zdg 13 923

Prawdziwy

miód pszczylny tania. — Oferty
Kurier Pozn. zdg 13 973

Okazyjnie

meble, sprzety, Złocznicza 4—5.
zdg 13 979

Maszynę

walzkowa. Szkolna 7/8 — 8.
zdg 13 866

Pierzyny

plaszcz, kuferek — materiał jed-
wabny, suknia. Ratajczaka 14,
mieszkanie 20. zdg 14 218

Wilka

sprzeda Komorniki dwór, powiat
Poznań. Telefon 2. zdg 14 167

Konie

robocze, silne, młode. Różana 18,
mieszkanie 3. zdg 14 181

Szory

robocze kompletne. Różana 18,
mieszkanie 3. zdg 14 180

Motocykl

350 cm D-rad, dobrze utrzyma-
ny. Strzałkowski, Ostrówek 10/11.
Telefon 35-93. zdg 14 246

Fortepian

100 zł sprzedam. Przemysłowa
28 a — 3 zdg 14 184

Koncertowe pianino

Eckiego sprzedam. Oferty Kurier
Poznański Ng 46 538

Wózek

dwukolowy, Kwaśniewski, Sło-
wackiego 29. zdg 13 898

Gabinet

meska, pianino korzystnie, Prusa
13, m. 4. zdg 13 972

Meble

Olbrzymi wybór najniższe ceny

Hala Mebli

Wrocławska 38. Dogodne warunki
splaty. Pg 29 011-56,334

Stół

kradens 6 krzesel tania. Kwia-
towa 10, stolarnia. zdg 14 074

**Walizy,
Torebki,
Nesesery,**

Parasole, laski,
paski

Czysz,

Szkolna 11.
Pg 28 074-5-25,62,3

Meble

kupuje się najtaniej u

Bakosia, Stary Rynek 51

Trzypokojowe
słoneczne, łazienka, bezpodatkowe, wydzierżawi gospodarz, Pocha 128, zdg 13 564

3 pokoje
ze wszelkimi wygodami, centralne ogrzewanie, parter, Matejki 48 od zaraz. Wiadomości u portiera, zdg 13 668

3
pokojowe z przynależnościami Łazarz, Chłodna 6, przy Gimnazjum Mickiewicza, zdg 13 804

Skład
pokojem do wynajęcia Rynek Jeżycki 2, zdg 12 546

Trzypokojowe
komfortowe, Grodziska 21, zdg 13 681

Dwupokojowe
kuchnia, miesięcznie 25, bezpodatkowe, za zwrotem kosztów, na Chwaliszewie, Informacje Chwaliszewo 3/4 — 4, zdg 13 813

5
pokojowe, komfortowe, słoneczne, II piętro, Grunwaldzka — przy przystanku tramwajowym, od 1. 9 do wynajęcia, zdg 13 955

Siedmiopokojowe
komfortowe, słoneczne, czyste, I. 10, Działyńskich 3, zdg 13 942

Pokój
kuchnia wynajmie gospodarz, — Adres Kurier Poznański zdg 13 904

Dwa
pokojowe kuchnia wynajmie gospodarz, Adres Kurier Poznański zdg 13 903

2
pokojowe kuchnia oddam, dzierżawa z góry, Zródlana 11, zdg 13 902

Pokój
kuchnia, morsa ogrodu na Zawadach do wynajęcia, Oferty Kurier Poznański zdg 13 890

Dwupokojowe
słoneczne od zaraz, Soltyśki, — Łanowa 15a, zdg 13 930

Mieszkanie
do wynajęcia 5 pokoi, Młyńska 2, informacja u dozorczy, zdg 14 062

Mieszkanie
4 pokojowe z przynależnościami, centralne ogrzewanie, od zaraz do wynajęcia, Zgłoszenia w biurze Dąbrowskiego 28, zdg 14 284

Czteropokojowe
Patr. Jackowskiego, wysoki parter, strona południowa, parkiet, piec od zaraz, Informacje Słowackiego 44/46 — 9, tel. 69-84, zdg 14 292

Poddaszowe
czyste nowe, spokojnym bezdzietnym, Spokojna 4, m. 2, zdg 14 291

5, 6 i 7
pokoi Grottera, łamio wydzierżawie, Telefon 344, Pg 29 015-36.344

Pokój
sklepowy 18 zł miesięcznie, rok z góry, gospodarz, Romana Szymańskiego 8, zdg 14 142

Pokój
kuchnie 20 zł, Debiec, Gospodarz, Wierzbicice 30, m. 3, zdg 14 171

3 pokoje
parter, łazienka, pokój dziewczyny i ubikacje duże na warsztaty zaraz, Strzałkowski, Ostrówek nr 10, zdg 14 188

Mieszkania
3 pokojowe nowe wynajmie gospodarz, Loretańska 16, Przystanek kościół Łazarzki, zdg 14 192

Dwupokojowe
łazienka, służbowy, balkon, gaz, elektryczność, odnowione, IV piętro, Bukowska 43, m. 6, zdg 14 327

2
pokojowe i kuchnia do wydzierżawienia, Kościelna 48, m. 33, zdg 14 326

Pięciopokojowe
komfortowe, odnowione, słoneczne, II piętro, Mostowa 17, zawiadowca, zdg 14 323

Mieszkanie
spokojne, Wrocławka 38, zdg 14 208

Dwupokojowe
kuchnia korzystnie, Gospodarz, Grodziska 39, zdg 14 249

3
pokoje, wgl. 2. łazienka Łazarz lub początek Jeżyc od 1 października poszukuje urzędnik, Oferty Kurier Poznański zdg 14 343

Pokoj
z kuchnią wprost od gospodarza, pewny płatnik od zaraz, Oferty Kurier Poznański zdg 14 319

Na
provincji wiekszego mieszkania, gdzie gimnazjum, Cena, Oferty Kurier Poznański zdg 14 206

Trzypokojowego
kuchnia, łazienka zaraz urzędnik kolejowy, Oferty Kurier Poznański zdg 14 160

15. POKOJE UMEBL.

Z klatki
pokój umeblowany od zaraz — Aleje Marcinkowskiego 1, m. 8, (dom narożny), zdg 13 069

Grunwaldzka
5, m. 5, zdg 13 234

Śródmieście
Kreta 5, m. 6, ładny, słoneczny zdg 13 317

Matejki
51 — 1, zdg 13 455

Pokój
umeblowany, Spokojna 9, m. 2, zdg 13 473

Gajowa
4 — 10, zdg 13 533

Frontowy
Grobła 1b — 8 narożnik Garbar, zdg 13 559

Frontowy
elektryczność, Bernardyński 2, mieszkanie 9, zdg 13 631

Elegancki
pokój 1. 8, dla solidnego pana, — Kwiatowa 5, m. 6, zdg 13 747

Komfortowy
Pocztowa 21 — 4, zdg 13 281

Paniom
frontowy, elektryczność, łazienka, Strzelecka 12 — 9, zdg 13 970

Jedno-
dwuosobowy, Garncarska 2 — 8, zdg 13 966

Niekrepujący
Plac Bernardyński 1 — 5, zdg 13 965

Urzędnikom
utrzymanie, Skarbowska 1 — 5, zdg 13 963

Piłsudskiego
5 — 9, zdg 13 962

Wspólny
panu, Piekary 22 — 10, zdg 13 957

Umeblowany
Szwajcarska 13, m. 3, zdg 13 952

Pokoik
20, —, Skarbowska 19, parter, zdg 13 946

Frontowy
czysty, Góra Przemysłowa 4, II, zdg 13 943

Wygodny
zaraz, Plac Święto-Krzyski 3 — 13 zdg 13 940

Niekrepujący
elektryka, Chwaliszewo 70 — 3, zdg 13 803

Klatki
czysty, frontowy, elektryczność — Chwaliszewo 69 — 10, zdg 13 763

Konopnickiej
15 — 4, zdg 13 888

Piłsudskiego
9 — 10, zdg 13 884

Pani
Pierackiego 17 — 10, zdg 13 878

Kwiatowa
7 — 10, zdg 13 986

Tani
podwórzowy, Działyńskich 11 — parter, Matuszek, zdg 13 985

Niekrepujący
Działyńskich 11, parter Matuszak, zdg 13 984

Próżny
Adres Kurier Poznański zdg 13 996

Marcin
18, II, lewo, zdg 13 998

Pokoik
Kwiatowa 6, m. 10, zdg 14 009

Jednoosobowy
słoneczny, Mickiewicza 13 — 5, zdg 13 929

Dwuosobowy
Szyperka 3 — 9, zdg 13 992

Frontowy
Gąsiorowskich 11 — 10, zdg 13 915

Frontowy
Podgórna 6 — 10, zdg 13 975

Elegancki
Wielka 19 — 9, zdg 13 978

Pokój
klatki schodowej, Wszystkich Świętych 8, m. 4, zdg 14 035

Ratajczaka
11 a — 92, zdg 14 024

Ratajczaka
11 a — 92, zdg 14 022

Półwiejska
5 — 5, zdg 14 020

Śniadeckich
21 — 4, zdg 14 021

Niekrepujący
tanio, Młyńska 3 — 11, zdg 14 016

Elegancki
Ogrodowa 4 — 5, zdg 14 036

Czyste
pokoje elektrycznością, Pocztowa 14, m. 2, zdg 14 037

Towarowa
21 a, I piętro lewo, zdg 14 089

Poplińskich
5 a — 14, zdg 14 088

Długa
11 — 8, zdg 14 067

Pokój
Zielona 2, m. 5, zdg 14 066

Elegancki
klatki panu, Golebia 6 — 3, zdg 14 069

Działyńskich
9 — 6, zdg 14 070

Wodna
25 — 9, dwuosobowy, zdg 14 076

Centrum
frontowy, czysty, Sieroca 5/6, mieszkanie 7, zdg 14 078

Frontowy
elektryczność, Piekary 22/23 — 9, zdg 14 080

Skryta
11, m. 8, frontowy, słoneczny, zdg 14 081

Elegancki
Czesława 10 — 8, zdg 14 083

Ratajczaka
28 — 19, I piętro, zdg 14 042

Frontowy
Stary Rynek 48 — 3, zdg 14 045

Chwaliszewo
9, m. 15, zdg 14 047

Frontowy
Wierzbicice 55 — 3, zdg 14 051

Dwuosobowy
Półwiejska 6 — 18, zdg 14 054

Pokój
ładny, Piekary 25 — 10, zdg 14 055

Pokój
Szkoła 7/8 — 12, zdg 14 056

Wspólny
panu, Wrocławka 19 — 15, zdg 14 058

Mickiewicza
11, m. 5, zdg 14 065

Klatka
komfortowy, Masztalarska 7a — 5, zdg 14 291

Kwiatowa
3 — 3, zdg 14 290

Panu
Ogrodowa 15 — 5, zdg 14 286

Elektryczność
Strzelecka 11 — 8, zdg 14 281

Jedno-
dwuosobowy, Wrocławka 3 — 7, zdg 13 716

Pokoje
Śniadeckich 13 — 5, zdg 14 235

Focha
43 delikatesy, 2 osoby, łazienka, zdg 14 234

Pokój
umeblowany sprzedam, oglądać 17—20, Adres Kurier Poznański zdg 14 230

Niekrepujący
elektryczność, centralne ogrzewanie, Masztalarska 5 a, m. 8, zdg 14 239

Wszystkich
Świętych 6, m. 4, zdg 14 240

Czysty
niekrepujący, Wierzbicice 31 — 6, zdg 14 242

Pokój
z klatki dla pana, Plac Wolności 17 — 14 b, zdg 14 253

Pokój
Pocztowa 10 — 7, zdg 14 159

Niekrepujący
wygodami, Śniadeckich 30 — 6, zdg 14 158

Aleje
Marcinkowskiego 20 — 36, zdg 14 145

Frontowy
czysty, Kwiatowa 9, m. 10, zdg 14 154

Frontowy
Strzelecka 6 — 10, zdg 14 116

Centrum
Elegancki, niekrepujący, wygodami, elektryczność, łazienka, Trzebiego Maja 3 a — 19, dom ogrodowy I, zdg 14 338

Szymańskiego
3 — 10, zdg 14 335

Centrum
Kreta 6 — 1, zdg 14 336

Pokój
Wodna 7, m. 9, zdg 14 113

Dwuosobowy
kuchnia, Ratajczaka 9 — 10, zdg 14 107

Frontowy
dwuosobowy zaraz, Marcina 5 — m. 11, zdg 14 106

Próżny
Długa 4 — 10, zdg 14 100

Niekrepujący
Rybaki 30, m. 5, zdg 14 099

Pokój
Telefon, Ogrodowa 18 — 6, zdg 14 095

Panu
ładny, słoneczny, Piekary 8a, I piętro, m. 42, zdg 14 094

Młyńska
2 — 16, zdg 14 093

Wrocławska
30, m. 21, zdg 14 092

Przecznica
6 — 9, zdg 14 091

Działyńskich
9 — 5, frontowy, łazienka, zdg 14 114

Wielka
17 — 10, zdg 14 166

Pokój
Za Groblą 5, m. 15, zdg 14 165

Wrocławska
4 — 2, zdg 14 120

Oddzielnym
wejściem, klatki schodowej, — Grottera 3, m. 10, zdg 14 127

Kaponiera
niekrepujący Bukowska 9 — 1, zdg 14 125

Panience
Rybaki 14 — 13, zdg 14 124

Słoneczne
Górna Wilda 24 — 8, zdg 14 123

Pokój
tanio, Matejki 60, m. 10, zdg 14 131

Dąbrowskiego
5a — 9, zdg 14 134

Elegancki
balkonowy, telefon, utrzymaniem, obiadam, Mielżyńskiego 5 — 8, zdg 14 144

Ratajczaka
3 — 7, zdg 14 140

Solidnemu
Skarbowska 6 — 3, zdg 14 151

Mały
Długa 9, parter, prawo, zdg 14 346

Niekrepujący
Grobła 17 a, m. 23, zdg 14 228

Pocztowa
11 — 4, zdg 14 220

Jednoosobowy
Ratajczaka 14 — 20, zdg 14 215

Frontowy
czysty z bieżącą wodą z utrzymaniem lub bez, Kantaka 8, mieszkanie 6, zdg 14 219

Mickiewicza
5 — 8, zdg 14 172

Niekrepujący
balkonowy oraz wspólny dla pana tanio, Zielona 7, m. 12, zdg 14 186

Mały
pokoik, Zupańskiego 20 — 10, zdg 14 185

Pierackiego
8 — 12, zdg 14 187

Focha
28, m. 7, zdg 14 262

Nowomiejski
6a — 25, duży, frontowy, zdg 14 263

Pokoik
ładny, Grobla 18 — 4, zdg 14 264

Centrum
jedno-dwuosobowy frontowy telefon, Aleje Marcinkowskiego 2—1 zdg 14 275

Marcin
54 — 9, zdg 14 271

Wynajme
1 sierpnia czysty, słoneczny pokój, Oglądać po obiedzie, Sw. Marcin 57 — II prawa, zdg 14 278

Pokoik
elektryczność, Jeżycka 43 — 5, zdg 14 279

Wspólny
panom 12 zł, Wrocławka 14—17 zdg 14 276

Słoneczny
Kwiatowa 4 — 11, zdg 14 320

Ratajczaka
11 — 45, zdg 14 319

Klatki
schodowej, Piotra Wawrzyniaka 24 — 8, zdg 14 316

Pokój
Dąbrowskiego 9/11 — 6, zdg 14 311

Pokoik
Dąbrowskiego 36 — 7, zdg 14 307

Konopnickiej
16 — 5, zdg 14 306

Mickiewicza
13 — 9, zdg 14 305

1 — 2
wszelkimi wygodami
nowy dom, Prusa 5 — 3, zdg 14 303

Dąbrowskiego
33 — 8, zdg 14 302

Pokój
Marszałka Piłsudskiego 27 — 5, zdg 14 330

Klatki
przyjezdnej inteligencji, Ratajczaka 38, I. Scheffs, zdg 14 325

Niekrepujący
Małeckiego 21 — 8, zdg 14 324

Umeblowany
Pocztowa 15, m. 6, zdg 14 322

Zamek
Skońska 16 — 8, zdg 14 293

Śniadeckich
28 — 4, niekrepujący, czysty, zdg 14 298

Kulturalnej
osobie, Łąkowa 14 — 22, Obejrzyć 5 — 9, zdg 14 297

Pokój
oddam (małżeństwu), Kopernika 4 — 7, zdg 14 199

Wielkie
Garbary 6 — 5, zdg 14 201

Pokój
duży, łazienka, telefonem, Wojciecha 16, wysoki parter, zdg 14 202

Jasna
1 — 5, zdg 14 209

Frontowy
Mickiewicza 34, m. 12, zdg 14 270

Frontowy
Wielkie Garbary 40, m. 2, zdg 14 177

Frontowy
z klatki schodowej, Poznańska 22 — 9, zdg 14 177

Frontowy
Rynek Jeżycki 2 — 4, zdg 14 304

16. SZUKA POKOJU

Małżeństwo
intelig. z dwojga dziećmi szuka pokoju w cenie do 25 zł, Oferty Kurier Pozn. zdg 13 229

Pokoju
parterowego — urzędnik, okolica Wilda, Oferty Kurier Poznański zdg 13 876

Pokoju
do 20, — Oferty Kurier Pozn. zdg 13 877

Pani
poszukuje pokoju spokojnego, eleganckiego w centrum, nie wyżej II piętra, Oferty cena Kurier Pozn. zdg 13 936

Dwie
urzędniczkę poszukuje pokoju od 15 sierpnia — śródmieściu inteligentnych, Cena 30, —, Oferty Kurier Poznański zdg 14 038

Małżeństwo
niekrepujący, śródmieście, Oferty Kurier Poznański zdg 14 073

Śródmieściu
Oferty ceną Kurier Pozn. zdg 14 126

Pokoju
Jeżyce Łazarz, obiadam, solidny pan, Oferty Kurier Poznański zdg 14 259

Pokoju próżnego
z gazem, śródmieściu zaraz, — Oferty Kurier Poznański zdg 14 313

Pokoiku
15 złotych, Oferty Kurier Pozn. zdg 14 312

Studentka
pokoju kompletnym utrzymaniem od października, Oferty z ceną do Kuriera Poznańskiego zdg 14 214

17. LOKALE

5 ubikacji
wynajme na I piętrze od zaraz, Wiadomość na miejscu, Ratajczaka 2, m. 8, zdg 12 809

Lokal
2 pokoje, ewentualnie na biuro, kantor od zaraz, Pocztowa 30, — Wiadomość u portiera, zdg 13 667

Garaz
do wynajęcia, Siemiradzkiego 3, gospodarz, zdg 13 950

Składnice
na rozlewnie piwa, stajnia, lodownia, poszukuje, Polus, Poznań, Podgórna 4, zdg 14 068

Św. Marcin 54
front, I piętro, 5 pokoi na biuro lub magazyn, Zawiadowca, zdg 14 057

Ubikacje
warsztatowe na parterze za 25 zł, ul. Kreta 22, Zgłoszenia u portiera, zdg 14 834

Lokal biurowy
„Słoneczniki”, Dąbrowskiego 2, zdg 14 132

Restauracje
jadalnia, pełna koncesja, ruchliwym punkcie 2000, — sprzeda Metelski, Święty Wojciech 30—1, zdg 14 138

Skład
urządzeniem, mieszkaniem przy świetokrzyskim tanio odstąpi, — Adres Kurier Pozn. zdg 14 143

Ubikacja
sucha, centrum zaraz potrzebna, Oferty Kurier Pozn. zdg 14 223

Skład
w wynajmie, Pocztowa 20, Zgłoszenia portiera, zdg 14 168

Zamek
składnice, garaże, warsztaty wolne, Skońska 16, zdg 14 292

Lokale
handlowe na składnice — biura — wysoki parter, Szkołna 3, zdg 14 207

18. DZIERŻAWY

Dzierżawa
20 morg z budynkami (Łazarz) 65, — zł miesięcznie, dwa lata z góry, Oferty Kurier Poznański zdg 14 025

22. ZGUBY

Kolczyk
brylantami w platynie zgubiono, Za wynagrodzeniem Aleja Wielkopolska 43, m. 4, zdg 14 256

programy radiowe

OGÓLNOPOLSKIE
Piątek 30 lipca.
11.57 sygnał czasu; 12.03 dziennik południowy; 12.15 skrzynka rolnicza; 12.25 orkiestra Klubu Mandolinistów „Sempre-vivo” pod dyr. Zenona Szymborskiego (z Poznania); 15.45 wiadomości gospodarz; 16.00 rozmowa z chorymi ks. Stefan Stuglika (ze Lwowa); 16.15 S. Karg-Elert: Aforyzmy o kobiecie, Wykona Zofia Szafranova — fortepian, (ze Lwowa); — 16.45 nasi emigranci w drodze do Ameryki — reportaż (z Torunia); 17.00 lekka muzyka kameralna (z Krakowa), Wykonawcy: Kameralny zespół instrumentalny: Lucilio Nediani — fortepian, Jan Skawiński — flet, Franciszek Nierzycho — obój, Fernard Gemrot — klarnet, Franciszek Laszczyk — róg, Ludwik Michniewski — fagot, Józef Korczowski — perkusja; 17.50 z wabikiem na rogacza — pogadanka; 18.05 pogadanka konkursowa; 18.10 orkiestra Jacka Hyltona i Barnaby Gezy (plyty); 18.50 pogadanka aktualna 19.05 transmisja opery Wolfganga A. Mozarta „Flet czarodziejski”; z Salzburga, pod dyr. Artura Toscaniniego. W przerwie ok. godz. 20.15 — Dziennik wieczorny i Wiadomości sportowe; 22.05 — powieść mówiona: „Wakacje pani Wandy”; 22.20 muzyka taneczna (plyty); 22.50 ostatnie wiadomości

WARSZAWA
Warszawa II — 13.00 arie i pieśni kompozytorów współczesnych (plyty); 14.00 pare informacji; — 14.06 koncert rozrywkowy — plyty; 15.00 pogawedka gospodarzka — pranie tkanin kolorowych; 15.15 koncert solistów. Wykonawcy: Lucjana Romanowska — śpiew, Tadeusz Michałowicz — wiolonczela, St. Gawdziński — akompaniament; 22.00 wiadomości sportowe; 22.05 muzyka lekka (plyty); 23.00 „W pościgu” (z przeżyć wojennych legionistów) — recytacja prozy; 23.15 muzyka taneczna z dancingu „Cafe Club”.

POZNAŃ
Poznań — 12.15 muzyka dla wsi „Melodie z Podhala” (plyty); — 13.00 życie kulturalne i społeczne Poznania; 13.05 „Dla rozrywki” (plyty); 14.05 przegląd gieldowy; 14.15 „Pod włoskim niebem” — (plyty); 18.00 piosenki w wykonaniu zespołu rewersistów Klemensa Waberskiego; 18.20 audycja dla dzieci: „Wakacje w mieście i na wsi” — opowiadki; 18.30 „Pływacko sportem dla mas” — pogadanka; 18.45 wiadomości sportowe lokalne; 22.20 muzyka taneczna — (plyty); 23.00 „Wśród ciszy letniego wieczoru” (plyty).

PROONUJEMY LAMPOWICZOM
15.00 Koenigsw. — Chór dziecięcy. 16.00 Wrocław — Koncert rozrywkowy z wystawą. R. Paris — M. kameralna. 16.19 Praga. — Koncert radio-ork. 17.15 Rzym. — M. tanečna. 17.30 Budapest. — M. z plyt. 17.36 Wiedeń. — Pieśni i arie. 18.00 Luksemburg. — M. z plyt. Londyn R. — M. tanečna. Wrocław. — Dorocznym wszechniemiecki turniej śpiewaczy. 19.00 Sztutgart. — Audycja wesola. — 19.05 Wiedeń. — Festiwal salzburski: „Flet czarodziejski” op. Mozarta pod dyr. Toscaniniego. „Monachium. — „Wesele Figara” op. Mozarta. 20.00 Droitwich. — „Dorothy” op. kom. Celliera. — 20.30 Lyon. — Koncert symfoniczny. 20.35 Praga. — „Faust” symfonia Liszta”. 21.00 Mediolan. — Koncert z udz. Toti Dalmonite i Luigi Montesanto. R. Paris. — Wiewiór piosenkarzy. Rzym. — Rec. I fort. 21.40 Droitwich — Koncert. 22.00 Sztokholm. — M. z plyt. 22.20 Wiedeń. — M. tanečna. 22.30 Wrocław. — Dawna muzyka w wyk. solistów. 23.00 R. Paris. — Koncert symf. (do 0.45). Luksemburg. — M. tanečna (do 1.00). — 24.00 Frankfurt i Sztutgart. — Koncert symf. Kopenhaga. — M. tanečna (do 0.30).

Bezrobotny
zgubił swoje pieniądze na ulicy Ogrodowej, Artyleryjskiej, ogłosić wynagrodzeniem Kawiarnia Wabiński, St. Rynek, zdg 13 917

23. ROZMAITE

Znana Adarelli
przepowiada
z Braminów — reki. Podgórną 13, mieszkanie 10. Na prowincję nie wyjeżdżam. zdg 14 040

Podróżuje
samochodem w woj. Poznańskim szukam współpasażera. Oferty pod zdg 14 250 Kurier Poznański

Trwałą
ondulację
szwajcarskim aparatem, farbowanie najnowsza farba, peruczki fachowo — ceny przystępne. N. Muszyński, 27-go Grudnia 4 i 3 Maja 3. zdg 14 118

24. NAUKA

Korepetytora
matematyki poszukuje maturzystka. Oferty Kurier Poznański zdg 14 345

Sympatyczna
perfekt niemiecki, angielski zapoznam — cel konwersacja. Oferty Kurier Poznański zdg 14 222

26 SZUKA POSADY

Głoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa

Uczciwa
poszukuje posługi całodziennej. Oferty Kurier Pozn. zdg 13 968

Poszukuje
posługi za pokój. Oferty Kurier Pozn. zdg 13 951

Posługaczka
szuka posługi na cały dzień. — Oferty Kurier Pozn. zdg 13 945

Posługi
poszukuje przed południem, najchętniej Łazarz. Oferty Kurier Poznański zdg 14 032

Posługi
lub jakiegokolwiek innej pracy sprzątanie biur itp. szuka uczciwa, czysta, w średnim wieku, mająca się w bardzo przykrym położeniu. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 14 077

Panna
lat 37, z porządnej rodziny, zna szyć, prasowanie, gotowanie i pranie poszukuje posady do samotnej osoby. Miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 14 011

Posługi
z skromnym gotowaniem, dobrym poleceniem. Oferty Kurier Pozn. zdg 13 994

Inteligentna
samodzielne gotowanie, zaprawy, pieczenie, prasowanie, szukam w lepszym domu, od 1. 8. 37. mowa polska — niemiecka. Oferty Kurier Poznański p 20 923

Dziewczyna
gotowaniem do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 14 161

Panna
kochająca dzieci lekkich prac domowych poszukuje posady zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 14 156

Samodzielną
przyjmie posadę lepszym domu, pierwszorzędne dwuletnie świadectwo referencji. — Łaskawe oferty Kurier Pozn. zdg 14 300

TEATRY

Poznań, czwartek, 29. 7.
ADRIA: „Koszalki — opalki”.

KINA

Poznań, czwartek, 29. 7.
APOLLO: „Amerykańska awantura”.

CORSO: „Zew Krwi”.

GLORIA: „W blasku słońca”.

GWIAZDA: „Jej Wysokość tańczy walcem”.

METROPOLIS: „Jam i Mabel”.

OSWIATOWE T. C. L.: „Flip i Flap” w komedii „Cygańskie dziewczę”.

RENAISSANCE: „Rok 2000” oraz „Zamach w Kasynie”.

SŁONCE: „Zapomniane twarze”.

SFINKS: „Zaczęło się od pocałunku”.

ŚWIT: „Madame Lenox”.

TECZA-Łazarz: „Komediant”.

TECZA-Wilda: „Piekielny Chin”.

WILSONA: „Młody Hrabia”.

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 14 141

Posługaczka
poszukuje posady od 1. 8. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 14 261

Posługaczka
po południu praniem, poszukuje posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 14 265

Dziewczyna
uczciwa i czysta poszukuje posady z gotowaniem od 1. 8. Oferty Kurier Poznański zdg 14 266

Dziewczyna
uczciwa, chętna z gotowaniem poszukuje posady od 1. 8. 37. Oferty Kurier Poznański zdg 12 654

Prania
posługi poszukuje. Oferty Kurier Pozn. p 20 910

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurier Poznański zdg 13 088

Gospodyni
dobrym gotowaniem, zaprawy wraz samodzielnym prowadzeniem gospodarstwa poszukuje do samotnej osoby od 1. 8. tylko lepszym domu. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 13 348

Dziewczyna
z prowincji z cośkolwiek gotowaniem przyjmie posadę od 1. Oferty Kurier Poznański zdg 12 820

Dziewczyna
inteligentna, świadectwa, gotowanie szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 12 919

Dziewczyna
uczciwa, czysta poszukuje posady. — Oferty Kurier Poznański zdg 12 962

Posługi
poszukuje. Oferty Kurier Pozn. zdg 13 012

Zarządczyni-kuchmistrzini
rutynowana, na wskroś uczciwa, szuka od 1. 9. posady do zakładu lub internatu. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 12 418

Dziewczyna
z gotowaniem szuka posady od zaraz lub 1. 8. 37. Oferty Kurier Poznański zdg 12 324

Uczciwa
posługaczka poszukuje posługi od zaraz bez prania. Oferty Kurier Poznański zdg 12 698

Gospodyni
starsza, inteligentna poszukuje posady, zna wszechstronnie kuchnię, gospodarstwo, pracowała, u samotnych. (Emerytka) tylko za pokój. Oferty Kurier Poznański zdg 12 761

Dziewczyna
inteligentna, uczciwa poszukuje posady do lepszego domu od 1. lub 15. Oferty Kurier Poznański zdg 13 498

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady z gotowaniem lub jako pokojowa ze szyćmi. Oferty Kurier Poznański zdg 13 469

Gospośnia - zarządczyni
poszukuje posady na Pomorze do samotnej osoby lub bezdzietnej rodziny od 15 sierpnia. Oferty Kurier Poznański zdg 13 512

Starsza
dziewczyna, gotowaniem, uczciwa, pracowała, szuka posady, posługi. Oferty Kurier Pozn. zdg 13 509

Posługi
od południa szukam. Oferty Kurier Poznański zdg 13 625

Gospośnia
szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 13 421

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 13 663

Samodzielną
starsza wiejska polecona, zaufana, szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 13 693

Poszukuje
posługi praniem, gotowaniem. — Oferty Kurier Poznański zdg 13 800

Dziewczyna
prowincji skromnym gotowaniem szuka posady 1. 8. Oferty Kurier Poznański zdg 13 775

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady do wszelkich prac domowych zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 13 846

Wiejska
z samodzielnym dobrym gotowaniem poszukuje od 1 lub 15. posady. Oferty Kurier Poznański zdg 13 848

Szukam
posady z gotowaniem od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 13 861

Dziewczyna
prowincji, dobrymi świadectwami szuka posady 1. 8. Oferty Kurier Poznański zdg 13 432

b) Inni
Starszy pomocnik

fryzjerski
(pracował kilkanaście lat zagranicą), dobry fachowiec, poszukuje posady, (w meskim) — ewtl. jako kierownik na prowincję. Oferty Ogrodownik, Poznań zdg 13 551

Książkowy
branży zbożowej, lat 30, język polski, niemiecki, pisane maszyną, szuka posady także innej branży. Oferty Kurier Poznański pod zdg 13 503

Mistrz
siodlarski, specjalista karoserie, szuka posady, miejscowość obojętna, Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 13 874

Inteligentna
lat średnich, o miłym usposobieniu, przyjmie posadę do zarządu gospodarstwa domowym samotnej osoby. Przyjme także wychowawczyni, lub pielęgnianka chorej. Oferty do Kuriera Pozn. zdg 13 964

Panienska
poszukuje posady jako początkująca do piekarni lub cukierni. Oferty Kurier Pozn. zdg 13 947

Praktykantów
rolnych i leśnych, obeznanych z prowadzeniem spółek budowlanych, obór zarodkowych, jedwabnictwem i przemysłem rybnym poleca Sekcja Pośrednictwa Pracy „Bratniej Pomocy” SSSUP, Poznań, A. Marszalka Piłsudskiego 7, telefon 39-46. zdg 11 411

Sumienny
silny robotnik z kaucją poszukuje jakakolwiek prace. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 13 911

Panienska
poszukuje posady do 1 lub 2 osób względnie do pomocy składowi kolonialnym. Oferty Kurier Poznański zdg 13 901

Autoryzowane
MIEJSCE SPRZEDAŻY
ZEGARKÓW

OMEGA

Stefan Hubert

Poznań, św. Marcin 45

Ng 46 539

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurier Poznański zdg 13 897

Strzelec
polowy, sumienny, trzeźwy, dobry fachowiec, ciepłej kłusownik, pierwszorzędne świadectwa, szuka posady od zaraz lub później. Oferty Kurier Poznański zdg 13 934

Uczeń
za drogerzystę poszukuje nauki. Oferty Kurier Poznański zdg 13 933

Uczeń
pół roku praktyki kupieckiej szuka dalszej, kolonialnej. Oferty Kurier Poznański zdg 13 932

Korespondent
registrator, wykształcony, znający języki, niemiecki perfekcyjnie — oraz nowoczesne systemy org. przedsiębiorstw, poszukuje posady. — Oferty Kurier Poznański zdg 13 938

Pokojowa
inteligentna, uczciwa, zna obsługę, dobre cerowanie i szyć — szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 13 974

Skład
śródmieściu przyjmie zastępstwo — towar komis. Oferty Kurier Poznański zdg 14 082

Tysiąc
złoty kaucji woźnego magazyniera, placowego. Oferty Kurier Poznański zdg 13 858-9

Panienska
młodsza, inteligentna, znająca branżę: skórzana, galanteryjna i zabawek, poszukuje odpowiedniej posady od zaraz względnie później. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 13 937

Szofer
za wolne utrzymanie, dobry mechanik, szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 14 014

Krawcowa
szyje gustownie, akuratywnie, szuka posady dom. Dziennie 1,25. Oferty Kurier Poznański zdg 14 050

Syn
porządnej rodziny, 18 lat, z ukończoną szkołą wydziałową poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurier Poznański zdg 14 288

Krawcowa
zdolna poszukuje pracy. Wodna 1 — 19. zdg 13 101

Znajomością
szycia szuka posady do dzieci i przy krawcowej. Maryla Kieliszewska, Buk, Wlkp. zdg 14 129

Uczennica
szuka posady utrzymaniem. — Branża obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 14 146

Inteligentna
panienka przyjmie posadę towarzyszący do starszej pani lub bone językiem niemieckim. Ewentualnie ekspedientką do piekarni. — Oferty Kurier Pozn. zdg 14 178

Sympatyczna
panna, przyjmie posadę, kolonialną, piekarni, poprowadzi dom lub jakąkolwiek pracę. Oferty Kurier Poznański zdg 14 260

Dentystka
uprawniona przyjmie zastępstwo na sierpień i wrzesień. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 13 127

Piekarz-Cukiernik
młody, samodzielny, dobry fachowiec, poszukuje pracy. B. Autas. Września, Warszawska 11. zdg 13 304

Gorzelnik
6 lat praktyki, dobry fachowiec, książkowy, dublańczyk, poszukuje posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 11 935

Nauczycielka
egzaminowana, zakres szkoły powszechnej, prawo nauczania, dobry niemiecki, znajomość francuskiego, średnia muzyka, szuka posady skromnych warunkach. — Łaskawe zgłoszenia Kurier Poznański zdg 12 893

Medyków
i lekarzy na zastępstwa, pomoc felczerska, stała i czasowa — zastrzyki, masaże, opratrunki, analizy itd. poleca Sekcja Pośrednictwa Pracy „Bratniej Pomocy” SSSUP, Poznań, Al. Marszałka Piłsudskiego 7, tel. 39-46. zdg 11 410

Biegła
maszynistka polsko - niemiecka, stenografia, długoletnia praktyka, referencjami, przyjmie zaraz posadę. Oferty Kurier Poznański zdg 13 484

Nauczycielka
absolwentka Uniw. Pozn., kilkuletnia praktyka pedagogiczna, doskonałymi świadectwami, poszukuje od września posady w domu prywatnym. Zgłoszenia, warunki Kurier Pozn. zdg 13 474

Syn
inwalidy wojennego, trzeźwy, po wojsku, prosi o jakakolwiek pracę. — Oferty Kurier Poznański zdg 13 468

Syn
wdowy, uczciwy, pracowity, prosi o pracę chłopca do posyłek. — Oferty Kurier Pozn. zdg 13 467

Kupiec
młody, przystojny, dzielny, przyjmie każdą posadę, najchętniej biurową. Oferty Kurier Pozn. zdg 13 516

Inteligentna
lat 32, poszukuje posady w składzie lub biurze. Złoty kaucję. — Oferty Kurier Poznański zdg 13 556

Starsza
osoba inteligentna, poszukuje zajęcia do dzieci, chorej osoby lub pracy domowej za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurier Poznański zdg 13 558

Sierota
dziewczynka, lat 17 — poszukuje pracy lub nauki. Oferty Kurier Poznański zdg 13 572

Maturzystka
szuka jakiegokolwiek pracy biurowej, ewentl. za utrzymanie. Zgl. Kurier Poznański zdg 13 655

Dam
4 pensje miesięczne za posadę leśniczego na niemieckim lub polskim majątku. Oferty Kurier Poznański zdg 13 869

Szukam
prywatnego pośredniczenia w odnalezieniu posady. Oferty Kurier Poznański zdg 13 870

27. WOLNE MIEJSCA

Poszukuje
zaraz podróżującego z kaucją 1 000 zł, język polski, niemiecki. M. Staśkiewicz, Grodzisk Wlkp. zdg 13 471

Pisarz gospodarczy
z praktyką, dobrymi świadectwami na majątek 1 500 morg od zaraz potrzebny. Odpisów się nie zwraca. Zgłoszenia do Majejności Chocicza Mała, per. Września. dg 23 845

Ekspedientka
do składu przydziałowej potrzebna. Zyg. Niklasiewicz, św. Marcin nr 11. zdg 13 682

BORSAL
ZASYPKA od POTU
KAPIEL do NOG
KREM do NOG
W NIEBIESKIM OPAKOWANIU
R. Barcikowski S. A. Poznań

Służąca
Bona
do dzieci przyjmie kupiec J. Wiczorek, Chorzów, ul. Wolności 25. dg 23 844

Marszantka-ekspedientka
siła pierwszorzędna, samodzielna, najchętniej mistrzyni potrzebna. Zgłoszenia z odpisem świadectwa do Kuriera Pozn. zdg 13 515

Białe szyć
krawcowa na kilka tygodni na wieś, skrócy dzień pracy, poszukuje Pałac — Niechanowo pod Gnieznem. Zgłoszenia listownie z podaniem warunków i dolażeniem referencji czy świadectwa. zdg 13 122

Dziewczyna
dobrze poleconej, samodzielnej z dobrym gotowaniem poszukuje Bytnerowiczowa, ul. Zbąszyńska 29. zdg 13 000

Służąca
potrzebna, piekarnia, Ratajczaka 32. zdg 13 941

Dziewczyna
do wszystkiego z dobrym świad. potrzebna od zaraz. Staszka 7, m. 5. zdg 13 892

Która
pani może polecić uczciwa do wszystkiego. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 13 891

Sprzedawców
na każdy powiat woj. Poznańskiego i Pomorskiego przyjmujemy. Duży zarobek. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 13 987

Za
300 zł pożyczki procent, dam pokój z wolnym utrzymaniem. — Oferty Kurier Poznański zdg 14 013

Służąca
do wszystkiego, Karwowskiego 10, m. 3. 17-19. zdg 13 935

Fryzjerka
trwała wodna, żelazkowa ondulacja potrzebna na Śląsk. Zgłoszenia Łopiński, Poznań, W. Garbary 18. zdg 14 169/70

Dziewczyna
samodzielną dobrym gotowaniem. Marcina 32, m. 7. zdg 14 052

Drogerzystka
dypl. z egzaminem trzucim dzielnym fachowiec, biegły w fotografii — laborant z znajomością dekoracji, władający językiem niemieckim potrzebny zaraz. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 14 285

Posługaczka
młodsza potrzebna. 27 Grudnia 5 — 8. zdg 14 248

Dziewczyna
potrzebna do wszystkiego dwoje dzieci. Spokojna 16, skład. zdg 14 293

Fryzjerka
trwała żelazkowa zaraz potrzebna. Kozia 19. zdg 14 157

Fryzjerka
potrzebna. Podgórną 14. zdg 14 119

29. ROZRYWKA
Nasze atuty radioaparatu 12 złotych miesięcznie.
Państwowe Pożyczki 100 za 100
RADIOLAVOX
Sw. Marcin 25
telefon 12-38. dg 23 796-7
Roxy mile zabawisz się. — Karafka od 2.— zł. Focha 23. zdg 14 030-1
„Kapelusz”
Fabrycznie przefasonowany kapelusz zastąpi czysto nowy. Polska wytwórnia kapeluszy, 27-go Grudnia 2, podwórze. zdg 8 570-71

Humor zagraniczny

— C? Zapłaciłam dwa złote i nie wróży mi pani bogatego i młodego męża!
(Prager Presse, Praga.)

Przedpłata na miesiąc sierpień 1937 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,10, kwartalnie zł 12,30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5,00, w innych krajach zł 7,00-9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie piśma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45, większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej) 100 słów w tem 5 nagłówek., słowo nagłówek. (tuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstała wskutek matryc, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr. 200-149.